

LUNDS UNIVERSITET
Ekonomihögskolan

Företagsekonomiska Institutionen
FEKN90, Företagsekonomi
Examensarbete på Civilekonomprogrammet
VT 2014

Revision i svensk massmedia under 2000-talet

– När nyhetsvärdet påverkar revisionsvärdet

Författare

Johan Ehrner

Alexander Franzén

Handledare

Kristina Artsberg

Sammanfattning

Examensarbetets titel	Revision i svensk massmedia under 2000-talet – När nyhetsvärdet påverkar revisionsvärdet
Seminariedatum	2014-05-26
Ämne/ kurs	Examensarbete Civilekonomprogrammet 30 HP, Magisternivå FEKN90
Författare	Johan Ehrner & Alexander Franzén
Handledare	Kristina Artsberg
Nyckelord	revisorsprofessionen, massmedia, redovisningsskandaler, förtroende, förväntningsgapet
Syfte	Syftet med en sådan kartläggning vi ämnar göra är att söka förstå vilka mekanismer och, eller, faktorer som påverkar rapporteringen och vilka tekniker som används.
Metod	Vi har genomfört denna studie med en kvalitativ forskningsstrategi, där vi har studerat massmedias rapportering av revisionsbranschen utifrån en induktiv ansats. Genom en dokumentstudie har vi samlat in och analyserat artiklarna utifrån dess övergripande ton och specifika innehåll.
Teoretiska perspektiv	Uppsatsens teoretiska referensram innehåller initialt ett avsnitt rörande förväntningsgapet. Vidare presenteras olika teorier kring media.
Empiri	Uppsatsens empiriska data består av artiklar från de fem tidningarna Dagens Industri, Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Affärsvärlden och Veckans Affärer.
Slutsats	Störst påverkan på nyhetsrapporteringen har skandaler, vilka orsakar att en övervägande negativ bild av professionen målas upp. Vi har även observerat att media tenderar att porträttera revisorn som en affärsmänniska med fokus på försäljning vars lojalitet snarare ligger hos klienten än hos allmänheten.

Abstract

Titel	Auditing in Swedish mass media during the 21st century – When the news value affect the audit value
Seminar date	May 26th, 2014
Course	Master thesis in Business Administration, 30 University Credit (ECTS 30)
Authors	Johan Ehrner & Alexander Franzén
Advisor	Kristina Artsberg
Key words	audit profession, mass media, accounting scandals, trust, expectation's gap
Purpose	The purpose with the mapping we intend to carry out is to understand what mechanisms and, or, factors that affect the reporting and what techniques that are being used.
Methodology	We have carried out this study with a qualitative research strategy, through which we have studied mass media's reporting of the audit profession using an inductive approach. We have gathered articles, through a document study, and analyzed these with regard to their general tone and specific content.
Theoretical perspectives	The essay's theoretical reference frame initially contains an episode concerning the expectation's gap. Further, several theories regarding media are presented.
Empirical foundation	The essay's empirical data consists of articles from the five newspapers Dagens Industri, Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Affärsvärlden och Veckans Affärer.
Conclusions	Scandals have the largest effect on news reporting. They cause the profession to be portrated considerably negative by media. We have also observed that media tend to picture the auditor as being a business man with focus on sales and whose loyalty lies with the client rather than the general public.

Förord

Detta är vårt examensarbete för civilekonomprogrammet som har skrivits vid Företagsekonomiska institutionen på Lunds universitet under vårterminen 2014. Uppsatsen är skriven på magisternivå med inriktning mot redovisning och revision där innehållets fokus har legat på hur revisorsprofessionen har porträtterats i svensk massmedia under 2000-talet.

Vi vill i detta avsnitt rikta ett stort och värmande tack till Kristina Artsberg, universitetslektor och docent, som har varit vår handledare under denna tid, och som med sin klok- och vishet har assisterat samt väglett oss till slutprodukten av detta arbete. Hennes goda kunskap, dels inom vårt behandlade område revisionsbranschen, dels inom akademisk forskning har inneburit ett stort stöd för oss under skrivandet av denna uppsats.

Detta har varit en mycket lärorik tid och process som bidragit till många nya kunskaper och erfarenheter inom genomförande av examensarbete och forskning, samt det undersökta området revisionsprofessionen i media.

Johan Ehrner

Alexander Franzén

Ekonomihögskolan

Lunds universitet

2014-05-16

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.2 Bakgrund	1
1.2 Problemdiskussion	3
1.4 Frågeställning	5
1.5 Syfte	5
1.6 Avgränsning	5
1.7 Disposition	7
2. Metod	8
2.1 Val av metod & Forskningsansats	8
2.1.1 Forskningsdesign.....	8
2.1.2 Metod för insamling av data.....	9
2.2 Val av empiriska källor	9
2.2.1 Källkritik.....	11
2.3 Val av teoretiska källor	12
2.3.1 Insamling av teori.....	12
2.4 Forskningsprocess	13
2.4.1 Insamling av empirisk data.....	13
2.4.2 Tillvägagångssätt vid analys.....	14
2.4.3 Tolkningsmodell.....	16
2.5 Metodkritik	17
2.5.1 Reliabilitet.....	17
2.5.2 Validitet.....	18
3. Institutionalialia	20
3.1 Revisorns syfte och uppgift	20
3.2 Revisorns säkerställande av opartisk- och självständighet	21
3.3 Tystnadsplikt	23
3.4 Revisorns anmälningsplikt	24
3.5 Revisorns ansvar	24
4. Teoretisk referensram	26
4.1 Förväntningsgapet	26
4.1.1 Definitioner av förväntningsgapet.....	26
4.2 Orsaker till att förväntningsgap existerar	29
4.2.1 Komplexiteten i innebörden av en revision.....	29
4.2.2 Revisionsfirmors multipla verksamhet.....	30
4.2.3 Utbildnings påverkan på förväntningsgapet.....	30
4.2.4 Ytterligare orsaker.....	31
4.3 Förtroende och anseende för professionen	32
4.4 Massmedia	33
4.4.1 Massmedias påverkan på människor.....	34
4.4.2 Massmedias dagordningsmakt.....	35
4.4.3 Framing.....	35
4.4.4 Vad påverkar en journalist?.....	37
4.4.5 Nyhetsvärde.....	37
4.5 Tidigare forskning kring revision i media	39
5. Empiri och analys	43
5.1 Sammanställning av nyhetsartiklar	43
5.2 Klassificering av artiklar	46
5.2.1 Officiell kritik.....	46

5.2.2	Åsiktsdriven kritik	46
5.2.3	Branschnyheter	47
5.2.4	Positiv-kategori	48
5.2.5	Försvaret	49
5.2.6	Expertutlåtande	49
5.2.7	Debattartikel.....	50
5.2.7.1	Debattartikel positiv.....	51
5.2.7.2	Debattartikel negativ	51
5.3	Sakinnehåll i analyserade artiklarna	52
5.4	Trender och mönster	57
5.5	Förekomsten av framing.....	61
5.6	Stereotyper	61
6.	Slutdiskussion och författarnas reflektioner.....	63
6.1	Besvarande av frågeställningar.....	63
6.2	Slutdiskussion	64
6.3	Förslag till vidare forskning	66
	Källförteckning	68
	Appendix	75
	Artikel	85

Figurförteckning

FIGUR 1 - PORTERS (1993) STRUKTUR ÖVER FÖRVÄNTNING - PRESTATIONSGAPET	28
FIGUR 2 - DE TVÅ STEREOTYPISKA BILDERNA AV REVISORN OCH DESS KONSEKVENSER (CARNEGIE & NAPIER, 2010)	41
FIGUR 3 - DIAGRAM ÖVER ARTIKLAR PER KATEGORI OCH ÅR	44
FIGUR 4 - TABELL ÖVER ARTIKLAR PER KATEGORI OCH ÅR	45
FIGUR 5 - TOTAL FÖRDELNING AV ARTIKLAR PER SAKINNEHÅLL, EXKLUSIVE ARTIKLAR SOM OMNÄMNS FÄRRE ÄN TRE GÅNGER. PROCENTUELL FÖRDELNING ÄR PÅ TOTALT ANTAL ARTIKLAR 212 STYCKEN.	56
FIGUR 6 - FREKVENNS AV ARTIKLAR MED SAKINNEHÅLLET "SKANDALER" OCH TOTALT ANTAL ARTIKLAR	57
FIGUR 7 - FREKVENNS AV ARTIKLAR INOM KATEGORI "ÅSIKTSDRIVEN KRITIK" OCH "OFFICIELL KRITIK"	60
FIGUR 8 - DIAGRAM ÖVER ARTIKLAR PER TIDNING OCH ÅR	75
FIGUR 9 - TABELL ÖVER ARTIKLAR PER TIDNING OCH ÅR	75
FIGUR 10 - DIAGRAM ÖVER ARTIKLAR PER KATEGORI OCH TIDNINGAR	76
FIGUR 11 - TABELL ÖVER ARTIKLAR PER KATEGORI OCH TIDNINGAR	76
FIGUR 12 - KOMPLETT LISTA ÖVER ARTIKLARNAS SOM UTGÖR UPPSATSENS EMPIRISKA DATA. BESKRIVNING AV ÅR, KATEGORI OCH SAKINNEHÅLL PÅ RESPEKTIVE ARTIKEL.	84

Begreppslista

- ABL – Aktiefolagslagen
- RN – Revisorsnämnden
- SPE – Special Purpose Entity
- FAR – Föreningen Auktoriserade Revisorer
- ÅRL – Årsredovisningslagen
- RL – Revisorslagen

1. Inledning

I detta inledande kapitel beskriver vi först bakgrunden till varför vårt ämne är intressant ur forskningssynpunkt. Vidare för vi en problemdiskussion som mynnar ut i en problemformulering med tillhörande beskrivning om vad uppsatsen tjänar för syfte. Kapitlet avslutas med en beskrivning av avgränsningar vi varit nödgade att göra och sist presenteras uppsatsens fortsatta disposition.

1.2 Bakgrund

Begreppet "ingenting är nytt under solen" är historiskt sett ytterst kompatibelt vad gäller förekomster av finansiella kriser till följd av bolagsbubblor som brustit. Redan vid 1700-talets första halva ägde den så kallade Söderhavsbubblan rum orsakad av den brittiska affärsmannen John Blunt i samarbete med samma lands finansminister Robert Harley. Tillsammans grundade de bolaget Söderhavskompaniet vars goda affärs- och framtidsutsikter inom slavhandeln bidrog till en stor lockelse från investerares och allmänhetens sidor att satsa pengar i företaget. Senare skulle bristande kontroll och misshandling från bolagets befattningshavare innebära ett ras i aktiepriset samt en omöjlighet för bolaget att återbetala sina långivare, och därmed var katastrofen ett faktum (Temin & Voth, 2004). Omkring 300 år senare, 2001, gick det amerikanska energibolaget Enron omkull i vad som vid tillfället räknades som den största företagskonkursen landet ditintills hade upplevt. Anledningarna till dess fall var flera men det huvudsakliga och mest avgörande var företagets sätt att i sin koncernredovisning undanhålla så kallade "Special purpose entities" (SPE). Kortfattat innebar det att lån och riskfyllda derivat kunde undangömmas och skapa en betydligt mer fördelaktig bild av resultatet. (Wilson & Key, 2013; Hays & Ariail, 2013).

När man ser till likheterna i ovan beskrivna fall är de tydliga. Ser man till skillnaderna finns det en mycket intressant aspekt. Revision blev tvingande i Storbritannien först under 1900-talets tidiga år och detta innebar att Söderhavskompaniets information till investerare därmed saknade en objektiv granskning av revisorer. Däremot i fallet med Enron var revision lagstadgat och Arthur Andersen var firman som genomförde granskningen av bolaget (Carrington, 2010). Utöver Enron har flertalet andra företagsskandaler och stora konkurser ägt rum, bland andra WorldCom, Xerox, Krueger, HQ-bank och Prosolvias sedan revision blev tvingande för företag (Porter et al. 2008:

Ekenstam & Brännström 2013). Detta leder naturligt fram till frågor kring hur omfattande en revision är, samt hur omfattande den bör vara.

Syftet med revision är att säkerställa att den finansiella information ett företag ger ut inte innehåller väsentliga fel. Detta innebär att en intressent, exempelvis en potentiell investerare, inte skulle påverkas att fatta ett annat beslut på grund av felaktigheter i den finansiella rapporteringen så länge de inte är väsentliga (FAR Akademi, 2010). En revisors uppgift är att säkerställa ett företags ekonomiska ställning genom att med bibehållen skepsis planera, granska, bedöma och uttala sig om ett företags finansiella ställning och på så sätt öka dess trovärdighet (FAR Akademi, 2010). Bazerman et al. (1997) och Wyatt och Gaa (2004) uttrycker vikten av förtroende för revisionsyrket. För att kunna möjliggöra sitt syfte är det en förutsättning att ett högt förtroende för revisorn existerar. Vem ska annars lita på den kvalitetssäkring en revisor hävdar att han eller hon har genomfört? Grundläggande för detta är vidare att revisorn inte bara är totalt oberoende i sitt förhållande till sin klient utan även uppvisar det. Detta är ett kontroversiellt och svårbedömt område då revisorn faktiskt är anlitad av klienten. Kaplan (1987) beskriver situationen med det gamla ordspråket "bit inte den hand som föder dig".

Sikka et al. (1998) förklarar att det redan mot slutet av 1800-talet existerade olika meningar och tolkningar kring vad en revision bör innefatta. Vissa hävdade att en revisor ska bära huvudansvaret att upptäcka och rapportera bedrägerier medan andra ansåg att det innebar en alltför bred och orimlig roll. Istället skulle granskningens innebörd vara att fastställa att balansräkningen gav en rättvisande värdering på ett visst datum och resultaträkningen presenterades korrekt. Bedrägerier och olagligheter kan nämligen ha ägt rum men samtidigt inte påverkat företagets finansiella ställning i en alltför stor utsträckning.

Den splittrade uppfattningen på området har varit aktuell ända sedan professionens uppkomst. Koh och Woo (1998) menar att Liggio (1974) var den första att mynta begreppet *expectations gap* vars svenska översättning är förväntningsgap. Betydelsen av detta gap är skillnaden mellan vad allmänheten förväntar sig av en revision jämfört med vad de faktiskt får ut av den. Mer precist beskrivet som vad branschen, revisorerna

själva, anser att de har för förpliktelser och ansvar kontra vad allmänheten tror och förväntar sig av dem. Definitioner av detta gap skiljer sig mellan olika forskare och Porter (1993) menade att begreppet bör delas upp i två delar; rimlighetsgap samt prestationsgap. Senare empiriska studier genomförda av samma forskare Porter (2008) visade på resultatet att ett förväntningsgap föreligger än idag vilket understryker ämnets aktualitet.

Företagsskandaler och större konkurser ges stort utrymme i media av journalister. Tillsammans med den ovan beskrivna diskrepansen i uppfattningar kring innebörden av och ansvaret i en revision utsetts yrket inte sällan för påtryckningar och ifrågasättande (Sikka, 2010). I ämnesområden där allmänhetens kunskap om, och direkt kontakt med, är begränsad, liksom revisionsbranschens, så spelar media en ytterst viktig roll för yrkets rykte och utveckling. Journalister har möjligheten att färga och påverka förtroendet för revisionsprofessionen genom sin rapportering. Sådan journalistik kan leda till ett skadat branschförtroende om rapporteringen innehåller åsikter om vad en revisor enligt medias mening har eller bör ha för förpliktelser. Förtroendet är det mest fundamentala för revisionsprofessionen – värdet i tjänsten ligger i att användarna av finansiell information anser att det finns legitimitet i revisorernas yttrande om företag och dess rapporter. Med avseende på detta kan media bidra till att öka respektive minska förväntningsgapet hos allmänheten beroende på hur deras rapportering ser ut och även påverka allmänhetens förtroende för revisorsprofessionen (Gendron et al., 2001; Wyatt & Gaa, 2004).

1.2 Problemdiskussion

Inom revisionsteori är det oundvikligt att inte stöta på uttrycket "förväntningsgap". Medan en del å ena sidan menar att detta gap existerar på grund av övriga intressegruppers okunskap om vad en revision faktiskt innebär, och att det därför är branschens uppgift att informera denna allmänhet om vad som faktiskt gäller, menar andra istället att ett förväntningsgap kan förebyggas genom att revisionsbranschen möter de förväntningar som finns genom att anpassa revisionen därefter (Carrington, 2010). Vi kommer att beskriva förväntningsgapet ytterligare i denna uppsats teoridel då det är mer komplext än vad som beskrivits här, men att ett förväntningsgap existerar är oomtvistligt (Porter, 1993; Humphrey et al., 1993; Porter et al., 2012).

Revisorn har en skyldighet att till dels allmänheten, men även andra intressenter som aktieägarna, styrelsen och staten, uttala sig med hög, men inte absolut säkerhet om siffrorna presenterade i bolags finansiella rapporter (FAR Akademi, 2010). Med andra ord att ge legitimitet till dessa. En stor del av värdet i servicen revisorer erbjuder ligger därför i att olika intressentgrupper har förtroende för revisorernas uttalanden rörande bolags finansiella rapporter. Förtroendet från allmänheten, eller uppfattningen allmänheten har om professionen, är därför vital och ses som en av professionens mest värdefulla tillgångar (Van Peurse & Hauriasi, 1999).

När man pratar om redovisningsskandaler där även revisorer fått motta kritik är det oundvikligt att inte nämna det amerikanska fallet med Enron och revisionsbyrån Arthur Andersen. Mycket har skrivits om denna skandal som utspelade sig i 2000-talets början där utgången blev att en av de, vid den tiden, fem största revisionsbyråerna gick under. Morrison (2004) menar att den amerikanska staten, rättsväsendet och, framförallt, media i sin iver att peka ut en skyldig förbisåg många kritiska faktorer. Hon anser att medias rapportering bidrog starkt till en fällande dom och att trycket från massmedia påverkade juryn i dess bedömning av situationen. En förklaring till varför medias rapportering såg ut som den gjorde menar Morrison (2004) beror på att faktiska teknikaliteter, som hade bidragit till Arthur Andersens oskuld, ansågs tråkiga till skillnad från vilda spekulationer och rykten.

Även i Sverige har redovisningsskandaler uppdagats de senaste decennierna. Dessa har givits stort medialt utrymme och ofta har frågan "Var var revisorn?" ställts i media (FAR, 2013). Att medias rapportering ökar i samband med skandaler, och att det är lätt att glömma bort att det varje år utförs tusentals korrekta revisioner som inte åtnjuter samma mediala uppmärksamhet, finner Carl-Johan Kjellman, vd för revisionsbyrån BDO, naturligt: "När det sker en så kallad 'skandal' har det ett medialt värde, att skriva om alla framgångsrika revisioner har helt enkelt inget nyhetsvärde" (FAR, 2013, 25).

Ytterligare ett problem för professionen är att revisorer ofta har svårt att uttala sig i frågor när skandaler briserar på grund av den långtgående tystnadsplikten. Tystnadsplikten, som annars är en grundförutsättning för revision då den ger trygghet till bolagen vid utlämnandet av känslig företagsinformation till revisorerna, gör att bara

en sida kan komma till tals och en snedvriden bild riskeras därför att målas upp i media (FAR, 2013).

Porter (1993) menar att en ökning av kritik och anklagelser mot revisorer, som i vissa fall även leder till rättegångsprocesser, beror på revisorers misslyckande att kommunicera sina uppgifter och skyldigheter till allmänheten. Revisorerna kan därmed inte möta samhällets förväntningar vilket blir direkt ödesdigert för professionen som blir lidande i form av minskat förtroende. Allmänhetens uppfattning om, tillika förtroende för, revisorsprofessionen och dess verksamma medlemmar grundar sig inte bara på bilden som den förmedlas av professionen, utan även på bilden som ges utav media (Carnegie & Napier, 2010).

1.4 Frågeställning

Mot bakgrund av problemdiskussionen har vi formulerat följande frågeställningar för vår studie:

- Hur har medias rapportering kring revisorsprofessionen sett ut under 2000-talet samt går det att urskilja mönster och trender?
- Ifall mönster och trender existerar; vilka förklaringar till, eller samband mellan, dessa går att finna?

1.5 Syfte

Syftet med en sådan kartläggning vi ämnar göra av medias rapportering kring revisorsprofessionen är att söka förstå vilka mekanismer och, eller, faktorer som påverkar rapporteringen och vilka tekniker som används.

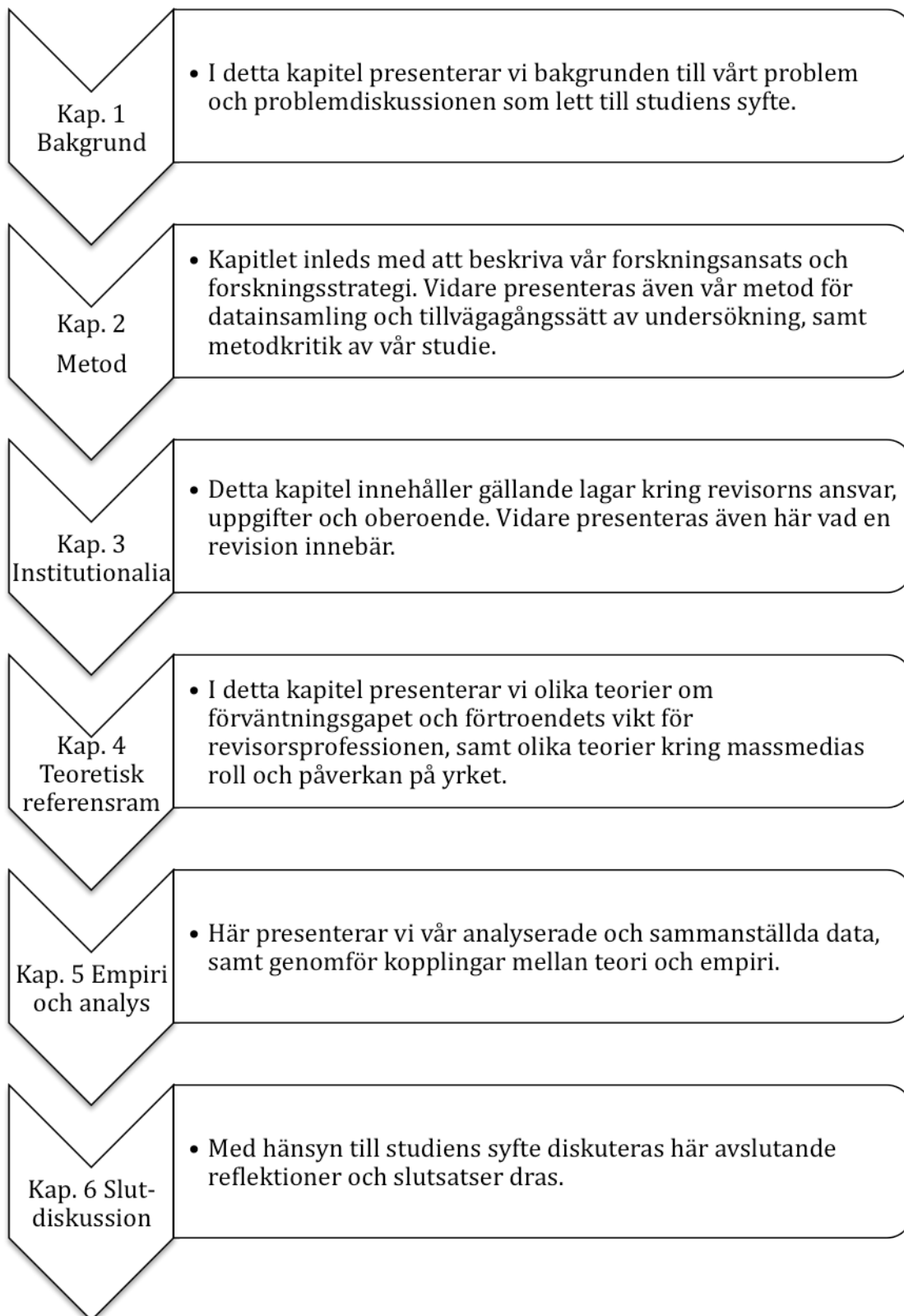
1.6 Avgränsning

Vi har valt att avgränsa oss till att undersöka hur den svenska revisorsprofessionen porträtteras i svensk massmedia. Anledningen till detta är att vi finner det för omfattande samt tidskrävande att insamla empiri från flera länder. Vidare har vi avgränsat tidsintervallet till åren 2000-2013, mot bakgrund av periodens aktualitet och skandalfrekvens. Vi har även avgränsat antalet tidskrifter i vår studie då vi måste göra

en avvägning av vad som skapar mer värde kontra tidsåtgången av insamling och analys av empiri. Detta beskrivs ytterligare i metodkapitlet.

En förutsättning vi gör för denna studie är att medias rapportering påverkar allmänheten. Vi mäter inte effekten medias rapportering av revisorsprofessionen har på allmänheten. Hur läsarna uppfattar och reagerar på det som skrivs skulle vara ytterligare en studie.

1.7 Disposition

2. Metod

I detta kapitel presenteras först vår forskningsansats och forskningsmetod. Sedan beskrivs tillvägagångssättet för vår datainsamling samt analys- och tolkningsmodell för vårt empiriska material. Kapitlet avslutas med kritik som bör tas i beaktning vad gäller vår studie.

2.1 Val av metod & Forskningsansats

Vi ämnar redogöra för hur något är, snarare än hur det bör vara. Närmare bestämt undersöker vi hur revisorsprofessionen *har* porträtterats i media och inte hur professionen *bör* porträtteras. Med andra ord är detta en deskriptiv studie (Artsberg, 2003).

Då vi är intresserade av fenomenet "medias rapportering av revisorsprofessionen" faller det sig naturligt att utgå från empirin snarare än teorin, för att sedan göra kopplingar mellan det förstnämnda och det senare. Det motiverar valet av en induktiv ansats till denna uppsats. En induktiv ansats innebär "att man drar generaliserbara slutsatser på grundval av observationer" (Bryman & Bell, 2013, 34).

Vår forskningsstrategi är kvalitativ då den dels går hand i hand med den induktiva ansatsen och dels för att den kvalitativa forskningsstrategin lämpar sig bättre för insamling och analys av data som är av kvalitativ natur. Vi kommer att via en dokumentstudie samla in nyhetsartiklar och i dessa analysera tonen, och så som vi tolkar de, budskapen. Mot bakgrund av detta anser vi att en kvalitativ strategi med fokus på ord och rika, fylliga data är mer adekvat för oss än exempelvis kvantifiering och kodning som vi anser ger en mer detaljerad bild, än den övergripande bild vi är intresserade av (Bryman & Bell, 2013; Jacobsen, 2000).

2.1.1 Forskningsdesign

Designen på vår undersökning är tvärsnittsdesign vilken beskrivs enligt Bryman och Bell (2013) vara adekvat då man vill finna kopplingar inom ett specifikt område under en specifikt avgränsad tidsperiod. Med avseende på att vi vill söka förståelse i hur medias rapportering kring det specifika ämnet revision har sett ut under åren 2000-2013 och undersöka ifall det går att uttyda några specifika mönster eller samband i

rapporteringen innebär det att vi använder oss av denna forskningsdesign. Motsatt kan beskrivas att genomföra en fallstudie där endast ett fall eller en händelse studeras och mer djupgående analyseras, men i och med att vi önskar se mer till helheten av medias rapportering under 14 års tid samt möjliggöra en mer breddad studie snarare än djup lämpar sig tvärsnittsmetod bättre.

Vidare klargör Bryman och Bell (2013) att tvärsnittsstudier till fördel kan användas när man samlar in sin empiri genom kvalitativa intervjuer men tillägger att det även fungerar bra att som i vårt fall när undersökningen baseras på kvalitativ innehållsanalys. Vi anser att vårt val av datainsamlings- och analysmetod lämpar sig bättre för vår studie än vad intervjuer hade gjort. Anledningen till detta menar vi beror på att då vi vill analysera vad media har skrivit om inom revision, och vilken bild journalister och skribenter ger av professionen, är det till vår fördel att söka svar i redan skriven text av dessa personer snarare än att intervjua dem. Intervjuer hade dock möjliggjort att testas deras kunskaper inom revision samt även givit oss chansen att till viss del finna svar på varför rapporteringen sett ut som den gjort då vi hade kunnat fråga detta rakt ut. Men att istället undersöka och se direkt till redan skrivna och publicerade artiklar innebär det ett mer objektivt undersökningsmaterial då producenterna bakom dem inte ges någon möjlighet att påverka svar som skulle givits i intervjuer.

2.1.2 Metod för insamling av data

Vi har i vår uppsats valt att använda oss av dokumentstudier som insamlingsmetod av data. Detta betyder att vi kommer att granska skriftliga källor inom det ämne vi studerar. Då vi ämnar undersöka hur medias rapportering av revisorsprofessionen har sett ut så lämpar sig vårt val av metod väl då tillgången på material i form av dokument är god och likaså dess tillgänglighet (Denscombe, 2000). Detta bidrar dels till att utbudet för oss forskare är stort, samt dels till att granskning av vårt material är möjlig för alla.

2.2 Val av empiriska källor

Vi anser att det är nödvändigt att i vår studie avgränsa det material som kommer ligga till grund för vår dokumentstudie av affärspress. Då vårt uppsatsämne är högst ekonomirelaterat menar vi att det omskrivs, nästan uteslutande, inom den nämnda presstypen. Vidare har vi begränsat oss till att använda material från fem affärstidningar vilka vi beskriver nedan.

Vi har gjort ett strategiskt urval för att få ett så representativt urval som möjligt i förhållande till den totala populationen. Urvalet har baserats på följande faktorer. Först och främst har vi bara undersökt tryckt press, med andra ord har vi inte inkluderat artiklar som enbart publicerats på tidskrifternas webbsidor. Vidare ska tidskriften nå ut till en så stor läsarkrets som möjligt och tidskriften ska nå ut till en så bred läsarkrets som möjligt. Visserligen mäter vi i denna studie inte effekten tidskriftens rapportering har på allmänheten, men vi vill ändå undersöka hur rapporteringen ser ut i tidskrifter som når ut till just allmänheten och inte bara branschfolk som, oftast, har mer direkt kontakt med revisorsprofessionen än allmänheten. Vidare ska tidskriften vara en affärstidning alternativt innehålla en del som enbart behandlar ekonomi och affärer. Vi har valt att inkludera detta kriterium inte bara för att vi tror att mängden publicerade artiklar rörande revision är större i tidskrifter som uppfyller det, utan även för att vi är av åsikten att artiklar publicerade i en affärstidning eller i en ekonomidel påverkar allmänheten i större utsträckning då publicering i en affärstidning eller en ekonomidel ger mer tyngd åt artikeln, vi tror att allmänheten i större utsträckning anser att en journalist i ett sådant medium "vet" vad han eller hon skriver om. Dessa kriterier utesluter i princip lokaltidningar varför tidskrifter i vårt urval är uteslutande rikstäckande.

Vi har, som ovan nämnts, valt ett strategiskt urval framför ett slumpmässigt urval. Främst för att vi är mer intresserade av att analysera och utvärdera ett fenomen, snarare än att kvantifiera det, vilket talar för ett strategiskt urval (Bryman & Bell, 2013). Vidare ger ett strategiskt urval oss möjligheten att, allt eftersom studien fortlöper, utöka eller på annat sätt justera vårt urval. Ett faktum som är lämpligt sett till vår induktiva arbetsgång.

Vidare har vi även testat fler tidskrifter, än de i det slutgiltiga i urvalet, på den elektroniska databasen ArtikelSök. Ifall en tidskrift har för få träffar (artiklar indexerade med våra sökord) har vi ansett det meningslöst att inkludera denna tidskrift i studien. Tidskrifter som Aftonbladet och Expressen, vilka når ut till både en stor och bred läsarkrets ger exempelvis bara fyra respektive elva träffar på ArtikelSök. Visserligen är Expressens elva artiklar i nivå med två av våra utvalda tidskrifter men båda dessa är veckotidningar. I förhållande till de tidskrifter vi har valt ut som utkommer på daglig

basis är Expressen långt ifrån. För att få en mix av både veckotidningar och dagstidningar har därför smalare, sett till bredd och storlek på läsarkretsen, tidskrifter som Affärsvärlden och Veckans Affärer inkluderats i studien på bekostnad av Expressen.

När vi samlar in vårt material från tidningspress är det noga att det är primärdata. Viktigt är då att artiklar som används inte består av en samling som är sammanställda av någon annan, utan att vi som forskare direkt inhämtar informationen från den primära källan (Jacobson, 2000).

De tidningar vi har valt att hämta våra empiriska data ur är Dagens Industri (Di), Affärsvärlden, Veckans Affärer, Dagens Nyheter (DN) och Svenska Dagbladet (SvD). Dagens Industri grundades år 1976 och är med sina 382 000 läsare av papperstidningen per dag Nordens största affärstidning. Den ges ut sex gånger per vecka och har sin fokus på börs och företag. Detta ökar möjligheten att rapporteringen innehåller all väsentlig ekonomirapportering (Di, 2014). Affärsvärlden grundades 1901 och utsågs 2009 till årets tidskrift inom fackpress (Sveriges tidsskrifter, 2014) och har enligt dess hemsida utsetts till bästa affärsmagasin 18 år i rad i en undersökning bland vd:ar och finanschefer (Affärsvärlden, 2014). Svenska Dagbladet är en av Sveriges största dagstidningar och grundades år 1884. Veckans Affärer utkommer veckovis och riktar sig till en snarare läsarkrets än dagstidningarna, tidningen är mer branschriktad än dagstidningarna. Dagens Nyheter utkom första gången 1864 och är idag Sveriges största dagstidning med sina 785 000 läsare av den tryckta tidningen (DN, 2013).

De tidningarna vi har valt för vår studie har i stor utsträckning olika ägare vilket vi anser stärker dess oberoende från varandra och mot bakgrund av detta tillsammans med respektive beskrivna tidningsfakta anser vi att trovärdigheten i våra källor är höga. Det har även varit av betydelse, som ovan nämnt, att beakta att tidskriften når ut till en stor skara av befolkningen och inte enbart till affärsmänniskor, vilket vi anser att vårt urval gör då vi bland annat inkluderat Sveriges två största dagstidningar samt Nordens största affärstidning.

2.2.1 Källkritik

Både Bryman och Bell (2013) samt Graneheim och Lundman (2004) redogör för att när man använder sig av dokument som data och väljer en kvalitativ innehållsanalys som

tillvägagångssätt för att analysera, bör man i sin bedömning av kvaliteten i massmediedokument utgå ifrån kriterierna äkthet, trovärdighet och representativitet. Äkthet och trovärdighet kan vara komplicerat att ta ställning till vid dokumentstudie och granskning av massmediala produkter. Vanligtvis saknas beskrivning om författaren eller journalisten som har skrivit artikeln och detta kan utgöra en grund för att ifrågasätta tyngden och trovärdigheten i det producerade materialet (Bryman & Bell, 2013). För att överbrygga detta potentiella problem anser vi att det är av stor vikt att tidskrifterna i vårt urval är väl ansedda och innehar hög legitimitet, vilket vi betraktar att så är fallet sett till ovan nämnda tidningars storlek och omfattning.

Vad gäller representativitet förklarar Bryman och Bell (2013) att det vid analys av tidningsartiklar allt som oftast är möjligt att bestämma den population varifrån man gör sitt urval, och därmed är det kriteriet (representativitet) mindre vitalt i detta fall.

2.3 Val av teoretiska källor

För att kunna göra kopplingar mellan vår empiri och teori behöver vi en teoretisk referensram, vilken nästan uteslutande består av vetenskapliga artiklar. Vår teoretiska referensram är uppbyggd i tre större kategorier med tillhörande underkategorier. Först presenterar vi teori kring revision, sedan teorier kring massmedia och avslutningsvis kombineras dessa i kategorin revision i media där resultat från tidigare studier inom vårt ämne redogörs för.

Varför vi väljer att presentera teori rörande revision är inte lika självklart som de andra kategorierna. Men för att få en förståelse varför det är viktigt att kartlägga medias rapportering av revisorsprofessionen anser vi att ett teorikapitel kring begrepp som förväntningsgap, förtroende och oberoende är av stor betydelse.

2.3.1 Insamling av teori

När vi inledde vår insamling av teori utgick vi från de olika databaserna *Business Source Complete*, *Emerald*, *Science Direct* och *Scopus*. Där inledde vi vår insamling av vetenskapliga artiklar genom att använda oss av en mängd sökord vi ansåg var direkt kopplade till vårt ämne; "audit", "audit reputation", "expectations gap", "media", "media audit", "independence", "audit assurance", "media affects", "audit reputation". Detta för att få en stor bredd med olika vetenskapliga artiklar från olika forskare som vi kunde använda oss för att formulera ett problem och vidare presentera i vår teori. Notera att vi

även kombinerade dessa sökord med varandra för utökad möjlighet till att finna relevanta artiklar på området.

Nästa steg i vår insamling var att läsa de insamlade artiklarnas sammanfattningar för att skapa oss en bild av vilka som kunde tänkas vara väsentliga för vår studie. Genom denna metod kunde vi sälla bort artiklar som inte skulle vara behjälpliga i vår forskning och läsa endast de som verkade relevanta. Vi fann att flera av de artiklar vi samlat in hänvisade till andra forskares åsikter och studier varpå vi sökte upp ytterligare artiklar. Här använde vi oss av *Google Scholar* då aktuella artiklar redan var kända för oss och den valda sökmotorn täcker in alla tidigare använda databaser.

Vi fann vissa forskare mer återkommande än andra, både direkt när vi använde oss av ovan nämnda sökord samt även refererade till, i våra artiklar. Mot bakgrund av detta utvecklade vi även vår insamling till att söka direkt på dessa forskare och deras studier. Vi försökte genomgående i vår insamling finna vetenskapliga artiklar som innehöll empiriska undersökningar och tidigare studier, samt återge flera olika forskares synpunkter, för att kunna spegla en objektiv bild på området.

2.4 Forskningsprocess

Nedan följer ingående beskrivning över hur vi har gått tillväga i vår undersökning. Vi redogör för stegen från insamling av empirisk data, vidare hur vi har analyserat och tolkat densamma, och avslutar avsnittet genom att granska vår process ur ett kritiskt perspektiv.

2.4.1 Insamling av empirisk data

Vi ska i detta avsnitt redogöra för hur insamlingsprocessen av den ovan beskrivna empiriska data har gått till. Första steget var att bestämma urvalet av artiklar. Till detta användes den elektroniska databasen ArtikelSök och dess funktion "formulärsökning". Då funktionen formulärsökning inte tillåter så kallade operatorer¹ var vi tvungna att göra en ny sökning för varje nyckelord. Dessa nyckelord blev "revision*" och "revisor*" där asterisken fungerar på så sätt att den ersätter eventuella bokstäver som kommer efter ordet innan, exempelvis inkluderar sökningen "revision*" även ordet

¹ "OCH" och "ELLER" kan fungera som operatorer i en sökning. Exempelvis "Revision ELLER revisor". Sökmotorn söker då på artiklar som är indexerade med något av orden "revision" och "revisor".

”revisionsbyrå”. Vidare angav vi aktuell tidskrift i rutan ”publikation” och justerade därefter utgivningsår till vårt avgränsade tidsintervall; 2000-2013.

ArtikelSök genererar därefter en lista med artiklar från vald tidskrift som är indexerade med våra nyckelord. Listorna från olika sökningar har vi sammanställt i ett Exceldokument, vilket underlättar den fortsatta processen. I Exceldokumentet har vi först sorterat artiklarna efter år och tidskrift och sedan skrivit ut listan. Denna lista har vi tagit med oss till Universitetsbibliotekets medieavdelning där vi har sökt i arkivet och tagit fram aktuella artiklar.

Arkivet består av tidskrifter på mikrofilm som vi har gått igenom för att hitta aktuell artikel. Utöver listan med relevanta artiklar har vi även under arbetets gång också valt artiklar vi har hittat i tidskrifterna medan vi har letat efter en specifik artikel från listan. Då vi hittat en artikel, som av någon anledning inte har indexerats med våra sökord och därför inte finns med i listan, som vi finner relevant har vi valt att inkludera denna också. Sedan har vi skrivit ut artikeln och samlat alla artiklar i fysisk form i en pärm sorterat efter år, detta för att det underlättar i den vidare processen där vi enkelt kan markera och skriva kommentarer kring artikeln i det fysiska exemplaret.

2.4.2 Tillvägagångssätt vid analys

Vår studie genomförs med kvalitativ innehållsanalys. Då vi ska analysera artiklar ur dags- och affärspress, där innehåll tenderar att vara tydligt och enkelt, är detta ett lämpligt tillvägagångssätt (Bergström & Boréus, 2000). Det innebär att vi tillsammans ingående har diskuterat och analyserat artikeltexterna och sedan kategoriserat dem utifrån deras innehåll. Bryman & Bell (2013) beskriver att detta tillvägagångssätt innebär att man försöker finna ämnen eller teman i de insamlade artiklarna som vi studerat. Det medför även att artiklarnas kvalitativa karaktär behålls genomgående. Vid analys av kvalitativ data i form av dokument omnämns den kvalitativa innehållsanalysen vara det vanligaste tillvägagångssättet. Man analyserar innehållet i artiklarna, vars innebörd oftast är underförstådd, för att få fram och bilda de olika kategorierna (Bryman och Bell, 2013). Detta utvecklas mer nedan när vi redogör för vår tolkningsmodell.

Processen för hur vi har gått tillväga för att skapa relevanta kategorier och sedan placera in våra data i form av artiklar till respektive kategori har sett ut som följande. Inledningsvis tog vi oss an materialet genom att läsa igenom det individuellt och få en övergripande bild av dess innehåll. I samband med detta antecknade vi med nyckelord kortfattat artikelns innebörd, exempelvis om den utgick från en rättslig handling så som en stämning, konkurs eller rättegång, eller om den exempelvis var mer neutral och av beskrivande karaktär av revisionsbranschen. Därefter diskuterade vi tillsammans varje artikel mer ingående, både utifrån dess innehåll samt de nyckelord vi använt för att beskriva den. Sedan skapade vi kategorier där varje artikel kunde placeras. Vidare beskrivning av detta, samt vad som var avgörande för vilken kategori en artikel infogades i beskrivs mer utförligt i empiri- och analyskapitlet.

Vi valde även att göra ytterligare en indelning av artiklarna men då istället för att kategorisera vilken *typ* av artikel det var, så skapade vi grupper indelade på bevekelsegrunden sakinnehåll där vi klassificerade artiklarna utifrån vad de faktiskt handlade om och vad de tog upp. Exempelvis skandal, oberoende, ersättning till revisorer et cetera. Detta genomfördes på samma vis som vid framtagande av och klassificering i kategorier. Beskrivning av sakinnehåll följer under empiri- och analyskapitlet och hur tolkningsförloppet av artiklar till dessa har gått till omnämns i avsnittet *Tolkningsmodell*. Anledningen till denna ytterligare indelning i sakinnehåll valde vi att göra för att möjliggöra att se till nyhetsartiklarnas specifika innehåll, *vad* det skrivs om.

Kvalitativ innehållsanalys som tillvägagångssätt kan vara relativt varierande i själva processen, och flera olika förfaranden är möjliga (Graneheim & Lundman, 2004). Vi har i vår forskning funnit inspiration i en tidigare studie gjord av Van Peurseem och Hausiari (1999).

Vår analys består således dels av kvalitativa innehållsanalyser av nyhetsartiklarna vid kategoriseringen av dem och indelningen i sakinnehåll, samt dels av en trendanalys där vi via enkel statistik försöker skönja mönster och trender i rapporteringen genom att sätta rapporteringen i en större samhällslig kontext.

2.4.3 Tolkningsmodell

Som ovan nämnt har vi initialt hämtat inspiration från Van Peursems och Hausiaris (1999) studie vad gäller kategoriseringen av nyhetsartiklarna. Under arbetets gång har modifieringar och utvecklingar av kategorierna gjorts för att bättre stämma överens med vårt empiriska material. Efter en analys av det insamlade materialet beslutade vi oss för att använda följande kategorier: åsiktsdriven kritik, officiell kritik, positiv kategori, branschnyheter, expertutlåtande, försvar, debattartikel (positiv) och debattartikel (negativ).

Graneheim och Lundman (2004) menar att ett av det svåraste och mest kritiska momenten i en kvalitativ innehållsanalys är just kategoriseringen. Detta därför att ett ofrånkomligt krav är att kategorierna är fullständiga, representativa och samtidigt ömsesidigt uteslutande. Med andra ord innebär det att våra artiklar ska kunna klassificeras till en relevant kategori och att ingen artikel ska kunna klassificeras till fler än en kategori. Vi anser att våra kategorier stämmer överens med dessa krav och hänvisar återigen till empirikapitlet för en mer utförlig beskrivning av kategorierna samt vad som utmärker och särskiljer dem från varandra.

Tolkningen av artiklarna har skett på en makronivå snarare än en mikronivå. Med det menar vi att tolkningen gjorts utifrån nyhetsartikelns samlade innehåll. Vi har analyserat artikelns övergripande ton och sett till det budskap, så som vi tolkar det, vill förmedlas av artikelförfattaren. Detta snarare än att analysera specifika ord och klassificera artiklarna utifrån en kvantitativ innehållsanalys.

I nyhetsartiklar där båda sidor i en fråga fått komma till tals, eller där det inte är givet ifall artikeln är av kritisk, positiv eller neutral karaktär har vi vägt in variabler så som tonen i ingressen, rubriken och tillhörande bilder samt bildtext för att kunna kategorisera artikeln adekvat. Vidare är en viktig faktor för kategoriseringen varifrån informationen i artikeln härrör från. Detta är framförallt viktigt i särskiljandet av åsiktsdriven kritik och officiell kritik, vilket framgår i empirikapitlet.

Undantagsvis har vi även analyserat innehållet på mikronivå, detta är för att vi också är intresserade av hur den enskilde revisorn porträtterats. Detta har inte påverkat hur

artikeln har kommit att klassificeras kategorimässigt men vi har varit uppmärksamma på ordval vid personbeskrivningar och beskrivningar av yrkesrollen.

2.5 Metodkritik

En dokumentstudie ger oss inte möjligheten att ställa frågor till författaren av texten vi analyserar. Vi kan därför inte fråga specifikt vad som avsågs med ett uttalande eller en text. Vidare kan vi inte heller fråga hur författaren avsåg, eller hade för förhoppning, att texten skulle tolkas (Artsberg, 2003). Våra egna tolkningar påverkar därför analysen. Det är dock genomförbart att göra en exakt upprepning av vår undersökning, men ej säkert att resultatet blir detsamma med anledning av olika sätt att tolka empirin.

Då vi har sökt artiklar i en elektronisk databas utifrån specifika sökord, måste risken att artiklar som är relevanta men ej indexerats med våra sökord faller bort beaktas. Ett alternativt tillvägagångssätt skulle vara att manuellt gå igenom våra utvalda tidskrifters arkiv och välja ut alla relevanta artiklar. Tidsåtgången detta skulle ta i anspråk anser vi dock vara för stor och får således acceptera bortfallet av relevanta artiklar på grund av utebliven indexering.

2.5.1 Reliabilitet

Extern reliabilitet syftar till hur känslig vår undersökning är för slumpmässiga eller tillfälliga premisser. Med andra ord om resultatet skulle bli detsamma ifall undersökningen genomfördes på nytt. Det kan vara problematiskt att uppnå en hög reliabilitet vid kvalitativa studier. (Bryman & Bell, 2013). Men med tanke på att vi ska undersöka vad affärspressen *har* skrivit om revisorsprofessionen de senaste 14 åren anser vi att reliabiliteten för denna studie är hög, då det som skrivits inte kommer att ändras. Detta mot bakgrund att andra forskare som ämnar replikera studien kan använda sig av samma empiri.

Däremot förutsätter vår metod till viss del egen tolkning. I replikeringar av vår studie är det därför möjligt att andra författare drar annorlunda slutsatser och gör andra tolkningar än vad vi gjort. Därför är det viktigt att vi i möjligaste mån försöker få fram de uppfattningar som är våra egna och redogöra tydligt för dessa (Holme & Solvang, 1997).

I andra änden av spektrumet reliabilitet återfinns intern reliabilitet. Det syftar till att alla medlemmar i ett forskarlag har samma riktlinjer för hur de ska tolka det som ses och hörs i empirin (Bryman & Bell, 2013). För att uppnå en tillfredsställande grad av intern reliabilitet har vi därför varit noggranna med att diskutera empirin i vår dokumentstudie i två steg. Dels i ett första skeende – hur vi ska tolka och analysera texterna, dels i ett senare skeende där vi diskuterar eventuella diskrepanser i våra tolkningar för att nå en gemensam slutsats.

2.5.2 Validitet

Validitet inom kvalitativ forskning ”handlar om huruvida man observerar, identifierar eller ’mäter’ det man säger sig mäta” (Bryman & Bell, 2013, s. 401). Om vi är intresserade av att observera hur medias rapportering av revisorsprofessionen har sett ut under vårt angivna tidsspänn måste vi först definiera media, eller massmedia: ”massmedier (engelska mass medium, av mass '(folk)massa' och medium 'förmedlingslänk', 'uttrycksmedel'), tekniska medier och medieorganisationer som förmedlar information eller underhållning till en stor publik, vilken nås i stort sett samtidigt av massmedieinnehållet ...” (Nationalencyklopedin, 2014). Tryckt press, vilket vi avgränsat oss till, går rimligtvis in under denna definition. Vi är intresserade av hur revisorsprofessionen porträtteras, men även hur den enskilde revisorn beskrivs – varför artiklar som inte behandlar professionen som helhet även är inkluderade. Tilläggas bör också att vi är av åsikten att artiklar som behandlar en enskild revisor, som intervjuobjekt eller att en enskild revisor innehar ”huvudrollen” i en artikel kring en specifik händelse, påverkar bilden av professionen som helhet. Eftersom allmänheten i stor utsträckning inte har direkt kontakt med revisorer tror vi det är lätt hänt att folk drar alla revisorer över en kam när man läser en artikel om en enskild revisor. Mot bakgrund av detta är även sådana artiklar inkluderade då det också påverkar det fenomen vi vill observera.

Vidare kan validitet delas upp, precis som reliabilitet, i extern och intern validitet. Intern validitet syftar till graden av överensstämmelse mellan forskarens observationer och de teoretiska idéer denne utvecklar medan extern validitet behandlar huruvida resultatet kan generaliseras och appliceras på andra situationer (Bryman & Bell, 2013).

För att, i vår studie, uppnå så hög intern validitet som möjligt har vi ingående och metodiskt beskrivit följande processer: datainsamling (se kapitel 2.4.1), analysprocessen (2.4.2 samt 2.4.3) och urvalet (2.2). Vad gäller den externa validiteten för vår studie anser vi att den är begränsad, som så ofta för kvalitativa studier (Bryman & Bell, 2013, s. 401). Vi vill inte uttrycka för mycket åsikter kring generaliserbarheten i vår uppsats utan lämnar det till läsaren att bilda sig en egen uppfattning om generaliserbarheten mot bakgrund av våra fynd samt vägen dit.

3. Institutionalialia

Detta avsnitt redogör vi för vad revisorsprofessionen tjänar för syfte och vilket dess ändamål för samhället är. Vi beskriver vilka skyldigheter revisorer har samt under vilka lagar dessa bestämmelser regleras.

3.1 Revisorns syfte och uppgift

Revisorn har i Sverige enligt FAR som uppgift att med professionell skepsis planera, granska, bedöma och uttala sig om ett bolags räkenskaper samt även styrelses och VD:s förvaltning. Med räkenskaper menas bolagets årsredovisning och bokföring. Det är på bolagsstämman som revisorn för ett bolag utses och det av bolagets ägare. Aktiebolagslagen (ABL) 9 kapitlet 3 § uttrycker revisorns uppgifter som att denne ska granska bolagets årsredovisning och bokföring samt styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning. Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god revisionsredovisningssed kräver. Revisorn uttalar sig formellt genom att i revisionsberättelsen säga om årsredovisningen har upprättats enligt Årsredovisningslagen (ÅRL) och god redovisningssed och därmed ger en rättvisande bild av företagets resultat och balansräkning, samt om förvaltningsberättelsen stämmer överens med årsredovisningens övriga delar (ABL 9:31). Revisionens syfte är alltså ett slags kvalitetsförsäkran om ett bolags räkenskaper som fastslår att ett bolags redovisning återspeglas korrekt och verkligt, vilket skapar legitimitet och förtroende för det (Carrington, 2010).

God revisionsredovisningssed står ej uttryckt per definition i lagen eller någon annanstans utan är ett samlingsbegrepp för hur en revision ska genomföras. Den utvecklas av de olika instanserna FAR, statliga Revisorsnämnden, internationella organisationer och av domstolars praxis och prejudikat (FAR, 2013). Mot bakgrund av att det är alltför kostsamt att granska alla händelser och transaktioner för ett företag under ett år, kontra vad det inbringar, så är revisorns arbete begränsat. En bedömning måste göras utifrån väsentlighet- och riskprincipen. Detta medför att ett reviderat bolag aldrig kan vara fritt till 100 % från felaktigheter och brister, men revisorns uppgift är att "... med rimlig säkerhet kunna uttala sig om huruvida de finansiella rapporterna i sin helhet är fria från väsentliga felaktigheter, oavsett om dessa beror på oegentligheter eller på fel, och därigenom kunna uttala sig om huruvida de finansiella rapporterna i alla väsentliga

avseenden är upprättade enligt det gällande ramverket för finansiell rapportering...” (FAR Akademi, 2010, 251).

Det är ett företags ansvar att bokföring upprättas enligt god redovisningssed² och revisorns ansvar att följa ovan nämnd god revisionsd i sin granskning och sitt genomförande. Därutöver är revisorn även skyldig att följa god revisorsd vilket innebär yrkets etiska riktlinjer (FAR, 2013). Carrington (2010) skriver att revisorn på ett yrkesmässigt och personligt plan bland annat ska visa på integritet och objektivitet, därtill även alltid lyda under sin tystnadsplikt. Vidare, på samma område, antyder FAR (2013) vikten för revisorn att följa lagar och normer om att kontinuerligt bibehålla sin opartisk- och självständighet. Att alltid vara noggrann och kontrollera samt dokumentera sitt oberoende för att garantera det inte finns egna ekonomiska intressen i bolaget denne granskar, eller att denne granskar sina egna råd eller sitt eget arbete, mer om detta följer nedan.

3.2 Revisorns säkerställande av opartisk- och självständighet

Att en revisor ska vara oberoende till sin klient och opartisk i sin granskning är inte bara en åsikt de flesta delar utan även ett krav enligt lag. I ABL 9 kapitlet 17§ går begränsningar om vilka uppdrag en revisor kan acceptera att finna.

För det första får revisorn inte ha några egna ekonomiska intressen, exempelvis aktier, i bolaget eller i samma koncern. Revisorn får heller inte vara ledamot av styrelsen eller verkställande direktör i bolaget eller dess dotterföretag, eller ens anställd av det reviderade bolaget. Uttryckligen säger lagen att revisorn inte på något sätt får ha en underordnad eller beroende ställning till bolaget eller personer på ovan nämnda positioner inom bolaget. Dessa begränsningar sträcker sig också så långt att de omfattar inte bara revisorns närmsta familj men även hans eller hennes ingifta dito. Viktigt att notera är ABL 9 kapitlet 17§ fjärde punkt: revisorn får inte vara verksam inom samma företag som den ”som yrkesmässigt biträder bolaget vid grundbokföringen eller

² FAR Akademi Redovisning (2010) förklarar ”god redovisningssed” enligt följande: ”... rättslig standard som grundas på lag, praxis och normgivning. Den innebär en skyldighet att följa lagen och de redovisningsprinciper som anges i lagen. Särskild betydelse tillmäts också allmänna råd och rekommendationer från normgivande organ som Bokföringsnämnden (BFN), och dåvarande Redovisningsrådet på områden där normgivning från BFN saknas...”.

medelsförvaltningen”. Detta reglerar alltså risken att revisorn granskar något dennes firma har upprättat.

Revisorslagens (RL) 20§ slår fast att en revision ska organiseras så att revisorns ”opartiskhet, självständighet och objektivitet säkerställs”. I lagrummet finns även en checklista för revisorn att följa för att kunna säkerställa sitt oberoende. Dessa fem punkter som måste prövas före ett revisionsuppdrag accepteras, eller behålls, är enligt 21§ RL:

- revisorn får inte ha ett direkt eller indirekt ekonomiskt intresse i uppdragsgivarens verksamhet
- revisorn får inte vid rådgivning som inte utgör revisionsverksamhet lämna råd i en fråga som till någon del omfattas av granskningsuppdraget
- revisorn får inte uppträda, eller ha uppträtt, till stöd för eller mot uppdragsgivarens ståndpunkt i någon rättslig eller ekonomisk angelägenhet
- revisorn får inte ha nära personliga relationer till uppdragsgivaren eller till någon person i dennes ledning
- revisorn får inte ha utsatts för hot eller någon annan påtryckning som är ägnad att inge obehag

Vidare i samma lagrums andra punkt utökas tolkningsutrymmet för begränsningar med att ”om det föreligger något annat förhållande av sådan art att det kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet” måste revisorn avböja uppdraget. Lagen lämnar det dock till revisorn att faktiskt acceptera sådana uppdrag där särskilda omständigheter råder eller där sådana åtgärder åtagits att det inte finns anledning att ifrågasätta hans eller hennes opartiskhet eller självständighet (RL 21§ stycket 2). Exempel på vad sådana åtgärder kan vara ger FAR i sin ”Vägledning till analysmodellen”. Det kan vara fråga om särskilda rutiner och särskild arbetsfördelning inom revisions-teamet. Vidare kan det handla om extern och intern kvalitetskontroll. Exempelvis kan man låta en annan revisor bedöma det granskningsarbete som ett identifierat hot kan ha haft inverkan på. En annan motåtgärd kan vara att revisorn i ett utlåtande informerar om det identifierade hotet och även delar med sig av vilka åtgärder som har tagits för att

eliminera hotet. I alla fall där revisionsuppdraget accepteras ska den prövning som skett enligt RL 21§ dokumenteras (FAR, 2011).

3.3 Tystnadsplikt

Tystnadsplikten för en revisor är av yttersta nödvändighet och även dennes skyldighet enligt svensk lag. Även om revisorn har flertalet redskap att kommunicera ut information om bolag denne granskar, till exempel muntligt påpekande till företagsledning under löpande revisionsarbete, erinran till styrelse och anmärkning i revisionsberättelse, så begränsar tystnadsplikten revisorns möjlighet att kommunicera ut risker till allmänheten och bolags intressenter. Kravet på tystnadsplikten är dessutom en förutsättning för att möjliggöra det essentiella förtroendet mellan bolag och revisor så att den sistnämnda ska delges all nödvändig information denne behöver (FAR, 2013).

Tystnadsplikten regleras i ABL 9 kapitlet 41 § och uttrycks med att en revisor inte får lämna uppgifter till en enstaka aktieägare eller annan utomstående person när revisorn genomför sitt uppdrag, om dessa uppgifter kan vara till skada för bolaget. Alltså måste alla aktieägare delges upplysningar om dessa kan skapa oreda för bolaget. Även RL innehåller en paragraf om revisorns tystnadsplikt vilken då också riktas mot revisorn själv; 26 § säger att en revisor inte får, till fördel för sig själv eller till skada eller nytta för någon annan, använda uppgifter som revisorn fått i sin yrkesutövning. Inte heller får revisorn obehörigen röja sådana uppgifter. Revisorn har även en skyldighet att se till att dennes biträde också iakttar samma föreskrifter.

Dock går att utläsa ett undantag till revisorns tystnadsplikt i ABL 9 kap. 45 §, som beskriver revisorns upplysningsplikt gentemot bolagsstämman, att revisorn är skyldig att lämna de uppgifter som stämman (aktieägarna, styrelse, VD) begär så länge dessa uppgifter inte skulle vara till väsentlig skada för bolaget. Ytterligare undantag till denna plikt är att revisorn är skyldig, enligt ABL 9 kap. 45 §, att ge all efterfrågad information och fullständiga upplysningar till medrevisor, ny revisor, särskilda granskare och i ett konkursförsatt bolag, till konkursförvaltaren. Uttryckt i samma paragraf så ska även uppgifter lämnas, på begäran, till Riksrevisionen och förhørsledare vid misstanke om brott.

Vidare innebär tystnadsplikten problem då oegentligheter har uppstått inom bolag. Är fallet till exempel som sådant att ett bolag har gått i konkurs, eller drabbats av någon skandal kan det leda till ett ifrågasättande av media, framförallt mot revisorn om denne ej varit i delaktig i eller försent upptäckt bedrägerier. Tystnadsplikten kan då inte sällan innebära att revisorns möjligheter till att försvara sig blir ytterst begränsade (FAR, 2013).

3.4 Revisorns anmälningsplikt

Trots tystnadsplikt och svuren lojalitet till klienten är den ansvarige revisorn ändå skyldig att vidta vissa åtgärder vid misstanke om att brott har begåtts i det reviderade bolaget.

Ifall en styrelseledamot eller den verkställande direktören i det reviderade bolaget har begått ett brott enligt ABL 9 kapitlet 42§ ska revisorn vidta de åtgärder som listas i 43 och 44§§ samma kapitel. I dessa paragrafer går att finna att revisorn ska vid misstanke om brott underrätta styrelsen om sina misstankar eller iakttagelser så snart som möjligt, eller inom skälig tid som lagstiftaren uttrycker det. Revisorn ges alltså viss tid att säkerställa sina misstankar och överväga ifall brottet är av en sådan betydelse att åtgärder måste vidtas. Utöver detta ska revisorn också i en särskild handling till åklagare redogöra för misstanken samt ange de omständigheter som misstanken grundar sig på (ABL 9 kap. 44§). Det finns dock undantag då åklagare inte behöver underrättas; ifall den ekonomiska skadan av det misstänkta brottet redan har ersatts, ifall det misstänkta brottet redan anmälts till polis eller åklagare eller ifall det misstänkta brottet är obetydligt (ABL 9 kap. 44§ punkterna 1-3).

3.5 Revisorns ansvar

Revisorn uttalar sig med hög, men inte absolut, säkerhet om att de finansiella rapporterna inte innehåller några, i alla väsentliga avseenden, fel. Med detta uttalande, eller bestyrkande som det också kallas, åtar sig dock inte revisorn något ansvar för de finansiella rapporterna. Ytterst ansvarig för de finansiella rapporterna är fortfarande styrelsen.

Men revisorn kan också ställas inför skadeståndskrav. Förutom de vanliga reglerna i den allmänna skadeståndsrätten finns ytterligare lagar kring när revisorn är

skadeståndsansvarig reglerade i ABL. Likt styrelseledamöters och verkställande direktörers skadeståndsansvar krävs att revisorn agerat uppsåtligen eller av oaktsamhet (ABL 29 kap 2§). Revisorn måste alltså vid fullgörandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet skada bolaget för att hållas skadeståndsansvarig. Eftersom en revisor enligt lag måste följa god revisions sed (ABL 9 kap. 3§) är det anledning nog att hållas skadeståndsskyldig ifall revisorn brustit mot detta i sin revision.

Skadestånd mot revisorer riktas mot den enskilde revisorn men om ett registrerat revisionsbolag är revisor är det bolaget tillsammans med den huvudansvarige revisorn för uppdraget som är ersättningsskyldiga (ABL 29 kap. 2§). Med anledning av att dessa skadestånd kan bli oerhört stora har det lagstiftats om ett krav på ansvarsförsäkring för revisorer. RL 27§ säger att "revisorer och registrerade revisionsbolag skall teckna försäkring eller hos Revisorsnämnden ställa säkerhet för den ersättningsskyldighet som revisorn eller bolaget kan ådra sig i sin revisionsverksamhet". Dan Brännström, generalsekreterare i branschorganisationen FAR, spekulerar i att varför skadeståndskrav gärna riktas mot revisorer är mycket tack vare denna lag³. Han menar att revisorerna har "djupa fickor" till skillnad från styrelse och verkställande direktör som oftast saknar liknande ansvarsförsäkring.

³ I detta blogginlägg <http://danbrannstrom.se/lardom-2-klara-ut-ansvarsfordelningen> (2014-04-23)

4. Teoretisk referensram

I detta kapitel ämnar vi beskriva olika teorier inom vår studies ämne. Inledningsvis redogör vi för begreppet förväntningsgap där vi presenterar olika definitioner av det, vilka orsaker som ligger bakom dess existens, samt vilka åtgärder som är möjliga för att reducera det. Därefter belyses teorier kring media; bland annat vad som är avgörande för att en händelse blir publicerad som en nyhet, och vilka vinklingsmetoder journalister ibland använder sig av.

4.1 Förväntningsgapet

Koh och Woo (1998) skriver att begreppet förväntningsgap, som ovan nämnt, myntades och användes först av Liggio (1974) i dennes artikel. Innebörden av uttrycket är skillnaderna i förväntningar mellan revisionsprofessionen och allmänheten av en genomförd revision. Existensen av detta gap är bekymmersamt då det underminerar det viktiga förtroendet som utgör yrkets fundamentala grund (Porter, 1993). Humphrey och Turley (1992) nämner vidare att olika uppfattningar om vilket det huvudsakliga syftet av en revision bör vara har varit omdiskuterad sedan yrkets begynnelse och menar således att ett gap därmed alltid förekommit.

4.1.1 Definitioner av förväntningsgapet

Grundidén med teorin om förväntningsgapet är just denna att allmänhetens uppfattning om en fullständig revision inte stämmer överens med vad som revisorerna anser är fullständigt. Men olika forskare på området har presenterat skiljaktiga definitioner på begreppet. Liggio (1974) beskrev gapet som skillnaden i nivåer av föreställd förväntad prestation mellan användarna och granskarna av den finansiella informationen.

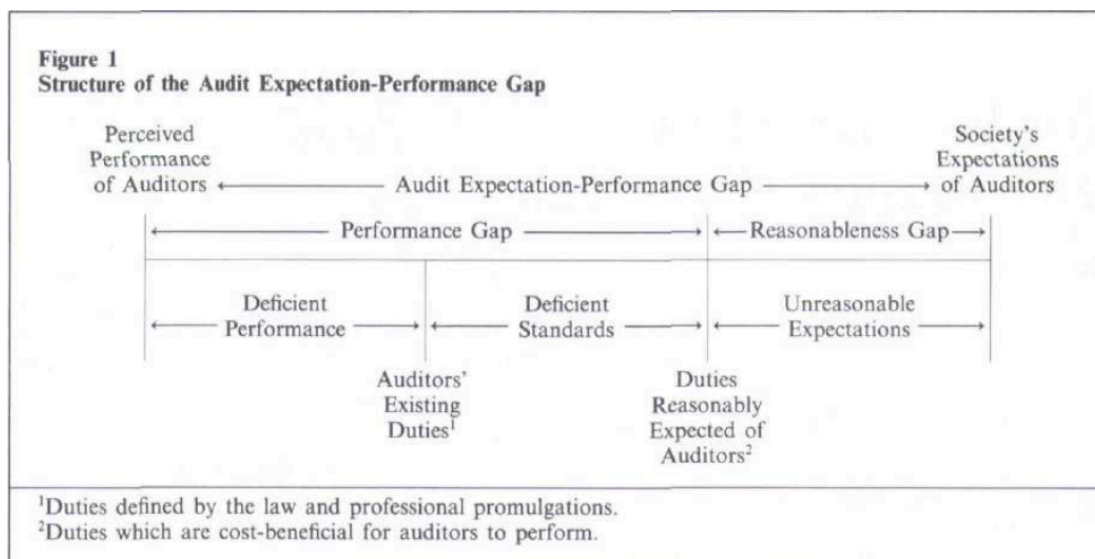
1978 utvecklades definitionen av förväntningsgapet till att innefatta huruvida ett gap existerade mellan vad allmänheten förväntar sig och behöver, kontra vad som rimligen kan och ska förväntas av revisorerna att genomföras och uppnås. Det fanns en omtalad och spridd oro att ett sådant gap existerar (The Cohen Commission, 1978) vilket senare kom att påvisas genom empiriska studier av Porter (1993) som vi belyser nedan. Monroe och Woodliff (1993) definierar att ett förväntningsgap föreligger när det finns skillnader i föreställningar mellan revisorer och allmänheten om de förstnämndas plikter och ansvar och meddelandena de förmedlar i sina revisionsberättelser.

Ytterligare en något skiljaktig definition förmedlas av Jennings et al. (1993) som beskriver förväntningsgapet som skillnaden mellan vad allmänheten förväntar sig av revisionsyrket i jämförelse med vad de faktiskt åstadkommer.

Porter (1993) genomförde en empirisk undersökning i Nya Zeeland för att pröva huruvida det förelåg ett gap mellan förväntningar och prestation samt hur det såg ut. Hon ansåg att tidigare förekommande definitioner var alltför smala och ofullständiga då det är av yttersta vikt att komma ihåg att en revisor kanske inte lyckas med att uppnå vare sig förväntad prestation eller vad som rimligen kan och borde genomföras. Gapet skulle därför studeras utifrån ett bredare perspektiv för att möjliggöra att ytterligare delar av gapet skulle kunna identifieras. Därmed döpte hon gapet till förväntnings – prestationsgapet och hävdade att innebörden av det är klyftan mellan samhällets förväntningar av revision och samhällets uppfattningar av revisorers prestationer.

Hennes uppdelning bestod av två komponenter; dels *rimlighetsgapet* vilket beskrivs som skillnaden mellan vad allmänheten förväntar sig att revisorer ska uppnå kontra vad de *rimligen* kan förväntas uppnå. Dels *prestationsgapet* vilket innebär skillnaden mellan vad allmänheten rimligen kan förvänta sig revisorer att prestera jämfört med vad allmänheten uppfattar att de uppnår (Porter 1993). Vidare görs en underuppdelning av prestationsgapet till *otillräckliga standarder* och *undermålig prestation*. Otillräckliga standarder är gapet mellan vad som rimligen kan förväntas av revisorer och deras nuvarande plikter enligt lag och professionellas förkunnande. Vidare är undermålig prestation gapet mellan den förväntade prestationen av revisorer, enligt standarder och lagar, befintliga plikter och revisorerers prestationer så som de uppfattas av allmänheten.

Resultatet enligt prövningen som Porter (1993) genomförde visade att hela 25 av de 30 exempelarbetsuppgifterna var som var med i enkätundersökningen var bidragande till ett förväntningsgap. 50 % av dem tillhörde undergruppen otillräckliga standarder, 34 % rimlighetsgapet och 16 % till undermåliga prestationer.

Figur 1 - Porters (1993) struktur över förväntning - prestationsgapet

Lee et al. (2009) förklarar att forskningsresultatet av Porter (1993) där hon skapar en uppdelning på förväntningsgapet leder till att en möjlig minskning och avsmalning av gapet sannolikt enklare kan genomföras. Författarna underbygger detta resonemang med förklaringen att vid tillfälle då allmänheten kritiserar revisorers prestationer av specifika uppgifter så kan dessa genomförda uppgifter undersökas och analyseras för att se till vilken del inom hela förväntnings - prestationsgapet uppgiften hör hemma. Strukturen presenterad av Porter (1993) underlättar i och med det hur man ska ta sig an uppgiften för att möjliggöra minskning av klyftan mellan allmänheten och revisionsprofessionen.

En annan definition av förväntningsgapet benämns som skillnaden mellan vad revisionsprofessionen föredrar att deras mål ska vara och vad allmänheten förväntar sig att en revision innefattar (Chandler & Edwards, 1996). Power (1998) menar istället att förväntningsgapet mellan professionen och allmänheten beror på att länken mellan den faktiska revisionen enligt kutymen och den ideala bilden av en revision är svag. Att olika forskares bilder av förväntningsgapets innebörd och orsak är skiljaktiga beror enligt Lee et al. (2009) huvudsakligen på den stora variation i åsikterna kring vad en revision har för funktion.

4.2 Orsaker till att förväntningsgap existerar

Olika forskare har identifierat flertalet anledningar till varför ett förväntningsgap föreligger mellan allmänheten och revisorer; hur det kommer sig att informationskommunikationen de två grupperna emellan inte är fullständig.

4.2.1 Komplexiteten i innebörden av en revision

Allmänhetens förståelse om innebörden av en revision är enligt Sikka et al. (1998) bristfällig då den är en komplicerad process. Detta resonemang får stöd av Lee och Azham (2008) vilka hävdar att på grund av den dynamiska process revisorsprofessionen befunnit sig inom sedan yrkets tidiga dagar, då mål och syfte utvecklats och förändrats över tid, så ökar komplexiteten för allmänheten när det handlar om att förstå yrkets innebörd. Större kritiska händelser som äger rum i samhället, domslut samt teknologisk utveckling kan vara betydande exempel på faktorer som påverka revisorns roll och ansvar. Ytterligare anledning till allmänhetens brist och svårighet i förståelse kan härledas till den subjektiva delen av yrket som innefattar alla de bedömningar en revisor ställs inför; vad bör anses vara, i olika fall, rimligt, väsentligt, relevant och tillförlitligt? Denna omdömesaspekt bidrar till att ytterligare komplikationer skapas för allmänheten, som redan har begränsad kunskap i ämnet, i deras försök att till fullo begripa en revisions omfattning och resultat (Humphrey, 1997). Att revisionsprofessionen utsetts för mycket kritik och anklagelser i media är en direkt följd av samhällets bristande förståelse för professionen, då allmänheten saknar möjlighet till att utvärdera kvaliteten på en genomförd revision.

När kritiska händelser äger rum och stora företag går omkull kastas ibland en skugga över revisorerna vilka pekats ut som medskyldiga, men det är viktigt att ha i åtanke att en företagskonkurs kan bero på lågkonjunktur, undermåligt ledarskap och flertalet andra anledningar (Humphrey et al. 1992). Hendrickson (1998) antyder, avvikande från Humphrey et al. (1992), att kritik som riktas mot revisorer blir mer befogad när revisionsfirmorna intäkter till större del kommer från icke-revisionstjänster. Då detta kan ha effekt på en revisors oberoende, inte minst uppfattade oberoende av allmänheten, så sjunker förtroendet på revisorn och trovärdigheten och relevansen i dennes uttalande om företags finansiella ställning urvattnas. Detta innebär att den levererade produkten blir direkt värdelös då förtroendet är det som skapar värde. Detta ska vi belysa ytterligare under nästa rubrik.

4.2.2 Revisionsfirmors multipla verksamhet

Revisionsyrkets utveckling under senare halvan av förra seklet har inneburit en trend med ökat fokus på kringtjänster, exempelvis konsulttjänster, utöver revision. Detta är mestadels sant vad gäller Big Four⁴, de större revisionsbyråerna i världen. Den främsta anledningen till att professionen har tagit detta kliv är att dessa produkter genererar högre marginaler än vad revisioner gör. Att detta lätt leder till problematik anses inte kunna undgå. Revisionsfirmans oberoende hotas om bolaget bär rollen som både konsult och granskare då det blir tveksamt huruvida en tillräckligt omfattande och kritisk revision kan genomföras (Ashbaugh et. al, 2003; Wyatt & Gaa, 2004).

4.2.3 Utbildnings påverkan på förväntningsgapet

I en studie gjord av Bailey et al. (1983) undersöktes huruvida skillnader förelåg i förväntningsgap mellan människor som hade mer kunskap av finansiell information kontra människor som hade mindre kunskap.

Resultatet av denna forskning kunde påvisa att användare som besatt mer finansiell kunskap ansåg att revisorernas ansvar inte sträckte sig lika långt som de med mindre kunskap. Med avseende på detta drogs slutsatsen att gapet var större mellan revisorer och allmänheten som var i mindre kontakt med finansiell information. Epstein och Greiger (1994) genomförde en liknande studie där undersökningen begränsades till endast investerares syn på revisorers ansvarroll. Där framgick likt undersökningen av Bailey et al. (1993) att de med en bättre inblick i finansiell information krävde mindre av revisorerna. Därav föreslog de att en väg att gå för att minska förväntningsgapet skulle kunna vara genom att öka allmänhetens medvetenhet om en revisions innebörd och begränsningar. Monroe och Woodliff (1993) prövade huruvida utbildning och informering om revision är ett effektivt sätt att minska förväntningsgapet och därigenom skapa ett ökat förtroende för revisionsprofessionen. Enligt deras studie kunde de visa att en ökad bildning om revisionsämnet också, likt resultatet från Bailey et al. (1993) och Epstein och Greiger (1994), leder till ett smalare förväntningsgap. Dock la de även fram nackdelarna denna utbildning hade i praktiken och menade att det kan vara en tidskrävande åtgärd. Avslutningsvis belyser författarna att mer forskning på området bör genomföras för att fastställa den mängd och innehåll av utbildning som är tillräcklig för att allmänheten ska få god förståelse om revision.

⁴ EY, PwC, Deloitte och KPMG.

Att krympa förväntningsgapet genom ökad undervisning eller information har begränsningar. Förväntningsgapet innehåller två delar; rimliga och orimliga förväntningar. Rimliga förväntningar av allmänheten kan tacklas genom en förändring i revisorernas arbete. Således att processerna i deras arbetsgång blir mer omfattande och genomgående, att revisorerna får ett ökat ansvar. Vad gäller gapet som finns på grund av förväntningar som anses vara orimliga är det endast dessa som kan minska eller försvinna helt med hjälp av ökad information till allmänheten. Således kan inte förväntningsgapet inte minska helt endast med hjälp av utbildning vilket är en kritik som riktas av Sweeney (1997). Hon sammanfattar att det kan vara komplicerat att bestämma huruvida en förväntning bör anses vara orimlig eller rimlig och att det till viss del beror på utifrån vems, revisorers eller allmänhetens, perspektiv man ser. Men då professionens rykte och framgång grundar sig i allmänhetens syn på det är det viktigt att inte bli belåten utan arbeta aktivt för att reducera förväntningsgapet (Sweeney, 1997).

4.2.4 Ytterligare orsaker

Även en rad andra faktorer förklaras ligga till förväntningsgapets grund. Humphrey et al. (1992) är av den åsikten att revisorsprofessionen har svårt att möta allmänhetens förväntningar i ett ständigt utvecklande samhälle. I samband med nya företagsskandaler och konkurser, samt ny teknik och innovativa affärsmöjligheter förändras och utökas förväntningar. Det är komplicerat för revisorer att skapa verktyg; utveckla standarder, för detta i förtid, och således har branschen en inneboende fördröjning när det avser att möta allmänhetens förväntningar (Porter et al. 2012).

Förväntningarna på revisorer kan i vissa fall sägas vara orimligt högt ställda. Det gap som detta leder till skulle kunna minskas genom att allmänheten lär sig avskilja vilket ansvar en revisor faktiskt har enligt lagen mot vad som inte står i dennes makt att utföra. Humphrey et al. (1993) beskyller vidare allmänheten för att vara naiva och okunniga inom revision och menar att detta är bakgrunden till de alltför höga förväntningarna. Det finns en fara att professionen skadas på grund av detta då allmänheten riskerar att inte se och förstå innebörden och värdet av en revision (Lee & Asham, 2008).

Revisorsprofessionen arbetar till viss del under självreglering. Revisorerers konsumenter är i princip alla intressenter till ett reviderat företag. Då revision beskrivs som komplext innebär det svårigheter för konsumenter att mäta kvaliteten på revisorerernas arbete vilket är den främsta anledningen till självregleringen (Shaked & Sutton, 1982). Då revisionsbranschen till stor del utvecklar ramverket för vad som ska ingå i en revision och dess omfattning framhäver författarna sin kritiska syn och menar att problematik kan uppstå då risken finns att revisorer endast levererar kvalitet på den absolut minimalaste nivån som allmänheten accepterar. Att ge service som överstiger det saknar incitament. Alltså kan detta innebära att revisorer inte fullföljer sina förpliktelser till fullo och således växer ett förväntningsgap fram på grund av att förväntad prestation inte uppfylls. Mautz (1984) argumenterar motsatt att självreglering är det mest effektiva sättet att styra revisionsbranschen. Det öppnar upp för ett större ansvarstagande inom revisionsfirmorna och leder till att professionen snabbare kan anpassa sig och utvecklas för att möta förändringar i samhället.

4.3 Förtroende och anseende för professionen

Porter et al. (2005) understryker att det essentiella i revisorsprofessionen är förtroende. Skadas eller undermineras det finns inte längre något som helst värde i revisorerers utlåtande och åsikter. Tjänsten de levererar består av att öka trovärdigheten i företags finansiella information genom ett intygande att informationen med största sannolikhet är fri från väsentliga felaktigheter. Uppstår tillfällen där anseendet för revisorer skadas kan det ha stora effekter på yrket som minskar förtroendet.

Sikka et al. (1998) kopplar samman förväntningsgapet till förtroende och uttrycker att desto större förväntningsgapet mellan allmänheten och revisorer är, desto lägre är förtroendet från de förstnämnda. Detta påverkar i sin tur både professionens prestige och intjäningsmöjlighet samt även ekonomin i helhet med avseende på tillväxt och politisk stabilitet då extern revision av finansiell information är en starkt bidragande faktor till det.

Monroe (1994) hävdar att allmänheten mäter värdet på revisorerers tjänster utifrån vilken uppfattning de har om professionen, vilket betyder att rykte och anseende är det allra mest betydelsefulla för yrket (Wilson & Grimlund, 1990). Det räcker inte med att

revisorer endast säger att de har hög integritet och målar upp en yrkesbild där goda etikkoder, värdeord och policyer står i centrum utan de måste även bli sedda att agera med hög integritet (Hall, 1988). Även om revisorer själva porträtterar sig väl och på kort sikt kan skapa ett gott rykte och anseende, så är det i det längre perspektivet avgörande för hur de skildras av andra, exempelvis media (Wilson & Grimlund, 1990). Firth (1990) förklarar att ett försämrat anseende, oundvikligt, riskerar att leda till ett försämrat förtroende.

Om revisorers prestationer eller arbeten ifrågasätts i det offentliga kan det med hög sannolikhet påverka och skada yrkets anseende. Situationer där revisorer blir anklagande för att ha agerat oetiskt eller inkorrekt, som leder till stämning med påföljande rättegång, kan om det publiceras i media leda till försämrat förtroende även i de fall där revisorerna går fria. En sådan process har direkt negativ påverkan på potentiell ekonomisk intjäning (Van Peurseem & Hauriasi, 1999). Michaely och Shaw (1995) beskriver vidare att revisionsfirmor med högt anseende betraktas tillhandahålla högre kvalitet i sina tjänster än firmor med ett lägre anseende. Detta är på ett individuellt plan mellan olika revisionsfirmor men speglar även hur branschen i sin helhet uppfattas; ett högre yrkesanseende leder till ett större förtroende och således högre uppfattad kvalitet, och på samma sätt gäller att ett lägre anseende innebär ett minskat förtroende och sämre tillhandahållen kvalitet.

4.4 Massmedia

Massmedia har länge benämnts som den tredje statsmakten (Järvå & Dahlgren, 2013). Regeringen och riksdagen som den första och andra med media – den tredje – som granskare av de två förstnämnda. Med tiden har media kommit att granska mer än bara de två statsmakterna, ekonomijournalister granskar exempelvis revisorers arbete.

Enligt Järvå & Dahlgren (2013) har medierna tre huvudsakliga uppgifter. Dels att informera medborgarna, med andra ord att återge verkligheten. Dels att granska makthavare i samhället och slutligen att vara ett forum för debatt. Journalister målar gärna upp bilden av sig själva som en granskande yrkesgrupp. Men många studier pekar på att nära hälften av alla artiklar i nyhetsmedier snarare kommer från en så kallad påverkanspart. Artikeln är således inte en produkt av journalistens egen, granskande

process utan kommer ofta från myndigheter eller andra organisationers pressmeddelanden. Denna information ser journalisten som viktig för allmänheten och förmedlar den vidare (Järvå & Dahlgren, 2013).

Ovan nämnda fakta tillsammans med den ökade pressen på journalister från ledningen att producera fler artiklar – billigare och effektivare – gör att Järvå & Dahlgren (2013) snarare liknar journalistiken vid en fabrik. En nyhetsfabrik där författarna liknar processen vid ett löpande band. Utvecklingen går mot färre och färre specialistreportrar som istället byts ut mot allmänreportrar vilket leder till att specialkunskap inom ett visst ämnesområde minskar (Järvå & Dahlgren, 2013).

Järvå & Dahlgren (2013) argumenterar även för att två kriterier måste uppfyllas för att något ska bli en nyhet: dels *samhälls- och upplysningskriteriet* och dels det *kommersiella kriteriet*. Författarna beskriver det som vad medborgarna måste veta, enligt journalistkåren, och vad de vill veta.

4.4.1 Massmedias påverkan på människor

Järvå och Dahlgren (2013) visar med en modell vad som påverkar allmänhetens uppfattning av verkligheten. Det är dels direkt påverkan av "verkligheten", som den är. Dels indirekt påverkan av "verkligheten i media" som består av journalisters urval av verkligheten.

Något av stor betydelse vad gäller massmedias påverkan på människor är den enskilde människans tidigare direkta erfarenhet av sakfrågan. Personer som saknar direkt erfarenhet av exempelvis revision kommer i större utsträckning påverkas av medias porträttering av revisorsprofessionen än de som har direkt erfarenhet eller direkt kontakt med professionen (Järvå & Dahlgren, 2013).

Vare sig en person aktivt tar del av massmedias rapportering kring ett visst ämne påverkas denne också indirekt av sin sociala grupps opinionsledare. Opinionsledare är en person i en social grupp som tar del av nyheter och artiklar i massmedia, tolkar och värderar informationen, och sedan för det vidare i sitt sociala nätverk. En person som inte är del av något socialt nätverk, eller saknar opinionsbildare inom ett specifikt ämne

i sitt nätverk blir i större utsträckning påverkad av massmedias rapportering (Järvå & Dahlgren, 2013).

4.4.2 Massmedias dagordningsmakt

Teorierna kring medias makt att sätta agendan⁵ är många och det är ett väl utforskat område inom medieteorin (McCombs & Shaw, 1972). Agenda-setting eller dagordningsmakt på svenska (Järvå & Dahlgren, 2013) beskrivs kanske bäst som medias förmåga att påverka vad allmänheten har åsikter om, snarare än vad allmänheten har för åsikt i en specifik fråga.

Weaver (2007) delar in dagordningsteorin⁶ i två nivåer. Dels nivån beskriven ovan, om medias makt att påverka vad allmänheten har åsikter om. Dels ytterligare en nivå – hur allmänheten tänker i en viss fråga. För att påverka hur allmänheten tänker i en viss fråga vinklar, eller "ramar"⁷ media in nyheter och framhäver särskilda attribut i frågan (Weaver, 2007). Detta behöver nödvändigtvis inte betyda att man förvränger eller fabricerar nyheten utan snarare att man beskriver händelseförloppet från en specifik infallsvinkel. De flesta händelseförlopp, nyheter med andra ord, kan ses utifrån fler vinklar än en (Järvå & Dahlgren, 2013).

4.4.3 Framing

Framing, eller inramning kan definieras som processen att välja ut vissa aspekter, och framhäva dessa, av en uppfattad verklighet. På samma sätt utelämnas andra aspekter och fakta för att på så sätt skapa den inramning kring ämnet författaren önskar (Entman 1993; de Vreese, Peter & Semetko, 2001)

Framingens fyra syften är att *definiera problem*, *diagnostisera orsakerna* – med andra ord identifiera orsakerna till problemet, *göra moraliska värderingar kring problemet* och *att föreslå lösningar till problemet*. Samtidigt som en enda mening kan uppfylla alla dessa fyra syften behöver en mening i en artikel inte uppfylla något syfte alls. Hela artiklar eller texter behöver heller inte uppfylla alla syften utan bara ett eller två (Entman, 1993).

⁵ Agenda-setting

⁶ Agenda-setting theory

⁷ "Framing" är det engelska uttrycket men det används också flitigt i svensk litteratur.

Frames kan indelas i två kategorier. Dels den tematiska, eller generella, ramen (*thematic frame*) som sätter problem i en mer generell, abstrakt kontext. Det kan till exempel röra sig om allmänna nyheter kring en finanskris. Specifika frames (*episodic frame*) är den andra kategorin och är närmast motsatsen till generella frames. Specifika frames kan liknas vid case-studier, de inriktar sig istället på en konkret händelse. Exempelvis hör en artikel om en ensamstående trebarnsmor som har förlorat stora tillgångar till följd av finanskrisen till den specifika frame-kategorin (Iyengar, 1991; Järvå & Dahlgren, 2013).

Att ordvalen för, samt hur man framställer, ett påstående och dess utfall spelar roll visar Kahneman och Tverskys (1983) undersökning tydligt. De undersökte, i ett hypotetiskt scenario, vilket program folk föredrog för att motverka en ovanlig "asiatisk sjukdom" som skulle drabba USA. Följden av denna hypotetiska sjukdomsspridning skulle innebära att 600 personer förväntades att dö. Vilket program som skulle sättas in för att motverka sjukdomen fick folk välja utifrån dessa formuleringar:

Program A: Om program A sätts in för att motverka sjukdomen kommer 200 liv att räddas.

Program B: Om program B sätts in för att motverka sjukdomen är det en tredjedels chans att 600 liv räddas. Men två tredjedelars risk att ingen räddas.

72 % valde program A, medan 28 % valde program B. Kahneman & Tversky (1983) frågade samma fråga igen; vilket program respondenterna föredrog, men formulerade nu alternativen såhär:

Program C: Om program C sätts in för att motverka sjukdomen kommer 400 personer att dö.

Program D: Om program D sätts in för att motverka sjukdomen är det en tredjedels chans att ingen dör. Men två tredjedelars risk att 600 personer dör.

Resultatet blev att 22 % valde program C och 78 % valde program D. Anmärkningsvärt eftersom utfallen av program C och A är identiska. Vilket också utfallen av program B och D är.

4.4.4 Vad påverkar en journalist?

En vanlig uppfattning är att svenska journalisters politiska tillhörighet skulle färga deras arbete. Ekströms et al. (2012) undersökning av intervjuer med politiker i samband med valåren 2002, 2006 och 2010 visar dock att oavsett journalistens politiska sympatier ställs ungefär lika "hårda" frågor till olika partiledare. Någon tendentiös rapportering på grund av politisk bias verkar alltså inte förekomma. Att allmänheten upplever journalister som politiskt tendentiösa i sin rapportering brukar förklaras med begreppet *hostile media effect*, vilket innebär att personer till höger på den politiska kartan anser att media är vänstervriden och personer till vänster anser att media är högervriden. Detta på grund av personens egna, starka, partiskhet (Järvå & Dahlgren, 2013).

Istället förklaras medias rapportering med att journalister är "medievidna". Det innebär att journalister vet vad som får mest tid i tv-rutan, eller mest utrymme i tryckt press (Järvå & Dahlgren, 2013). Medielogik är ett begrepp Järvå och Dahlgren (2013) använder och förklarar det som logiken bakom en artikel: innehållet förenklas, dramatiseras, polariseras, konkretiseras, personifieras och stereotypiseras (Järvå & Dahlgren, 2013).

4.4.5 Nyhetsvärde

McQuail och Swindahl (1993) utgår ifrån Galtung och Ruges (1965) arbete när de beskriver följande faktorer som påverkar ifall en händelse blir en nyhet eller inte:

- *Tidsfaktor*: Ifall tidsspannet är kort, kanske är händelsen över på två-tre timmar, är det större chans att det blir en nyhet i dagstidningar. Mer komplexa händelser som utvecklas över längre tid, exempelvis några dagar, blir snarare nyheter i veckotidningar. Vissa händelser, som må vara viktiga, utvecklas under allt för lång tid och har därför inte tillräckligt nyhetsvärde för massmedia.
- *Magnitud*: Desto större magnitud och desto fler som blir påverkade av händelsen desto större chans är det att händelsen också blir en nyhet.
- *Tydlighet*: Händelser där det inte finns någon tvetydighet eller där allt för mycket behöver förklaras resulterar oftare i nyheter än motsatsen.

- *Närhet*: Desto närmare händelsen är till läsarkretsen, eller hur lätt läsarkretsen kan relatera till händelsen, desto större är chansen att det blir en nyhet
- *Konsonans/överensstämmelse*: En händelse som stämmer överens med, och bekräftar, rådande förväntningar och fördomar resulterar oftare i nyheter.
- *Oförutsägbarhet*: Bland händelser som har lika mycket av faktorn överensstämmelse har den händelsen som är minst förutsägbar en större chans att bli nyhet. Något oväntat har alltså större nyhetsvärde än något väntat.
- *Kontinuitet*: När media rapporterar kring en händelse stannar det sällan vid bara en artikel. Media rapporterar gärna vidare kring en händelse som har klassificerats som nyhet.
- *Sammansättning*: För att en tidning eller en nyhetssändning ska bli komplett krävs att den är balanserad. Därför beror det också på vad för nyheter ett medium rapporterar om i övrigt ifall en händelse blir en nyhet eller inte.
- *Sociokulturella värden*: Journalisternas eller redaktörernas sociokulturella värden påverkar valet ifall en händelse blir en nyhet eller inte.

Galtung och Ruge (1965) beskriver också tre hypoteser kring dessa faktorer. Den första, fritt översatt till den additiva hypotesen⁸, innebär att desto fler av dessa faktorer en händelse uppfyller desto sannolikare är det att händelsen blir en nyhet i media. Den andra, den kompletterande hypotesen⁹, syftar till att en händelse kan bli en nyhet trots att den svarar dåligt till flera faktorer men samtidigt svarar starkt till andra faktorer. Den sista hypotesen, den uteslutande hypotesen, är en motsats till den första; Ifall en händelse inte uppfyller någon av dessa faktorer, eller uppfyller flera svagt, kommer det inte att bli en nyhet. Det bör dock tilläggas att denna modell är mer applicerbar på utländska nyheter, det vill säga händelser som inträffat utomlands, än på inhemska

⁸ Additivity hypothesis

⁹ Complementarity hypothesis

nyheter (McQuail & Swindahl, 1993). Men samma resonemang, något justerat, kan användas på inhemska nyheter.

4.5 Tidigare forskning kring revision i media

Bedrägerier, skandaler och företagskollapsar drar naturligt till sig medias uppmärksamhet. Tack vare, eller på grund av, skandaler och liknande händelser har mer och mer fokus riktats från media på revisorsprofessionen. Eftersom massmedia försöker nå ut till en bred läsarskara, där endast en minoritet är revisorer till yrket, blir rapporteringen oftast mindre tekniskt inriktad och språkbruket anpassat därefter. En förenklad bild av yrket och dess utmaningar tenderar att målas upp (Sikka, 2010).

Smith et al. (2010) har en annan utgångspunkt i sin analys av medias rapportering kring redovisningstekniken "mark-to-market accounting" (att redovisa tillgångar till marknadsvärde) efter finanskrisen 2008. Författarna fokuserar på medias story-telling och retorik. Utgångspunkten tas i tre olika typer av story-telling: ethos (baserat på känslor), pathos (baserat på anseendet den som uttalar sig har) och logos (baserat på logiskt tänkande och reson).

Användandet av redovisningstekniken försvarades av professionen med hänvisning dels till professionens långa historia av användandet av tekniken men också med hänvisning till dess transparens. Kritiker som ges utrymme i media efter krisen beskyller tekniken för att ha spelat stor roll i samband med finanskrisen då många företag var tvungna att göra stora nedskrivningar på sina tillgångar.

Medias rapportering var inte balanserad anser författarna, där story-telling framförallt fokuserade på känslor (pathos) och lät icke-expert uttala sig med andemeningen att de visste vad som var rätt tack vare deras anseende eller högt uppsatta position (ethos). Lidande blev professionens åsikter som grundade sig på logik och resonligt analyserande av situationen och redovisningstekniken (logos).

Bland slutsatserna som dras är att media i sin iver att snabbt hitta en syndabock utsåg revisorerna till skyldiga då de argumenterade för redovisningstekniken. Vidare fann författarna det som en risk för professionen att professionens beslutsfattare och

standardsättare lät sig påverkas av mediedrevet och i sin hast, på grund av den externa pressen, tog beslut om regeländringar som inte var lika genomtänkta som de skulle kunnat vara.

Carnegie och Napier (2010) undersökte hur den enskilde revisorn framställdes i böcker och media efter Enronskandalen. Författarna fokuserar framförallt på stereotyper. Enligt Hinton (2000) skapas stereotyper utifrån tre element. Först och främst måste en grupp av människor särskiljas från allmänheten på bevekelsegrunden ett specifikt attribut eller karaktäristika. Dessa karaktäristika eller attribut kan variera från allt mellan kön, ålder, arbete och utseende.

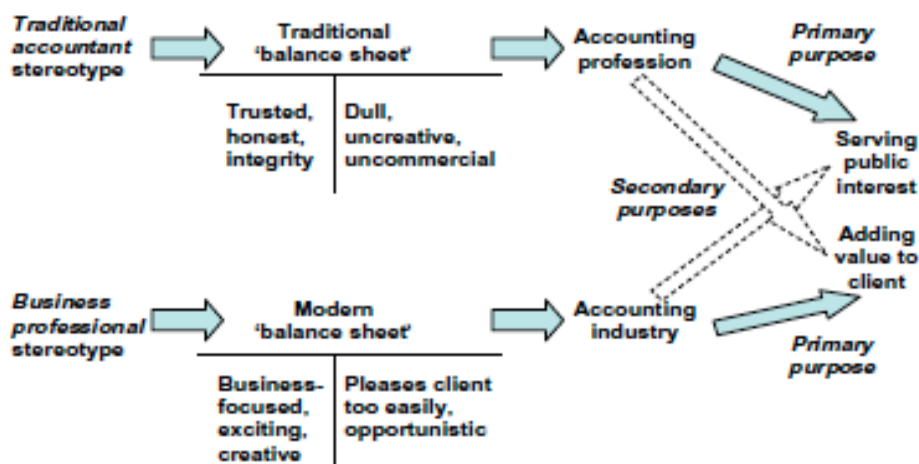
På så sätt kan alltså revisorer urskiljas från allmänheten genom sitt arbete som just revisor. Det andra elementet syftar till typiska karaktäristika som medlemmar ur den urskilda gruppen, enligt allmänheten, besitter. Enligt Carnegie och Napier (2010) kan revisorer ofta ges attributet tråkiga. Det sista elementet knyter ihop de första två. När vi har urskilt en grupp parar vi ihop medlemmar ur denna med det typiska attributet eller karaktäristikan vi associerar med den gruppen. Med andra ord; när vi har urskilt en person från allmänheten som revisor på grund av dennes arbete tilldelar vi honom eller henne också automatiskt karaktäristikan tråkig. En stereotyp är alltså konstruerad av de attribut eller karaktäristika vi associerar med medlemmar från en grupp som kan identifieras och urskiljas från allmänheten.

Carnegie och Napier (2010) tar upp två typiska stereotyper för hur revisorn beskrivs. 'Den traditionella revisorn' (*the traditional accountant*) som är den vanligaste beskrivningen historiskt sett. Den traditionella revisorn tillskrivs både positiva och negativa attribut. Revisorn beskrivs som ärlig, trovärdig, noggrann, tillförlitlig, ansvarsfull med pengar och värtalig. Mer negativt beskrivs den traditionella revisorn även som tråkig, färglös, pedantisk, ointressant, överdrivet fixerad vid pengar, okommersiell och sjaskig. Denna bild har med tiden förändrats, mycket tack vare professionens egna ansträngningar.

På 60-talet gjordes försök att förändra uppfattningen om revisorer för att kunna locka fler, och bättre, studenter till yrket. Carnegie och Napier (2010) benämner denna stereotyp som 'Den affärsinriktade revisorn' (*the business professional*). Denna stereotyp

skapades för att sudda ut de negativa attributen som bilden av den traditionella revisorn förde med sig. Den affärsinriktade revisorn ses mer som en färgstark person, med "åtsittande kostym" som har ett sinne för affärer och framgång. Dock ses denna typ av revisors lojalitet snarare ligga hos klienten än, som för dess föregångare, hos allmänheten. Ett problem med denna bild av revisorn är att den affärsinriktade revisorn ses mer benägen att tillåta "earnings management" och "off-balance sheet accounting" för att vara tillmötesgående mot sin klient (Carnegie & Napier, 2010). Den affärsinriktade revisorns oberoende kan lättare ifrågasättas då han eller hon är mer benägen att skapa mervärde för klienten genom konsulttjänster så som skatteplanering och liknande (Carnegie & Napier, 2010).

Smith och Briggs (1999) är inne på samma linje i sin artikel med den, något, överdrivna men symboliska titeln "From bean-counter to action hero". Revisorn har länge uppfattats som en tråkig, ensam figur som trivs bäst kammaren med sina siffror. Men idag är revisorn snarare som vilken affärsman som helst som stödjer bolag i många beslut som inte nödvändigtvis rör redovisningen. Författarna tar också upp problematiken i att uppfattningen om revisorer ändras från den förtroendeingivande, men tråkiga, personen till den mer flamboyanta revisorn som inte tillskrivs attributet integritet i lika stor utsträckning (Smith & Briggs, 1999).

Figur 2 - De två stereotypiska bilderna av revisorn och dess konsekvenser (Carnegie & Napier, 2010)

Van Peurseem och Hauriasi (1999) menar, i sin studie, att bilden som ges av revisorsprofessionen i nyzeeländsk media är dikotomisk. Deras undersökning om

professionens anseende såsom det förmedlas av media visar på både positiva effekter men även negativa. Positivt är att professionen åtnjuter auktoritet och legitimitet tack vare uttalanden, i form av "expertutlåtanden", från revisorer i samband med ekonomiska nyheter. Negativt är mängden artiklar som behandlar eller föreslår hårdare lagstiftning mot revisorer i samband med skandaler. Författarna liknar det vid medias rapportering vid en flygkrasch; trots den statistiskt sett låga risken att vara med om en flygolycka skapar rubriker vid en krasch en flygrädsla hos allmänheten. På samma sätt ger rubriker om skandaler och juridiska påföljder för revisorer en missvisande bild av professionen som kanske saknar statistisk förankring, då skandaler och liknande inte sätts i ett större perspektiv och information om antalet lyckade revisioner utelämnas. Vidare menar författarna att den bild av revisorsprofessionen som ges i media är något smal och förvirrande (Ven Peurseem & Hauriasi, 1999).

Arthur Andersens fall efter Enronskandalen har på senare tid ifrågasatts och nya utredningar och uppgifter tyder på att fakta förbisågs och att utredningen mot Andersen kan ha förhastats (Morrison, 2004). Morrison (2004) menar att den amerikanska staten, rättsväsendet och, framförallt, media i sin iver att peka ut en skyldig förbisåg många kritiska faktorer. Hon anser att medias rapportering bidrog starkt till en fällande dom och att trycket från massmedia påverkade juryn i dess bedömning av situationen. En förklaring till varför medias rapportering såg ut som den gjorde menar Morrison (2004) berodde på att faktiska teknikaliteter, som hade bidragit till Arthur Andersens oskuld, ansågs tråkiga till skillnad från vilda spekulationer och rykten.

5. Empiri och analys

Detta kapitel utgör vår empiri- och analysdel där vi presenterar och sammanställer vår insamlade data. Vidare beskriver vi de olika kategoriernas karaktäristika i vilka vi har delat in artiklarna vår undersökning består av. Avslutningsvis använder vi vår empiri som grund för analysen men återkopplar även till teorikapitlet.

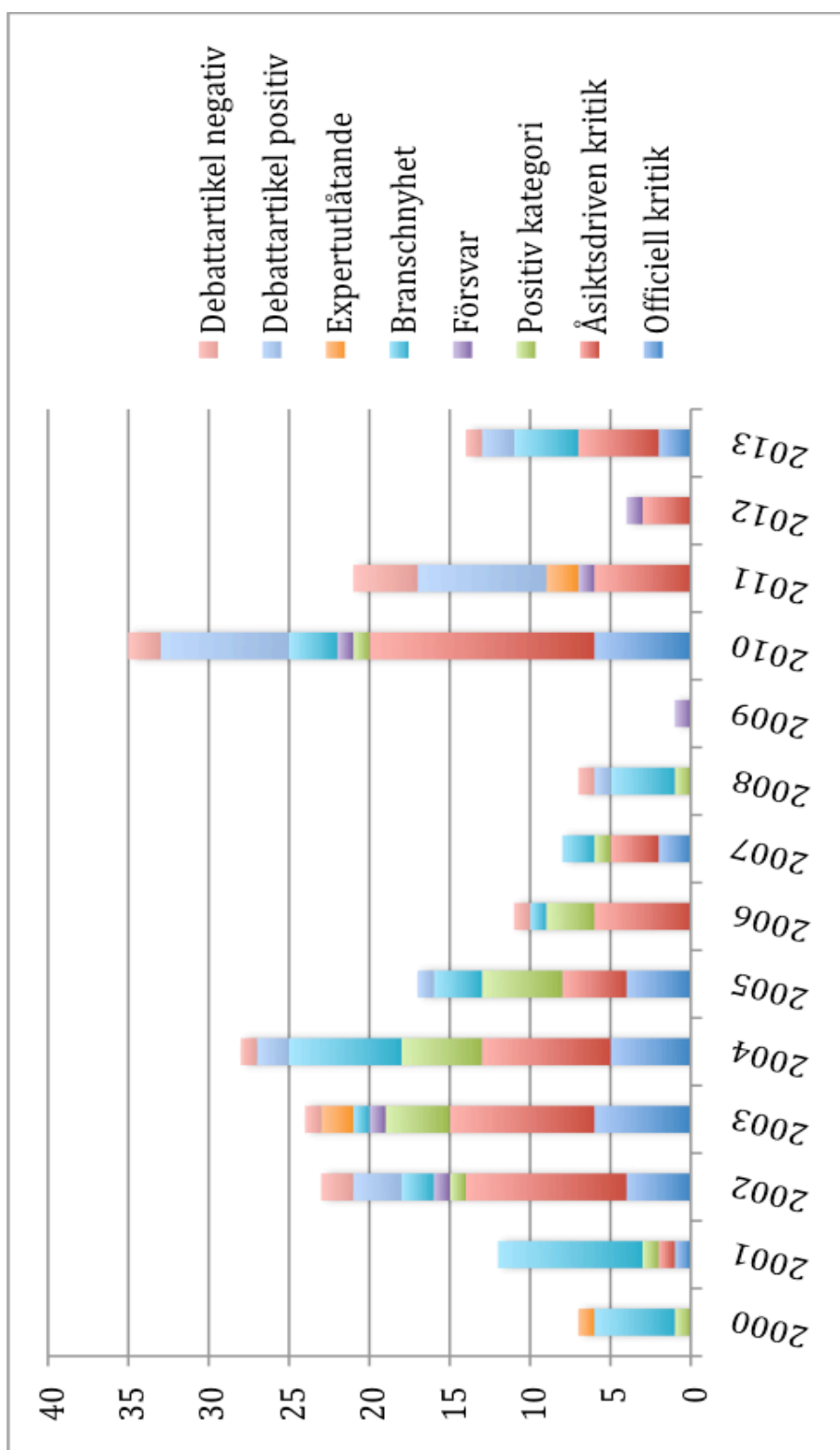
5.1 Sammanställning av nyhetsartiklar

Då våra empiriska data inte kan presenteras utan att först analyseras, med andra ord kategoriseras och klassificeras, har vi valt att presentera empiri- och analyskapitlet sammanfogat.

Totalt har vi i våra sökningar i databasen ArtikelSök hittat 212 artiklar¹⁰ indexerade med sökorden "revision*" och "revisor*". Dessa artiklar har vi läst och som beskrivet i metodkapitlet kategoriserat löpande samt även delat in med hänsyn till deras innehåll. I detta kapitel följer en fördjupad presentation över respektive kategori och dess karaktäristika. Vidare i avsnitt 5.3 redogör vi för sakinnehållet i de olika artiklarna. Avslutningsvis beskriver vi vår analys av de trender och mönster vi har identifierat, samt även jämför vår empiri med den teori som vi presenterade i vår teoretiska referensram.

Figur 3 och *4* nedan visar fördelningen av antal artiklar per kategori och år. Procentsatserna, i *figur 4*, under respektive år och kategori beskriver procentuellt antal artiklar inom given kategori och år. Den lodräta totalkolumnen i samma figur visar fördelningen över totalt antal artiklar per år i relation till övriga år, medan den vågräta totalkolumnen identifierar totalt antal artiklar inom specifik kategori och dess förhållande mot övriga kategorier.

¹⁰ Se fullständig lista i appendix.

Figur 3 - Diagram över artiklar per kategori och år

Kategori	Officiell Kritik		Åsiktsdriven kritik		Positiv kategori		Försvar		Branschmyhet		Expertutlåtande		Debattartikel positiv		Debattartikel negativ		Total	
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%
År																		
2000	0	0%	0	0%	1	14%	0	0%	5	71%	1	14%	0	0%	0	0%	7	3%
2001	1	8%	1	8%	1	8%	0	0%	9	75%	0	0%	0	0%	0	0%	12	6%
2002	4	17%	10	43%	1	4%	1	4%	2	9%	0	0%	3	13%	2	9%	23	11%
2003	6	25%	9	38%	4	17%	1	4%	1	4%	2	8%	0	0%	1	4%	24	11%
2004	5	18%	8	29%	5	18%	0	0%	7	25%	0	0%	2	7%	1	4%	28	13%
2005	4	24%	4	24%	5	29%	0	0%	3	18%	0	0%	1	6%	0	0%	17	8%
2006	0	0%	6	55%	3	27%	0	0%	1	9%	0	0%	0	0%	1	9%	11	5%
2007	2	25%	3	38%	1	13%	0	0%	2	25%	0	0%	0	0%	0	0%	8	4%
2008	0	0%	0	0%	1	14%	0	0%	4	57%	0	0%	1	14%	1	14%	7	3%
2009	0	0%	0	0%	0	0%	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	0%
2010	6	17%	14	40%	1	3%	1	3%	3	9%	0	0%	8	23%	2	6%	35	17%
2011	0	0%	6	29%	0	0%	1	5%	0	0%	2	10%	8	38%	4	19%	21	10%
2012	0	0%	3	75%	0	0%	1	25%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	4	2%
2013	2	14%	5	36%	0	0%	0	0%	4	29%	0	0%	2	14%	1	7%	14	7%
Total	30	14%	69	33%	23	11%	6	3%	41	19%	5	2%	25	12%	13	6%	212	100%

Figur 4 - Tabell över artiklar per kategori och år

5.2 Klassificering av artiklar

Nedan följer en djupare beskrivning av de kategorier vi har valt att använda oss av vid indelningen av de artiklarna som utgör våra data. En genomgång görs av vad som utmärker respektive kategori samt hur vi har resonerat kring vilka faktorer som varit avgörande för placering av artiklar till dessa.

5.2.1 Officiell kritik

Artiklar inom denna kategori kännetecknas av att informationen i dem härrör från officiella dokument. Såsom granskningar, rapporter eller domar från Revisorsnämnden, regeringen eller andra institutioner (exempelvis *"Revisorsnämnden ska granska Skandiarevisorer"*, SvD, 2003 och *"Jätte i skottlinjen – KPMG:s redovisning granskas av Revisorsnämnden"*, Di, 2013). Artikeln är kritisk i form av att temat karaktäriseras av direkt kritik av en enskild revisors (*"Känd revisor utesluts efter misstänkt fiffel av klienter"*, DN, 2004), eller en byrås förfarande – inte sällan i ett specifikt ärende snarare än generellt. Även artiklar som grundar sig i form av officiella dokument såsom stämningsansökningar, konkurser och andra anmälningar hör också till denna kategori.

Vi anser att det är svårt för journalisterna att påverka frekvensen inom denna kategori då informationen, som ovan nämnt, härrör från officiella dokument och beslut. Officiell kritik utgör, med sina 30 artiklar, 14 % av vårt material. Publicering av officiell kritik är relativt jämnt fördelad på de tre dagstidningarna DN, SvD och Di medan veckotidningarna Veckans Affärer och Affärsvärldens publicering av officiell kritik lyser med sin frånvaro (*se figur 12 i Appendix*).

Någon trend gällande ökning eller minskning av nyhetsartiklar av detta slags frekvens är oskönjbar. En oregelbundenhet i frekvensen är dock tydlig (*se figur 4*) där vissa år inte innehåller några, eller väldigt få, artiklar av detta slag medan andra år innehåller desto fler.

5.2.2 Åsiktsdriven kritik

Åsiktsdriven kritik härrör, till skillnad från officiell kritik, inte från officiella dokument. Här är det snarare journalistens egna, grävande, journalistik som ligger till grund för kritiken. Inte sällan riktas kritiken mot moraliska frågor som artikelförfattaren ställer sig frågande till, ofta rörande oberoende, ersättning eller antal uppdrag (exempelvis

"Orimligt att en revisor granskar över 200 bolag", DN, 2004, *"De tar extrajobb för mångmiljonbelopp"*, SvD, 2010 och *"Revisorernas löner höjs trots varningar"*, SvD, 2010), snarare än kritik mot tekniska aspekter i ett specifikt fall, med andra ord hur en revision är utförd. Det finns dock exempel av det sistnämnda fallet också där journalisten ställer sig frågande till hur fel i redovisningen inte upptäcktes av revisorerna i tid eller kritiserar den utförda revisionen (exempelvis *"Mer fel kan det knappast bli"*, SvD, 2003 och *"KPMG mörkar Media Markts miljardhaveri"*, Veckans Affärer, 2012).

Denna kategori innehåller den största andelen av våra insamlade artiklar, 69 av 212 stycken vilket svarar till 33 %. Sett till det år där andelen artiklar av detta slag var störst, år 2012, uppgick den till 75 %. Ur *figur 4* kan utläsas att det överlag har varit en relativt jämn spridning av andelen åsiktsdrivna artiklar vilka varierade mellan 24 % - 55 % under de olika åren, bortsett från år 2001 då andelen var åtta procent, samt år 2000, 2008 och 2009 då antalet artiklar av detta slag var noll. Frekvensen av åsiktsdrivna artiklar fördelade per tidskrift påvisades vara ojämn. Veckotidningarna Veckans affärer och Affärsvärlden innehöll 10 % respektive 4 % av den totala mängden artiklar inom denna kategori, medan innehållet i dagstidningarna var följande Di 14 %, SvD 48 % och DN 23 %. Följaktligen återfinns denna artikeltyp till största del i de tidskrifterna som utges på daglig basis (*se figur 12 i Appendix*).

5.2.3 Branschnyheter

Till branschnyheter har vi valt att klassificera artiklar som är neutrala, oftast informativa, i sin ton. Ingen ställning tas för eller mot något. Oftast rör det sig om artiklar som rapporterar om uppköp eller sammanslagningar i branschen (exempelvis *"Andersen går upp i Deloitte & Touche"*, Di, 2002 och *"Tysk jättebyrå växer i Sverige"*, Di, 2004), nya lagar och regler eller andra nyheter som påverkar eller rör revisorsbranschen (exempelvis *"Rea på revision"*, Veckans Affärer, 2004).

I vår undersökning identifierade vi 41 artiklar till denna kategori vilket motsvarar 19 % av alla artiklar (*se figur 4*). Branschnyheter har utgjort en relativt stor del av den totala mängden revisionsartiklar under 2000-talet; nästintill en femtedel. Den övergripande fördelning nyheter av detta slag har varit förhållandevis ojämn under de 14 år vi har undersökt (*se figur 4*). 2001 var året då detta nyhetsinslag var störst och uppgick då till 75 % av den totala rapporteringen av revisionskaraktär. Detta motsvarade 22 % av

totala antalet branschnyheter mellan 2000-2013 (se figur 4). Det minsta inslaget kan tydas under åren 2009, 2011 och 2012 där antalet var noll. Under övriga år var spridningen i andel branschnyheter som ovan nämnt stor och varierade mellan 4 % - 71 % per år.

De olika tidningarnas spridning av rapportering inom denna kategori är tydlig. Affärsvärlden utgör tidningen med den största andelen branschnyheter där 19 av dess totalt 27 stycken artiklar (70 %) faller inom denna kategori. Minsta andelen artiklar inom denna kategori har tidningen DN där endast en (1) av 42, (eller cirka 2 %) artiklar motsvarar branschnyheter. Således finner man mellan Affärsvärlden och DN den största diskrepansen inom denna kategori (se figur 12 i Appendix). Kanske inte helt överraskande då Affärsvärlden, tillsammans med Veckans Affärer, är riktad mot en smalare läsarkrets som till större utsträckning, än exempelvis DN, består av affärs- och branschmänniskor.

5.2.4 Positiv-kategori

Dessa artiklar karaktäriseras av sin, övergripande, positiva ton (exempelvis *"Förtroendet ökar igen"*, Affärsvärlden, 2004). Betydelsen och, eller, värdet av revision lyfts fram (*"Svårare för bolag utan revisorer"*, SvD, 2005). Vissa artiklar kan även vara branschnyheter men med en positiv ton, till skillnad från branschnyheternas annars neutrala ton, som stärker branschens anseende och rykte (exempelvis *"Revisionsbyråer anställer för fullt"*, Di, 2004).

Vidare anser vi det även positivt för branschen där det rapporteras om friande domar från Revisorsnämnden eller annat rättsväsen varför artiklar som behandlar detta klassificeras till den positiva kategorin (exempelvis *"Skandias revisorer frias från ansvar"*, DN, 2004). Dessa sistnämnda artiklar, som skulle kunna anses vara den direkta motsatsen till officiell kritik, beskrivs kanske bäst som "officiellt beröm" eller "officiellt försvar" och är, naturligtvis, positiva för professionen då ett dömande organ ansett att revisionen varit av godkänd karaktär. Vi har dock valt att inkludera dessa i den positiva kategorin.

Totalt fann vi 23 artiklar som vi ansåg borde tillhöra den positiva kategorin. Detta utgör totalt 11 % av vårt material vilket placerar kategorin i mitten vad gäller storlek.

Anmärkningsvärt är att över hälften av alla artiklar av detta slag återfinns i DN där den positiva kategorin utgör nästan en tredjedel av alla artiklar rörande revision publicerade i DN.

Noterbart är också den positiva kategorins nedåtgående trend. Från en jämn frekvens åren 2003-2006 har det sedan dess varit väldigt få, eller inga, publicerade artiklar inom den positiva kategorin.

5.2.5 Försvar

Artiklar i denna kategori karaktäriseras av sitt försvarande tema (*"Revisorn ska inte vara detektiv"*, SvD, 2012). Tonen i artikeln är försvarande och oftast är det bara en sida som får komma till tals – den försvarande. Dessa artiklar ses inte sällan komma som respons till en kritisk artikel eller "ledare", där revisorsprofessionen tas i försvar. Endast i ett fall har vi funnit en artikel av försvarande karaktär som inte föregåtts av kritiska artiklar. Vanligast är att någon från professionen uttalar sig (exempelvis *"Kunskapen om revisorns roll är helt otillräcklig"*, SvD, 2003).

Kategorin försvar är i vårt material den näst minsta, med endast en (1) artikel mer än den minsta kategorin – expertutlåtande. Totalt fann vi sex artiklar av försvarande karaktär, vilket motsvarar endast 3 % av alla artiklar. Noterbart är koncentrationen till en tidning, då fem av dessa artiklar återfinns i Svenska Dagbladet.

5.2.6 Expertutlåtande

Inom denna kategori ämnar vi att placera artiklar där revisorer har använts i media som experter (exempelvis *"Ny redovisning stressar bolagen"*, Di, 2003) och gjort utlåtanden i olika frågor där denne är fristående. Revisorn är i sammanhanget oberoende och autonom och verkar endast för att ge professionell kunskap inom givet område.

Detta är den minsta kategorin med endast fem artiklar, vilket motsvarar 2 % av vårt material (*se figur 4*). Denna siffra riskerar dock att vara missvisande då artiklar med expertutlåtande oftast primärt behandlar något annat än revision. Därför tenderar dessa artiklar att inte indexeras med sökord så som "revision*" och "revisor*". För att bekräfta denna farhåga sökte vi i en annan databas, Retriever Media, som söker efter artiklar *innehållandes* dessa ord – notera skillnaden mellan att en artikel innehåller ordet

”revisor” eller ”revision” kontra att artikeln indexerats med dessa ord som sökord. Träffarna blir många gånger fler än vid indexering och efter att ha överskådligt läst igenom en mängd artiklar kan vi konstatera att det definitivt är förekommande att revisorer används som experter eller får uttala sig kring ämnen de anses vara kunniga inom – som inte är revision specifikt.

5.2.7 Debattartikel

Hit hör alla artiklar som är debattinlägg. Vi har valt att inom denna kategori använda oss av ytterligare underrubriker då vi anser att det är av stor vikt att göra indelningar huruvida ett inlägg är positivt eller negativt för branschen.

Debattartiklarna rör ofta förslag till nya lagändringar eller åsikter kring beslutade lagändringar, åsikter och förslag rörande revisorns uppgifter (exempelvis *”Saabs revisorer är skyldiga att anmäla”*, Di, 2013 och *”Revisorn borde granska alla kvartalsrapporter”*, Di, 2004), ris eller ros av en utfärdad dom från domstolen eller Revisorsnämnden (exempelvis *”Revisorsnämnden går vilse”*, Di, 2011 och *”Mordbrandspraxis är inte relevant för Prosolvias”*, Di, 2013) eller funderingar i övrigt som rör branschen (exempelvis *”Kan man lita på revisorer?”*, SvD, 2004).

Som Sikka (2010) beskriver i sin studie erbjuder massmedia ett utrymme för akademiker och aktiva inom professionen att uttrycka sina åsikter och ”sporra” den publika debatten. Han menar att både akademiker och aktiva inom professionen borde utnyttja detta utrymme bättre för att påverka standardsättare, lagförslag och den allmänna åsikten om professionen. Även Sweeney (1997) understryker vikten av att professionen utnyttjar denna kanal till intressenterna, då få läser revisionsberättelsen som därutöver inte sällan är väldigt standardiserad. I vårt material ser vi att den svenska professionen, främst genom Dan Brännström, är relativt aktiv i den publika diskussionen men även akademiker tenderar att intervensera i diskussionen. En ökning de senaste åren, 2010 och 2011, är tydlig. Framtiden får utvisa ifall den trenden är här för att stanna eller ifall dessa år var undantag.

5.2.7.1 Debattartikel positiv

Av totala antalet artiklar (212) identifierade vi 25 stycken till kategorin debattartikel positiv vilket motsvarar 12 % (se figur 4). Om vi lägger samman alla artiklar kategoriserade som debattinlägg, både positiva och negativa, uppgår andelen positiva till 66 % som då innebär en något större del av den sorten. En ytterligare anmärkning är att andelen positiva debattinlägg av alla artiklar som publicerades år 2011 var 38 % (åtta stycken till antalet), och därmed det år där denna kategori fick störst utrymme i media i relation till övriga kategorier. År 2010 publicerades till antalet lika många positiva debattinlägg, åtta stycken, men det motsvarade då 23 % av totala mängden artiklar. Övriga år varierar fördelningen av den totala mängden positiva debattartiklar mellan 0 % - 14 %

De flesta debattartiklarna av positiv karaktär är författade av någon från professionen eller tidigare medlem av professionen. Väldigt aktiv i debatten i media är Dan Brännström, branschorganisationen FAR:s generalsekreterare, som står för en stor del av artiklarna inom denna kategori. Vidare har vi även valt att inräkna debattinlägg som är av försvarlig karaktär (exempelvis "*Revisorerna vill ta sitt ansvar för kontrollen av finansbolagen*", Di, 2011) till den positiva underkategorin, detta mot bakgrund att vi anser att de är positiva för branschen eftersom de inte är negativa. Vi diskuterade ifall en neutral klassificering av dessa vore att föredra men kom fram till att eftersom de oftast förekommer som respons till en kritisk, eller negativ, debattartikel fungerar de snarare som en motpol till de negativa debattartiklarna – varför vi valt att klassificera debattinlägg av försvarlig karaktär som positiva.

5.2.7.2 Debattartikel negativ

Inom denna kategori återfinns 6 %, 13 artiklar, av alla artiklar för samtliga år. Av den totala skaran debattartiklar stod de negativa för 34 % och utgjorde således en mindre del än de positiva debattinläggen (se figur 4). Under samtliga 14 år som vi har undersökt syns även att 2011 var mest innehållsrikt med 30 % av samtliga negativa debattartiklar. Samma år motsvarade även denna kategori 19 % av alla artiklar som publicerades i våra tidningar. Övriga år är debattinlägg av denna karaktär mer sällsynta och pendlar mellan inga alls till endast ett fåtal per år. Likt de positiva debattinläggen har även de negativa fått störst utrymme i Di där 61 % av alla av detta slag återfinns. Sammanfattningsvis kan

även urskiljas att 76 % (29 stycken) av den totala mängden debattinlägg (38 stycken) hittas i Di (*se figur 12 i Appendix*).

5.3 Sakinnehåll i analyserade artiklarna

Figurerna nedan, 5 och 6, visar de sakinnehåll vi har identifierat och placerat artiklar inom. Avgörande för vilket sakinnehåll en artikel tillhör har varit uteslutande vad texten i den berör, alltså enkelt beskrivet vad den handlar om. Analysen för detta har varit relativt okomplicerad då tolkning inneburit att enbart se till vad som tas upp i artikeln. Ifall en artikel skulle kunna klassificeras inom flera identifierade kategorier av sakinnehåll har vi delat in den efter den typ av sakinnehåll som artikeln i huvudsak berör.

I sakinnehåll **skandaler** återfinns de artiklar som berör det ämnet. Oavsett vilken typ av kategori vi har klassificerat en artikel som återfinns den i skandalsakinnehåll om den främst tar upp någon form av skandal. Vår tolkning för innebörden av vad vi har klassat som skandal har utgått från de allmänt klassade som skandaler av media som ägt rum mellan 2000 och 2013; Enron, Skandia, Carnegie och HQ Bank. Dessa omnämns och rubriceras som skandaler, även om ifrågasättande av oberoende och ersättning vidrörs i dem. Vi har även gjort en uppdelning på respektive skandal under våra 14 år som vår undersökning består av för att skapa ökad tydlighet. Vi fann i sakinnehåll **skandaler** den största mängd artiklar, 47 stycken av totalt 212, vilket motsvarar 22 %.

I sakinnehåll **lagändring** placerades 21 stycken artiklar (10 %). I denna grupp berördes förslag till lagändringar samt fastställda lagändringar för revisorer och näringsliv. Exempelvis återfanns här artiklar som "*Fem år – sedan åker ni ut*", Affärsvärlden, 2004, där fokus ligger på att revisorer ska tvingas rotera företag och får begränsad tid hos varje klient. Ytterligare exempel är "*Ny USA-lag kostar dryg miljard för de svenska storbolagen*", SvD, 2005 som handlar om hur en lagändring i USA kommer få effekter även på svenska bolag och slå hårt mot dem.

Till **oberoende och förtroende** klassificerades artiklar där revisorns oberoende och förtroendet för densamme ifrågasattes eller lyftes fram, samt där vikten av dessa faktorer belystes. Exempel på två artiklar som föll inom detta sakinnehåll var "*Byt ut*

revisorer som lyder VD", Di, 2002, samt *"Förtroendet för revisorerna bör stärkas"*, SvD, 2011. 21 stycken (10 %) av alla artiklar placerades här.

Till **ersättning** lades de artiklar som berörde just arvoden till revisorer, i många fall där utdelning från revisionsbyråernas ägare till dem själva uppgick till relativt stora summor samt där gynnsamma skatteregler bidrog till och möjliggjorde detta. Även där det allmänt diskuteras kring ersättningen företag får betala för sin revision. *"Branschen delar ut rekordbelopp"*, Di, 2013, är ett exempel på en artikel inom detta sakinhåll där totalt 8 % av alla artiklar återfinns.

Revisorers roll beskriver vad en revisor har för arbetsuppgifter, där diskussion går kring om dessa uppgifter och revisorers ansvar bör utökas. Även såklart vilken roll en revisor har för ett bolag det reviderar. Denna typ av sakinhåll uppgick till 6 % av totala mängden artiklar och ett exempel är *"Revisorerna ska inte vara detektiv"*, SvD, 2012.

Multipla verksamheter: revisor och konsult är ett annat sakinhåll och den uppgick till 4 % av artikelmängden. Där återfinns innehåll där framförallt kritik riktas mot revisionsbyråer som tillhandahåller både revisions- och konsultverksamhet till samma klient, exempelvis artikel *"Tung kritik mot revisorernas dubbelspel"*, SvD, 2010. I artiklar rörande **revisionsplikt** fann vi att placera 4 % alla artiklar. *"En onödig börda på de små företagen"*, DN, 2005, handlar om hur revisionsplikten bör slopas till de små företagens fördel då det innebär dyra kostnader för en tjänst som egentligen är överflödigt för dem. Likt denna artikel placerade vi alla som handlade om revisionsplikt inom detta sakinhåll.

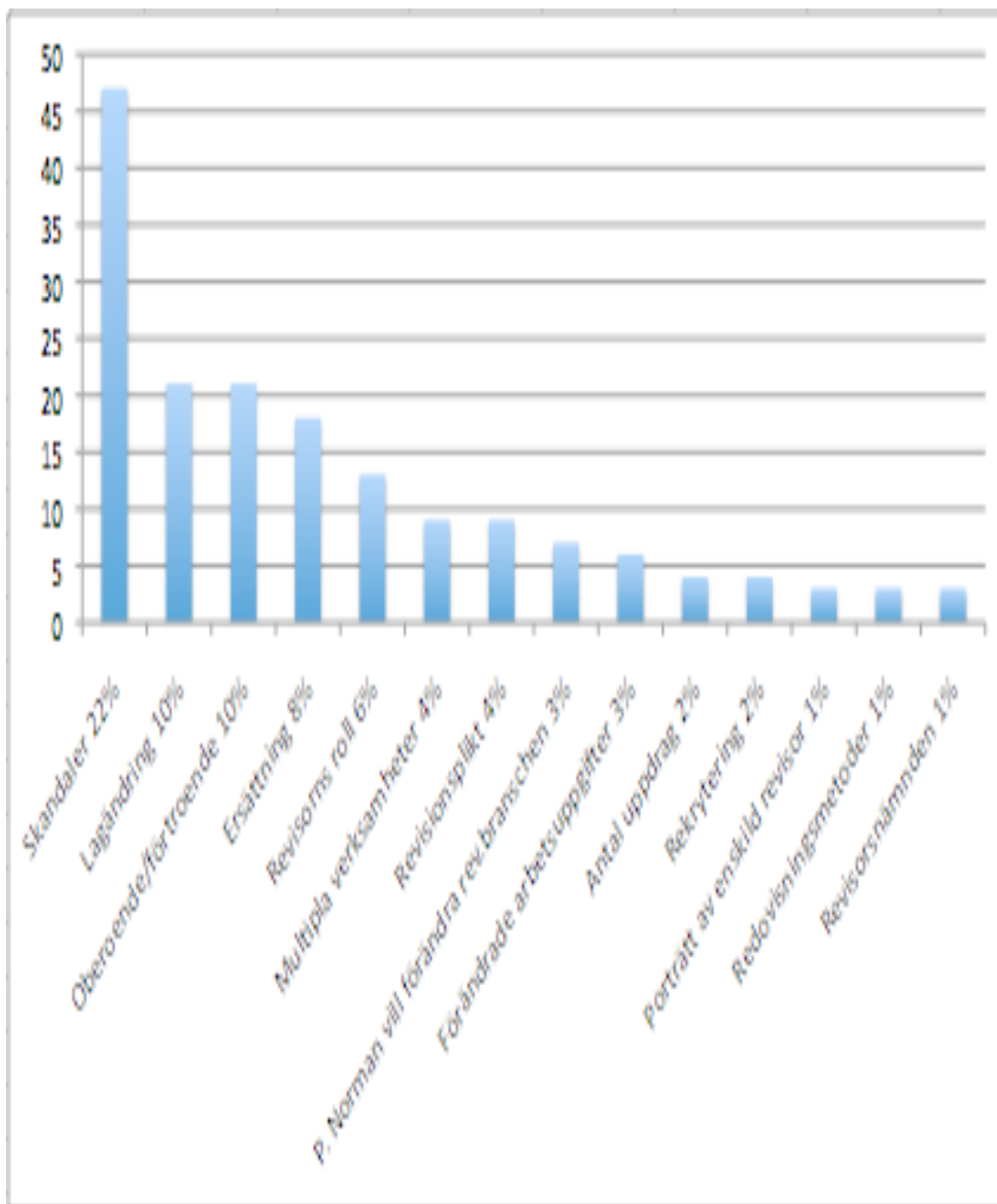
Vi hittade sju stycken (3 %) artiklar som beskrev hur **Peter Norman ville förändra revisionsbranschen** och skapade ett sakinhåll för detta. Där förklarades av finansmarknadsministern hans missnöje kring revisionsbranschen, hur han har suttit ner med ledare från revisionsbyråer och diskuterat att kraven på dem måste öka, exempel på en artikel som hörde hit var *"Vi kräver mer av revisorerna"*, SvD, 2011. Sakinhåll **förändrade arbetsuppgifter** omfattade artiklar där till största del revisorernas (eller dess bransch) påtryckningar att få utökade arbetsuppgifter beskrevs. Exempelvis *"Konkurs? Godis för revisorn"*, Affärsvärlden, 2001, och *"Låt revisorer bedöma friskolor"*, Di, 2011, var artiklar som tillföll dit.

Antal uppdrag var en typ av sakinhåll, där artiklar som kritiserade den mängd uppdrag vissa revisorer har, placerades. Oftast hävdades att revisorer inte kan möjliggöra ett fullständigt arbete om de har flera 100 uppdrag. Även påskrivande revisorer fick försvara sig och påvisa att de har många revisorer under sig som gjorde det stora arbetet. *"Orimligt att en revisor granskar över 200 bolag"*, DN, 2004 var en artikel som behandlade det just beskrivna. 2 % av alla artiklar lades hit.

Vi fann även att en typ av sakinhåll skulle vara **rekrytering**, den innefattade alla artiklar där det bland annat skrevs om att studenter har fått ett ökat intresse för branschen och ansökningarna till revisionsbyråerna därmed har ökat, exempelvis *"Nu vill studenterna bli revisorer igen"*, Veckans affärer, 2005. Av alla artiklar placerades 2 % inom detta sakinhåll.

Porträtt av enskild revisor innehöll endast 1 % av alla artiklar. Exempel på en artikel inom detta sakinhåll är *"Ensam i Gällivare"*, Di, 2004, vilken beskriver revisorn mer på ett personligt plan. **Redovisningsmetoder** innehåller artiklar som handlar om att nya redovisningsmetoder efterlyses, att komplicerade redovisningsmetoder är svåra att följa samt att bra redovisningsmetoder kan underlätta mycket. Notera att detta sakinhåll avskiljs från **lagändring** då den sistnämnda behandlar just förslag och genomslag av lagen. Exempel på en artikel inom **redovisningsmetoder** är *"Rätt redovisning ger + i den nya ekonomin"*, SvD, 2000, 1 % av alla artiklar återfanns här. I **Revisorsnämnden** placerade vi artiklar som handlade om just revisorsnämnden, och beskrivningar av deras granskningar, exempelvis *"Revisorsnämnden går vilse"*, Di, 2011, 1 % av alla artiklar innehöll detta sakinhåll.

De artiklar vars innehåll omnämndes **färre än tre gånger** valde vi att dela in i en egen typ av sakinhåll. Då de artiklarna skulle ha inneburit en alltför omfattande total mängd sakinhåll om de redovisats separat, samt ej burit någon tyngd för analys. 44 stycken av totalt 212 artiklar omnämndes färre än tre gånger. Fullständig kategori- och sakinhållsindelning av alla artiklar finns i appendix.

Figur 5 - Förteckning över frekvens av olika sakinnehåll och år

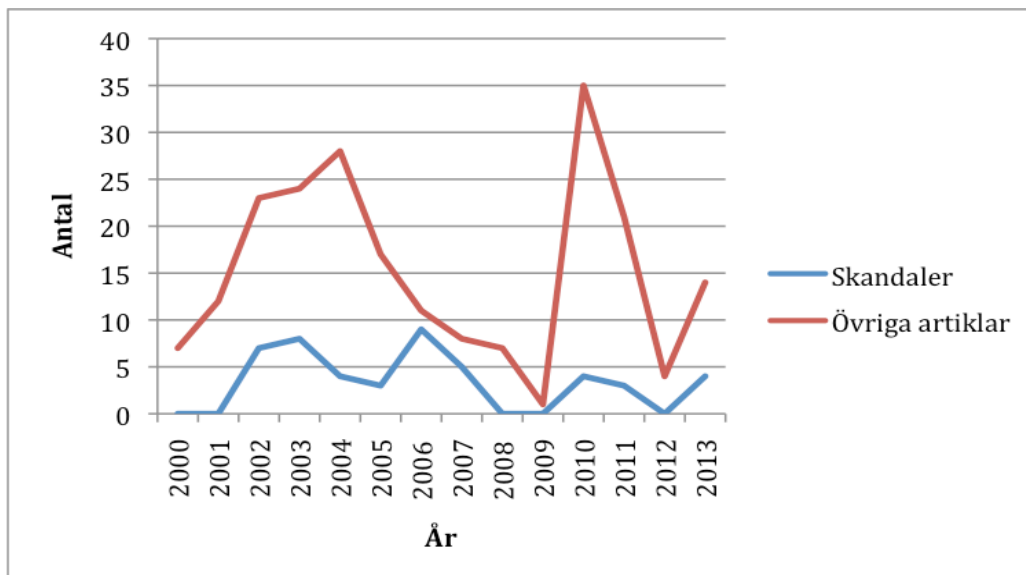
Ämne	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
Skandal: Skandia				8	3	3	8								22
Lagändring			1	1	6	3					3	4	1	2	21
Oberoende/förtroende	2	2	6	4	3	1					1	2			21
Ersättning	1		1	1	1	1			1		7	1		4	18
Revisorns roll		3	2	1	1			1			3		1	1	13
Multipla verksamheter: Revisor & Konsult	1		2	1		1					3			1	9
Revisionsplikt						3	1		3		2				9
Peter Norman vill förändra revisionsbranschen											4	3			7
Skandal: HQ Bank											4	3			7
Förändrade arbetsuppgifter		3										3			6
Skandal: Enron			6												6
Skandal: Carnegie								5							5
Antal uppdrag					2						2				4
Rekrytering		1			2	1									4
Skandal: allmänt			1		1		1							1	4
Porträtt av enskild revisor					2				1						3
Redovisningsmetoder	1		1			1									3
Revisorsnämnden						1					1	1			3
Skandal: Prosolvia														3	3
Dimensioner som omnämns färre än tre gånger	2	3	3	8	7	2	1	2	2	1	5	4	2	2	44
Total antal artiklar	7	12	23	24	28	17	11	8	7	1	35	21	4	14	212

Figur 6 - Total fördelning av artiklar per sakinnehåll, exklusive artiklar som omnämns färre än tre gånger. Procentuell fördelning är på totalt antal artiklar 212 stycken.

5.4 Trender och mönster

Vid första anblick är det lätt att notera en oregelbundenhet i frekvensen av artiklar som behandlar revisorsprofessionen. Medan det vissa år rapporteras väldigt lite, eller närmare ingenting alls, är andra års tidningar välfyllda med artiklar om revisorerna och deras bransch. Ifall vi identifierar de större "redovisningsskandalerna" under 2000-talet sammanfaller de relativt väl med en högre frekvens av artiklar om revision i media.

Under 2000-talet har vi identifierat följande större skandaler: Enron – 2001, Skandiaaffären – 2004, Carnegie – 2007 och HQ Bank samt Carnegies rättegång – 2010. Som går att utläsa av *figur 6* nedan är dessa år också dem med högst frekvens av antal artiklar. Dessa år utgör 43 % av våra år totalt undersökta men innehåller 63 % av våra insamlade artiklar, med andra ord en tydlig överrepresentation.

Figur 7 - Frekvens av artiklar med sakinhållet "skandaler" och totalt antal artiklar

Det är föga överraskande att såhär är fallet. En skandal uppfyller många kriterier McQuail och Swindahl (1993) beskriver som variabler som påverkar ifall en händelse blir en nyhet eller inte. Om man ser till variabeln tidsfaktor så har en händelse större chans att bli en nyhet ifall händelseförloppet går relativt fort. Visserligen är en redovisnings- eller revisionsskandal en komplex händelse med ett, oftast, långt händelseförlopp. Men vi anser att det initiala skedet, uppdagandet, av skandalen är relativt kort. Inte sällan upptäcks skandaler när bolaget är på bristningsgränsen till

kollaps eller när en revisor eller annan slår larm om felaktigheterna. Nyheten i sig menar vi utgörs av att uppgifterna om felaktigheterna i bolaget når allmänheten där händelseförloppet är kort och intensivt. Felaktigheterna per se å andra sidan har, oftast, pågått under en längre tid inom bolaget.

Vidare svarar skandaler väl mot faktorn magnitud då skandaler som det rapporteras om ofta rör större bolag, nästan uteslutande publika aktiebolag. Många människor blir således påverkade av skandalen då publika aktiebolag har många intressenter i form av aktieägare och är det fråga om väldigt stora aktiebolag, eller banker, är det inte ovanligt att investerings- eller pensionsfonder har stora innehav i dessa. Vilket naturligt medför ett större intresse i bolagen från allmänheten och oundvikligt är det då också mer lukrativt för media att rapportera om detta.

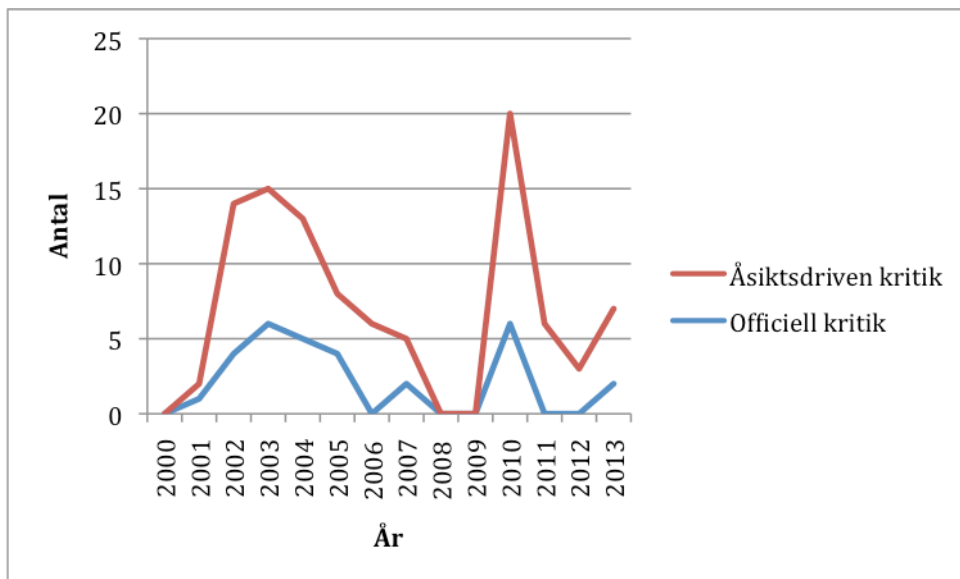
Skandaler i sig anser vi inte vara speciellt tydliga och svarar således inte allt för väl mot det kriteriet, däremot tenderar journalister att förenkla och konkretisera händelseförlopp (Järvå & Dahlgren, 2013) i sin nyhetsrapportering. Vi anser också att man måste bryta ned en redovisnings- eller revisionsskandal i två delar för att kunna matcha den med tydlighetskriteriet. Ifall man ser till den bakomliggande orsaken till skandalen, exempelvis redovisningstekniken eller värderingsmetoden för en finansiell tillgång, är det förmodligen färre i läsarkretsen som verkligen förstår vad det innebär. Men ser man däremot till utfallet – som redovisningstekniken eller värderingsmetoden lett till – är det tydligare. Att ett bolag går i konkurs, ”undanhåller” pengar eller att ledningen blir rik på oriktiga bonusar är tydligt. Därför är vi av åsikten att skandaler allt som oftast svarar väl även mot tydlighetskriteriet.

Om man slår upp ordet ”skandal” i en svensk ordbok får hittar man följande definition: ”allmän (moralisk) upprördhet över ngn anstötlig el. uppseendeväckande händelse” (Nationalencyklopedin, 2013). Som synes ligger det i ordets natur att det är något oförutsägbart och därför svarar väl till oförutsägbarhets-faktorn. Det hör inte till vanligheterna med företagsskandaler och normaltillståndet är naturligtvis att bolag sköter sina räkenskaper enligt gängse regler och lagar. Det är därför uppseendeväckande när en skandal uppdragas och tillsammans med att en skandal

svarar väl mot tidigare nämnda kriterier resulterar skandalen totalt sett i ett högt nyhetsvärde.

En annan av McQuail och Swindahls (1993) faktorer för nyhetsvärde är kontinuitet. Med detta menas, som tidigare nämnt, att en händelse som resulterar i en nyhet inte sällan genererar fler artiklar än en (1). Media fortsätter att skriva om händelsen då den fortfarande anses vara aktuell. Detta skulle kunna förklara frekvensen av artiklar rörande revisorsprofessionen de åren en skandal har uppdagats. I kölvattnet av den initiala rapporteringen, kring skandalen, smider media medan järnet är varmt och passar då på att granska revisorsprofessionen på ett mer generellt plan än bara de berörda revisorerna i det specifika fallet (skandalen). Anledningen till detta är förmodligen den utbredda uppfattningen om att revisorn spelat en huvudroll i skandalen, vare sig revisorn var medveten om oriktigheterna eller inte – då revisorns omedvetenhet snarare ifrågasätts vilket också resulterar i en huvudroll i skandalens skeende.

Vi har funnit ett intressant samband, som *figur 8* visar, mellan officiell kritik och åsiktsdriven kritik. Officiell kritik tycks fungera som katalysator och i kölvattnet av denna engagerar sig journalisterna i ämnet och publicerar fler artiklar som härrör från deras egna grävande journalistik. Detta fenomen är också vad McQuail och Swindahl (1993) beskriver som kontinuitet vad gäller nyhetsvärde. När media väl rapporterat kring en nyhet stannar det sällan vid bara en artikel utan man spinner vidare på det ämnet och publicerar flera artiklar medan ämnet fortfarande är aktuellt.

Figur 8 - Frekvens av artiklar inom kategori "åsiktsdriven kritik" och "officiell kritik"

De undersökta tidskrifterna i vår studie tenderar att ifrågasätta framförallt oberoende, ersättning och antal uppdrag, i artiklar vi klassificerat som åsiktsdriven kritik, efter en uppdagad skandal – som initialt oftast rapporteras i en artikel tillhörande kategorin officiell kritik.

Sweeney (1997) menar att många, även media, sätter ett likamedtecken mellan ett bolags misslyckade affärsverksamhet och brister eller undermålighet i den utförda revisionen i samma bolag trots att detta inte alls bör göras. Kanske var det precis det som hände, ifall man ska tro Morrison (2004), revisionsbyrån Arthur Andersen efter Enronkollapsen. Morrison (2004) menade på att medias intensiva rapportering och iver att finna en syndabock starkt bidrog till en fällande dom för revisionsbyrån. Om man applicerar detta på vårt material finner vi ett intressant samband. Det sakinnehåll, eller nyhetsämne, som är mest omskrivet är Skandiaskandalen. Även artiklar rörande HQ Banks krasch är flera till antalet. De åren då dessa två skandaler uppdagades (2004 och 2010) är även de åren med högst frekvens av publicerade artiklar rörande revision. Detta i sig har vi tidigare konstaterat inte är speciellt anmärkningsvärt då skandaler har ett högt nyhetsvärde och tidningar gärna fortsätter rapportera kring ett ämne medan det är aktuellt, med andra ord smider medan järnet är varmt.

Vad som är anmärkningsvärt är att revisorerna i Skandia friades av Revisorsnämnden (Affärsvärlden, 2004) precis som revisorerna i HQ Bank. I fallet med HQ Bank fick

visserligen den ansvarige revisorn en erinran för bristfällig dokumentation, men mot revisionsinsatsen i sig riktades ingen kritik (RN, 2010; RN, 2011). Detta till trots genererade skandalerna många artiklar samt kritik mot professionen i media och ytterligare granskningar av såväl revisorers oberoende, antal uppdrag och även ersättning. Tendenser till att sätta likamedtecken mellan en bolagskollaps eller företagsskandal och undermålig revision verkar finnas även i svensk media.

5.5 Förekomsten av framing

Ett ytterligare intressant mönster vi fann när sammanställning vår empiri var färdig var den relativt stora mängd kritiskt åsiktsdrivna artiklar. Att denna kategori var överrepresenterad kontra övriga kategorier kan otvivelaktigt vara av naturliga skäl som att kritiken är befogad. En intressant aspekt är dock artiklar där journalistens sätt att uttrycka sig sker på ett vinklat sätt för att återge en från denne önskvärd syn på en nyhet eller händelse. I artikeln *"Revisorn går ofta fri"*, SvD, 2011, uttrycker författaren med kritisk åsikt att Revisorsnämnden allt oftast friar anmälda revisorer vid olika skandaler och liknande händelser där deras prestation har ifrågasatts. Hon använder en tonart och text vars innebörd kan tolkas som att revisorerna felaktigt får gå fria och att de mycket sällan faller offer och blir dömda vid anmälningar. Ytterligare exempel på en likartad artikel är *"Revisorerna sitter alltid kvar"*, Di, 2002.

På motsatt vis hade en artikel som skulle leverera samma fakta kunnat återges genom att beskrivas som att revisorerna ofta fullgör sina plikter och sitt ansvar till fullo och därmed frias då inga fel av dem begås. Detta fenomen beskrivs av Entman (1993) och de Vreese, Peter och Semetko (2001) som framing vars innebörd är journalisten skapar och modifierar ämnet till att uppfattas på önskvärd vis. Weaver (2007) framhåller en teori av samma sort där han förklarar det som att journalisten framhåller vissa attribut framför andra och på så vis ramar in nyheten. Detta innebär nödvändigtvis inte att händelsen förvrängs utan snarare att den beskrivs utifrån en specifik infallsvinkel.

5.6 Stereotyper

Carnegie och Napier (2010) beskriver två stereotypiska bilder av revisorn i sin studie. Den, historiskt sett klassiska, "traditionella revisorn" och den, nya, "affärsinriktade revisorn". Vi har i vårt material observerat att svensk press till större utsträckning beskriver revisorn som den "affärsinriktade revisorn" än den "traditionella revisorn".

Man beskriver revisorer som brottas med moraliska dilemman kring hur mycket merförsäljning man faktiskt kan göra. Ofta kritiseras revisorn för att denne sitter på "dubbla stolar" och att säljkraven hotar oberoendet och media menar ofta att revisorns lojalitet snarare ligger hos klienten än hos allmänheten – ibland nämns den tråkige, men lojale mot allmänheten, revisorn från en svunnen tid som kontrast. Många attribut som Carnegie och Napier (2010) tillskriver den "affärsinriktade revisorn" används med andra ord.

6. Slutdiskussion och författarnas reflektioner

Inledningsvis kommer vi i detta avsnitt att ge svar på uppsatsens frågeställningar. Vidare redogör vi för vi avslutande reflektioner kring vårt studerade ämne. Avslutningsvis presenterar vi förslag till vidare forskning.

6.1 Besvarande av frågeställningar

Mot bakgrund av vår problemdiskussion formulerade vi, som bekant, följande frågeställningar:

- Hur har medias rapportering kring revisorsprofessionen sett ut under 2000-talet samt går det att urskilja mönster och trender?
- Ifall mönster och trender existerar; vilka förklaringar till, eller samband mellan, dessa går att finna?

Vi har funnit att rapporteringen av revisorsprofessionen i svensk media under 2000-talet till största del har varit av kritisk karaktär. Kategorin officiell kritik och åsiktsdriven kritik innehöll 47 % (störst mängd) av det totala antalet artiklar i vårt urval medan branschnyheter uppgick till 19 % och således var den nästa största kategorin. Innehållsmässigt visade vår undersökning att den enskilt största delen av artiklarna, 22 %, handlade om skandaler som ägt rum. Vidare påvisades att det näst vanligaste innehållet var kring lagändringar samt oberoende och förtroende vilka båda uppgick till 10 %.

De 14 år vår undersökning innefattade visade på en tydlig oregelbundenhet i rapportering och spridningen över antal artiklar per respektive år var stor. Vi identifierade dock ett klart mönster i form av att "skandaldrabbade" år ledde till en ökad mängd rapportering, samt att rapportering av åsiktsdriven kritik och officiell kritik allt som oftast följde varandra. Vidare kunde vi se en trend vad gällde en kontinuerlig ökning av antal debattinlägg sett över de 14 åren.

Vad gäller vår andra frågeställning, rörande vilka mekanismer och faktorer som styr och, eller, påverkar medias rapportering har vi försökt svara på genom att applicera

rådande teori, som vi presenterade i teorikapitlet, på våra fynd. Att skandaler har ett stort nyhetsvärde råder det inga tvivel om. Skandaler uppfyller många av McQuail och Swindahls (1993) faktorer. Vad vi däremot har observerat i vår studie är hur skandaler tenderar att fungera som en katalysator för mer generell granskning av revisorsprofessionen.

År utan inträffade skandaler har en väldigt låg andel åsiktsdriven kritik kontra skandaldrabbade år. När en skandal inträffar rapporterar media initialt om skandalen och dess berörda parter men slutar oftast inte där, istället fortsätter man med en mer generell, icke händelse-specifik, granskning av revisorsprofessionen och som går att utläsa av vår empiriska undersökning fokuserar media då ofta på oberoendesituationen, antal uppdrag en revisor har och revisorns ersättning.

6.2 Slutdiskussion

Efter vår genomförda undersökning har vi kunnat utläsa ur vår empiri, som ovan nämnt, olika mönster och trender som kan påverka den kvantitet det skrivs om samt i viss mån vad innehållet handlar om.

Som beskrivet i empiri- och analyskapitlet har vår studie visat på att en övervägande del, nästan hälften av all rapportering, är av kritisk karaktär. Huruvida detta återger en rättvis bild av branschen är upp till andra forskare att undersöka men oavsett om det återspeglar professionens på korrekt vis kan det ha stora konsekvenser på dess framtida legitimitet och utveckling. Mot bakgrund av att huvudsyftet med revision är att, till viss grad, säkerställa att den finansiella information ett företag ger ut till sina intressenter är korrekt återgiven samt i samband med det skapa trovärdighet för det specifika företaget i sig, så är det av yttersta betydelse att största förtroende alltid existerar för revisorsprofessionen. Anseendet är således inte viktigt enbart för yrket i sig utan för hela näringslivet, som måste förmå att fatta adekvata beslut utifrån företags information. Om förtroendet urvattnas för revisorerna elimineras därmed hela professionens ändamål och blir värdelös.

Att medias publicering av revisionsartiklar intensifieras under tider av skandaler eller bedrägerier kan vara en orsak till att artiklarna i vår undersökning är övervägande

kritiska till sin art. Då revisorernas syfte är att granska bolag på djupet hamnar de indirekt i skottlinjen och kan anses eller anklagas ha undgått eventuella bedrägerier eller gjort missbedömningar när företagsskandaler inträffar. Även om en revisor i en sådan nyss nämnd situation inte blir dömd så kan medias negativa rapportering av händelsen påverka allmänhetens syn och förväntningar på yrket. En individs verklighet påverkas indirekt av den "verklighet" som förmedlas av media (Järvå & Dahlgren, 2013). Ifall denna "verklighet" mestadels består av rapportering av skandaler och granskningar i kölvattnet av dessa finns risken att den del av allmänheten som inte har någon direkt kontakt med revisorsprofessionen enda kontakt eller information om revisorsprofessionen är denna "negativa" publicitet och därför får en missvisande bild av professionen då det, om inte aldrig så i alla fall sällan, rapporteras om alla lyckade revisioner varje år. Detta tillsammans med faktumet att få faktiskt läser revisionsberättelsen (Sweeney, 1997) är naturligtvis problematiskt för branschen anser vi.

Vi anser precis som Van Peurse och Hauriasi (1999) att kategorin "expertutlåtande" är positiv för revisionsbranschen. Professionen ges legitimitet av uttalanden i ekonomiska frågor gällande redovisning eller företagande och åtnjuter auktoritet i form av expert. Däremot blir detta spekulativt eftersom man måste se till den effekt artikeln har, alltså hur läsaren påverkas av artikeln, vilket vi inte kunnat mäta.

Det så kallade förväntningsgapet, som vi redogör för under uppsatsens teorikapitel, existerar fortfarande mellan allmänheten och professionen visar aktuella studier (Porter et al. 2012). Om man ser till Porters (1993) modell, se *figur 1*, för förväntningsgapet torde medias rapportering framförallt kunna påverka rimlighetsgapet. Därför finner vi det relativt förvånande att inte medias övervägande negativa rapportering bidrar mer till att sänka förväntningarna hos allmänheten. Detta öppnar naturligtvis upp för frågan hur stor påverkan eller effekt medias rapportering kring revisorsprofessionen har på allmänheten gällande förväntningar, men även mer generellt. Detta kräver en studie i sig för att kunna mätas och är något vi föreslår i uppsatsens avslutande avsnitt.

Sikka (2010) argumenterar för att kommersiella krafter styr massmedia och det hör inte till ovanligheterna att böcker, artiklar och reportage återkallas eller tas ned från

hemsidor eftersom de ansetts skada förläggarens ekonomiska intressen. Han spekulerar vidare i att eftersom Big 4-byråerna sällan köper reklamplats i den brittiska tidningen The Guardian, skulle dess redaktörer vara mer benägna att publicera, mot branschen, kritiska artiklar. Detta resonemang kan naturligtvis appliceras på fler medier än just The Guardian. Vi har inte kunnat mäta detta tillförlitligt i vårt material men har ändå observerat att revisionsbyråer, vad det verkar, i större utsträckning annonserar i de mer branschinriktade tidningarna Veckans Affärer och Affärsvärlden. Detta är intressant med tanke på att dessa tidningar svarar för lägst frekvens av artiklar vi har valt att klassa som någon form av kritiska. Vi kan visserligen inte säkerställa någon adekvat kausalitet vad gäller denna iakttagelse men vill ändå påpeka iakttagelsen vi har gjort för att lyfta frågan för vidare studier som kan inrikta sig mer specifikt på just detta samband.

6.3 Förslag till vidare forskning

Arbetet med att försöka svara på vår inledande frågeställning har inte bara genererat svar utan även gett upphov till nya frågor. Dessa frågor har antingen inte varit möjliga för oss att svara på eller inte passat in för denna studies syfte. Vi ska i detta avsnitt därför presentera dessa tankar och frågor som vi anser skulle vara intressanta att behandla i en annan studie:

- Det vore intressant att utveckla resonemanget vi förde i slutdiskussionen med hänvisning till Sikkas (2010) tankar kring hur annonsering, eller brist på densamma, i tidningar påverkar frekvensen av kritiska eller negativa artiklar rörande revisorsprofessionen. Man skulle kunna undersöka ifall en sådan skillnad i frekvens föreligger noggrannare.
- Vi har i denna studie endast fokuserat på vad som skrivs, med förutsättningen att det påverkar allmänheten. En ytterligare studie som söker att mäta effekten av det som skrivs skulle vara intressant. Att undersöka hur medias rapportering uppfattas av olika intressentgrupper och hur det påverkar deras förtroende för revisorsprofessionen.

- Vi spekulerar i att medias rapportering, ifall den är obalanserad, påverkar förväntningsgapet mellan allmänheten och revisorsprofessionen. Detta är något vi tycker skulle vara en intressant undersökning att mäta effekten på. Med andra ord hur olika intressegruppers förväntningsgap kontra professionen påverkas av medias rapportering.
- Ett alternativ till vår studie skulle kunna vara att göra en komparativ internationell undersökning för att se ifall medieklimatet är detsamma i andra länder.

Källförteckning

Affärsvärlden. 2004. Skandia: Revisorer frias av Revisorsnämnden – di.se.

Tillgänglig online: <http://www.affarsvarlden.se/hem/nyheter/article2851517.ece>
(Hämtad 2014-05-06).

Affärsvärlden. 2014. Om affärsvärlden.

Tillgänglig online: http://www.affarsvarlden.se/om_affarsvarlden/ (Hämtad 2014-03-11).

Artsberg, K. (2003). Redovisningsteori, -policy och -praxis. Malmö: Liber Ekonomi.

Ashbaugh, H., LaFond, R. & Mayhew, B.W. (2003). Do Nonaudit Services Compromise Auditor Independence? Further Evidence. *The Accounting Review*, Vol. 78, Nr. 3, s. 611-639.

Bailey, K.E., Bylinski, J.H. & Shields, M.D. (1983). Effects of Audit Report Wording Changes on the Perceived Message. *Journal of Accounting Research*, Vol. 21, Nr. 2, s. 355-370.

Bazerman, H.M., Morgan, P.K. & Loewenstein, F.G. (1997). The Impossibility of Auditor Independence. *Sloan Management Review*, Vol. 38, Nr. 4, s. 89-94.

Bergström, G., & Boréus, K. (2000). Textens mening och makt – Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys. Lund: Studentlitteratur.

Bryman, A. & Bell, E. (2013). Företagsekonomiska Forskningsmetoder. Stockholm: Liber AB.

Carnegie, D.G. & Napier, J.C. (2010). Traditional accountants and business professionals: Portraying the accounting profession after Enron. *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 35, Nr. 3, s. 360-376.

Carrington, T. (2010) Revision. Malmö: Liber

Denscombe, M. (2000). Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna. Lund: Studentlitteratur.

Di (Dagens Industri). 2014. Om oss.

Tillgänglig online: <http://www.Di.se/om-oss/om-oss/> (Hämtad 2014-03-11).

Ekenstam, A-C. & Brännström, D. Debatt: Tio år av skandaler – detta måste vi göra, *Dagens Industri*, 2013-11-25 <http://www.Di.se/artiklar/2013/11/25/debatt-tio-ar-av-skandaler--detta-maste-vi-gora/> (Hämtad 2014-03-02)

Ekström, M., Eriksson, G., Johansson, B. & Wikström, P. (2013) Biased Interrogations?. *Journalism Studies*, Vol 14, No. 3, s. 423-439.

Entman, R.M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm, *Journal of Communication*, Vol. 43, Nr. 4, s. 51-58.

Epstein, M.J. & Geiger, M.A. (1994). Investor Views of Audit Assurance: Recent Evidence of the Expectations Gap. *Journal of Accountancy*, Vol. 177, Nr. 1, s. 60-66.

FAR. (2011). Vägledning till analysmodellen. Tillgänglig online: http://www.far.se/PageFiles/7025/VAGLEDNING_TILL_ANALYSMODELLEN_SEPT_2011.PDF (Hämtad 2014-04-23).

FAR. (2013). Revisionsberättelsen Startskottet för ett angeläget lärande. 1. uppl. Stockholm: FAR.

FAR Akademi. (2010). FARs Samlingsvolym revision 2011. Stockholm: FAR Akademi AB.

FAR Akademi Redovisning. (2010). FARs Samlingsvolym redovisning 2011. Stockholm: FAR Akademi AB.

Firth, M. (1990). Auditor Reputation: the Impact of Critical Reports Issued by Government Inspectors. *RAND Journal of Economics*, Vol. 21, Nr. 3, s. 374-387.

Galtung, J. & Ruge, M.H. (1965). The Structure of foreign news, *Journal of Peace Research*, Nr. 2, s. 64-90

Gendron, Y., Cooper, J.D. & Townley, B. (2001). In the name of the accountability, State auditing, independence and new public management. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 14, Nr. 3, s. 278-310.

Graneheim, U. H. & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*, Vol. 24(2), s. 105-112.

Hall, D.W. (1988). What Does it Take to be an Auditor? *Journal of Accountancy*, Vol. 165, Nr. 1, s. 72-80.

Hays, B.J. & Ariail, L.J. (2013). Enron Should Not Have Been a Surprise and the Next Major Fraud Should Not Be Either. *Journal of Accounting and Finance*, Vol. 13, Nr. 3, s. 134-145.

Hendrickson, H. (1998). Relevant Financial Reporting Questions Not Asked by the Accounting Profession. *Critical Perspectives on Accounting*, Vol. 9, Nr. 5, s. 489-505.

Hinton, P.R. (2000). *Stereotypes, Cognition, and Culture*. East Sussex: Psychology Press.

Holme, I. M. & Solvang B. K. (1997). *Forskningsmetodik - Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Humphrey, C., Moizer, P. & Turley, S. (1992). The Audit Expectations Gap – Plus CA Change, Plus C'est La Meme Chose. *Critical Perspectives on Accounting*, Vol. 3, s. 137-161.

Humphrey, C., Moizer, P. & Turley, S. (1993). The Audit Expectation Gap in Britain: An Empirical Investigation. *Accounting and Business Research*, Vol. 23, Nr. 91A, s. 395-411.

Humphrey, C., Sherer, M. & Turley, S. (1997). *Current Issues in Auditing*. London: Paul Chapman Publishing Ltd.

Iyengar, S. (1991). *Is Anyone Responsible? How Television Frames Political Issues*. Chicago: University of Chicago Press.

Jacobsen, D.I. (2002). *Vad, hur och varför? Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur.

Jennings, M., Reckers, P.M.J. & Kneer, D.C. (1993). The Significance of Audit Decision Aids and Precase Jurists' Attitudes on Perceptions of Audit Firm Culpability and Liability*. *Contemporary Accounting Research*, Vol. 9, Nr. 2, s. 489-507.

Järvå, H. & Dahlgren P.M. 2013. *Påverkan och manipulation*. Lund: Studentlitteratur.

Kahneman, D. & Tverskys, A. (1984). Choices, Values and Frames. *American Psychologist*, Vol, 39 Nr. 4, s. 341-350.

Kaplan, L.R. (1987). Accountants' Liability and Audit Failures: When the Umpire Strikes Out. *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 6, Nr. 1, s. 1-8.

Lee, T.H. & Azham, Md.A. (2008). The Evolving Role of Auditor: Where do We go from Here?. *Accountants Today*, Vol. March, s. 18-22.

Lee, T.H., Azham, Md.A. & Doria, D. (2008). Towards an Understanding of the Audit Expectation Gap. *ICFAI Journal of Audit Practice*. Vol. 6, Nr. 1, s. 7-35.

Lee, T.H., Gloeck, J.D. & Palaniappan, A.K. (2007). The Audit Expectation Gap: An Empirical Study in Malaysia. *The Southern African Journal of Accountability and Auditing Research*, Vol. 7, Nr. 1, s. 1-15.

Liggio, C.D. (1974). The Expectation Gap: the Accountant's Waterloo. *Journal of Contemporary Business*, Vol. 3, Spring, s. 27-44.

Mautz, K.R. (1984). Self-Regulation-Criticism and a Response. *Journal of Accountancy*, Vol. 157, Nr. 4, s. 56-66.

McCombs, M. & Shaw, D. (1972). The Agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*. Vol. 36 Nr. 2, s. 176-187.

McQuail, D., Swindahl, S. (1993). *Communication Models: for the study of mass communication*, New York: Longman Publishing

Michaely, R. & Shaw, W.H. (1995). Does the Choice of Auditor Convey Quality in an Initial Public Offering? *Financial Management*, Vol. 24, Nr. 4, s. 15-30.

Monroe, G.S. & Woodliff, D.R. (1993). The Effect of Education on the Audit Expectations Gap. *Accounting and Finance*, Vol. 33, Nr. 1, s. 67-78.

Morrison, A.M. (2004). Rush to Judgement: The lynching of Arthur Andersen & Co. *Critical Perspectives on Accounting*, Vol. 15, Nr. 3, s. 335-375.

Porter, B. (1993). An Empirical Study of the Audit Expectation-Performance Gap. *Accounting and Business Research*, Vol. 24, Nr. 93, s. 49-68.

Porter, B., Hatherly J.D. & Simon, J. (2008). *Principles of External Auditing*. 3. uppl. West Sussex: John Wiley & Sons, Ltd.

Porter, B., Hogartaigh, O.C. & Baskerville, R. (2012). Audit Expectation-Performance Gap Revisited: Evidence from New Zealand and the United Kingdom Part 1: The Gap in New Zealand and the United Kingdom in 2008. *International Journal of Auditing*, Vol. 16, Nr. 2, s. 101-129.

Robert, K.M. (1984). Self-Regulation-Criticisms and a Response. *Journal of Accountancy*, Vol. 157, Nr. 4, s. 56-66.

Shaked, A. & Sutton, J. (1982). Imperfect Information, Perceived Quality and the Formation of Professional Groups. *Journal of Economic Theory*, Vol. 27, s. 170-181.

Sikka, P. (2010). Using the Media to Hold Accountants to Account: Some Observations. *Qualitative Research in Accounting & Management*, Vol. 7, Nr. 3, s. 270-280.

Sikka, P., Puxty, A., Willmott, H. & Cooper, C. (1998). The Impossibility of Eliminating the Expectations Gap: Some Theory and Evidence. *Critical Perspectives on Accounting*, Vol. 9, s. 299-330.

Smith, W. L., Boje, D. M. & Melendrez, K. D. (2010) The financial crisis and mark-to-market accounting An analysis of cascading media rhetoric and storytelling. *Qualitative Research in Accounting & Management*, Vol. 7, No. 3, s. 281-303.

Smith, M. & Briggs, S. (1999). From bean-counter to action hero. *Charter Institute of Management Accountants*, Vol. 70, Nr. 1, s. 28-30.

Sveriges tidsskrifter. (2014). Tidskriftspriset tidigare vinnare.

Tillgänglig online: <http://sverigestidsskrifter.se/tidskriftspriset/tidigare-vinnare> (Hämtad 2014-03-11).

Sweeney, B. (1997). Bridging the Expectations Gap – on shaky foundations. *Accountancy Ireland*, Vol. 29, Nr. 2, s. 18-19.

Temin, P. & Voth, H-J. (2004). Riding the South Ses Bubble. *American Economic Review*, Vol. 94, Nr. 5, s. 1654-1668.

Van Peurse, K.A. & Hauriasi, A. (1999). Auditors' reputation: an analysis of press coverage in New Zealand. *Accounting Forum*, Vol. 23, Nr. 1, s. 93-108.

de Vreese C. H., Peter, J., Semetko, H. A. (2001). Framing Politics at the Launch of the Euro: A Cross-National Comparative Study of Frames in the News. *Political Communication*. Vol. 18, Nr. 2, s. 107-122.

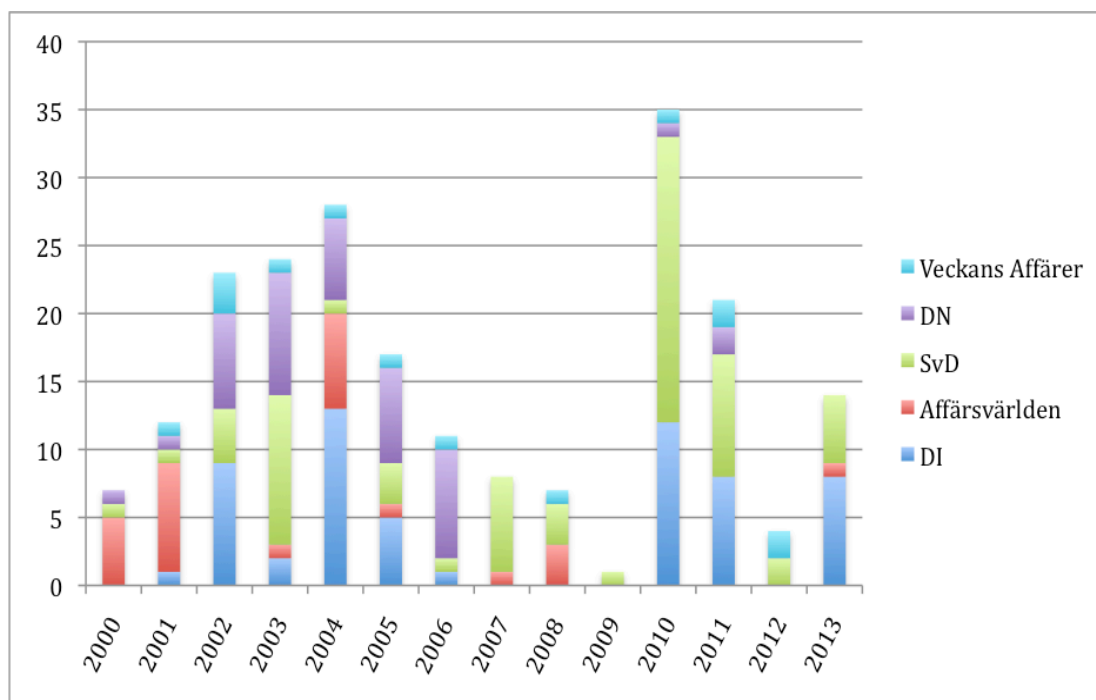
Weaver, D. H. (2007) Thoughts on Agenda Setting, Framing and Priming. *Journal of Communication*, Vol. 57, Nr. 1, s. 142-147.

Wilson, C.A. & Key, G. (2013). Enron Audit Failures: A Compromising of Ethics? *Feature Edition*, Vol. 2013, Nr. 3, s. 50-68.

Wilson, E.T., & Grimlund, R.A. (1990). An Examination of the Importance of an Auditor's Reputation. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, Vol. 9, Nr. 2, s. 43-59.

Wyatt, R.A. & Gaa, C.J. (2004). Accounting Professionalism: A Fundamental Problem and the Quest for Fundamental Solutions. *The CPA Journal*, Vol. 74, Nr. 3, s. 22-32.

Appendix

Figur 9 - Diagram över artiklar per tidning och år

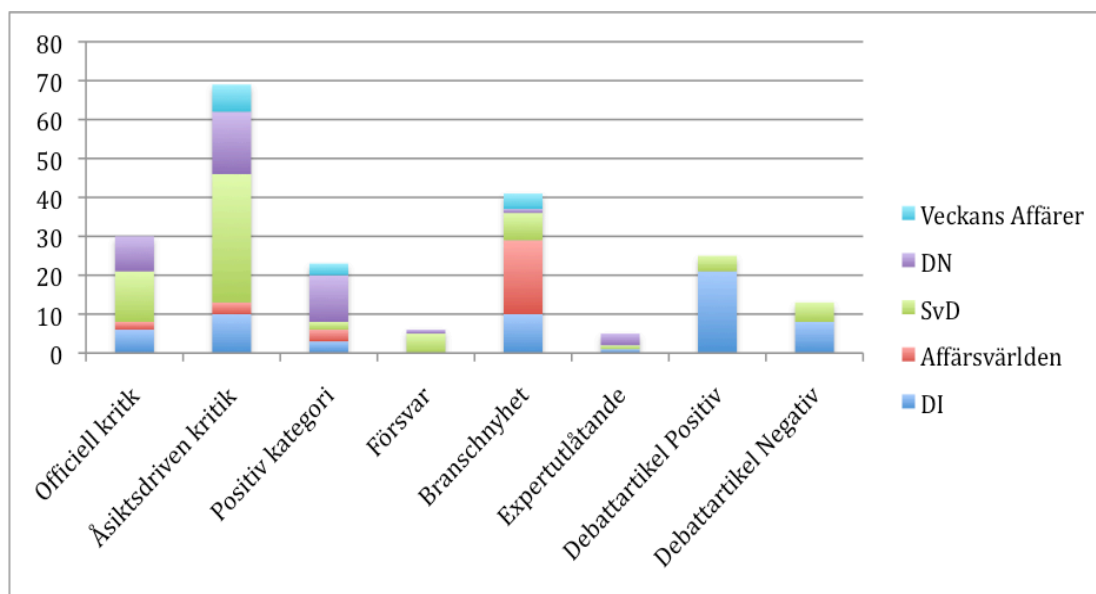
Diagram ovan beskriver uppdelning av tidningar under respektive år.

Tidning	DI		Affärsvärlden		SvD		DN		Veckans Affärer		Total	
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%
2000	0	0%	5	19%	1	1%	1	2%	0	0%	7	3%
2001	1	2%	8	30%	1	1%	1	2%	1	7%	12	6%
2002	9	15%	0	0%	4	6%	7	17%	3	21%	23	11%
2003	2	3%	1	4%	11	16%	9	21%	1	7%	24	11%
2004	13	22%	7	26%	1	1%	6	14%	1	7%	28	13%
2005	5	8%	1	4%	3	4%	7	17%	1	7%	17	8%
2006	1	2%	0	0%	1	1%	8	19%	1	7%	11	5%
2007	0	0%	1	4%	7	10%	0	0%	0	0%	8	4%
2008	0	0%	3	11%	3	4%	0	0%	1	7%	7	3%
2009	0	0%	0	0%	1	1%	0	0%	0	0%	1	0%
2010	12	20%	0	0%	21	30%	1	2%	1	7%	35	17%
2011	8	14%	0	0%	9	13%	2	5%	2	14%	21	10%
2012	0	0%	0	0%	2	3%	0	0%	2	14%	4	2%
2013	8	14%	1	4%	5	7%	0	0%	0	0%	14	7%
Total	59	100%	27	100%	70	100%	42	100%	14	100%	212	100%
Total andel		28%		13%		33%		20%		7%		100%

Figur 10 - Tabell över artiklar per tidning och år

Figur ovan visar förhållandet mellan antalet artiklar inom respektive tidning under respektive år. Förhållandet mellan antal artiklar per år inom given tidning utläses i

procentsatserna i matrisen. Den lodräta totalkolumnen visar relationen mellan total mängd artiklar per år och total mängd artiklar under alla år. Den vågräta övre totalkolumnen visar totalt antal artiklar per tidning, och den vågräta undre totala andelskolumnen visar förhållandet mellan totalt antal artiklar per tidning och totalt antal artiklar under alla år.

Figur 11 - Diagram över artiklar per kategori och tidningar

Antal artiklar och relativ fördelning inom tidsskrifterna	DI		Affärsvärlden		SvD		DN		Veckans Affärer		Total	
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%
Officiell kritik	6	10%	2	7%	13	19%	9	21%	0	0%	30	14%
Åsiktsdriven kritik	10	17%	3	11%	33	47%	16	38%	7	50%	69	33%
Positiv kategori	3	5%	3	11%	2	3%	12	29%	3	21%	23	11%
Försvar	0	0%	0	0%	5	7%	1	2%	0	0%	6	3%
Branschnyhet	10	17%	19	70%	7	10%	1	2%	4	29%	41	19%
Expertutlåtande	1	2%	0	0%	1	1%	3	7%	0	0%	5	2%
Debattartikel positiv	21	36%	0	0%	4	6%	0	0%	0	0%	25	12%
Debattartikel negativ	8	14%	0	0%	5	7%	0	0%	0	0%	13	6%
Total	59	100%	27	100%	70	100%	42	100%	14	100%	212	100%

Figur 12 - Tabell över artiklar per kategori och tidningar

Figur ovan återger antal artiklar per tidning och kategori samt visar förhållandet mellan antal artiklar inom respektive tidning och kategori. Lodrät totalkolumn beskriver total andel av respektive kategori och visar även relationen mot total andel artiklar. Vågrät totalkolumn identifierar endast totalt antal artiklar per tidning, relationer till totalt antal artiklar påvisas i ovanstående matriser.

Fullständig artikellista:

Titel	Journalist/Skribent	Tidning	År	Kategori	Sakinhåll
Klubbad på kapital	Birgitta Forsberg	AFF	13	Officiell kritisk	Skandal: Prosolvia
Extrakräck ett hot Revisorererna drar in en halv miljard på sidouppdrag	Richard Bråse	DI	13	Åsiktsdriven kritisk	multipla verksamheter
Jätte i skottlinjen	Martin Rex	DI	13	Officiell kritisk	KPMG granskas
Mordbrandspraxis är inte relevant för Prosolvia	Dan Brännström	DI	13	Debatt Positiv	Skandal: Prosolvia
Tio år av skandaler - detta måste vi göra	Ekenstam, Brännström	DI	13	Debatt Positiv	skandal: allmänt
Saabs revisorer är skyldiga att anmäla	Claes Sandgren	DI	13	Debatt Kritisk	revisorns roll
Revisionsettan Konkurrenterna knappar in på PWC efter Prosolviadomen	Richard Bråse	DI	13	Branschnyhet	Skandal: Prosolvia
Revisionsaffär kostar kontrakt	Martin Rex	DI	13	Branschnyhet	Sammanläggning revisionsbolag
Branschen delar ut rekordbelopp	Richard Bråse	DI	13	Branschnyhet	ersättning
Revisorer kan runda nya regler	Patricia Hedelius	SVD	13	Åsiktsdriven kritisk	lagändring
Gräddfilen för revisorer stängs	Patricia Hedelius	SVD	13	Åsiktsdriven kritisk	lagändring
600 miljoner till KPMG:s revisorer	Patricia Hedelius	SVD	13	Åsiktsdriven kritisk	ersättning
Borg kritisk till gulddregnet	Patricia Hedelius	SVD	13	Åsiktsdriven kritisk	ersättning
Delägare på väg att upptaxeras	Carolina Neurath	SVD	12	Åsiktsdriven kritisk	lagändring
En ny värld väntar	Jacob Bursell	SVD	12	Försvaret	revisorns roll
Revisorn ska inte vara detektiv	Ulf Gometz	VA	12	Åsiktsdriven kritisk	KPMG mörkar MediaMarkts förluster
KPMG mörkar Media Markts miljardhaveri	Ulf Gometz	VA	12	Åsiktsdriven kritisk	KPMG mörkar MediaMarkts förluster
Så mörkar revisorsjätten förlusterna	XX	VA	12	Åsiktsdriven kritisk	KPMG mörkar MediaMarkts förluster
Vi godkände inte HQ	Peter Strömberg	DI	11	Debatt Positiv	Skandal: HQ Bank
Nu går EU om USA i krångel	Dan Brännström	DI	11	Debatt Positiv	lagändring
Stoppa EU:s klåfingriga försök att reglera bolagen	Brännström, Ekenstam	DI	11	Debatt Positiv	lagändring
Revisorer vill ta sitt ansvar för kontrollen av finansbolagen	Clemetson, Forsberg,	DI	11	Debatt Positiv	förändrade arbetsuppgifter
Låt revisorer bedöma friskolor	Dan Brännström	DI	11	Debatt Positiv	förändrade arbetsuppgifter
Låt revisionsföretagen få bli konkursförvaltare	Brännström, Engerstedt	DI	11	Debatt Positiv	förändrade arbetsuppgifter
Fler och fler frågeteckan om HQ-revisionen	Forsgårdh, Fernström	DI	11	Debatt Kritisk	Skandal: HQ Bank

Titel	Journalist/Skribent	Tidning	År	Kategori	Sakinnehåll
Revisorsnämnden går vilse	Forsgårdh, Fernström	DI	11	Debatt Kritisk	revisorsnämnden
Svågerpolitik hotar konkurrens	Thorbjörn Spängs	DN	11	Expertutlåtande	Svågerpolitik hotar konkurrens
"Greklands problem ligger i korruptionen"	Björklund	DN	11	Expertutlåtande	Korruption i Grekland
Revisorn går ofta fri	Annelie Östlund	SVD	11	Åsiktsdriven kritisk	Revisorer sällan fällas
Attacken	Neurath, Bursell,	SVD	11	Åsiktsdriven kritisk	Norman vill förändra rev.branschen
"Vi kräver mer av revisorerna"	Jonas Fröberg	SVD	11	Åsiktsdriven kritisk	Norman vill förändra rev.branschen
Skattenestor vill täppa till kryphål	Carolina Neurath	SVD	11	Åsiktsdriven kritisk	ersättning
Försvaret	Dan Brännström	SVD	11	Försvaret	lagändring
Tvingande rotation av byråer mest negativt	Dan Brännström	SVD	11	Debatt Positiv	Norman vill förändra rev.branschen
Farligt skapa nya regler nära inpå kriser	Dan Brännström	SVD	11	Debatt Positiv	lagändring
Nödvändigt att rotera revisorer	Peter Malmqvist	SVD	11	Debatt Kritisk	oberoende/förtroende
Förtroendet för revisorerna bör stärkas	Peter Norman	SVD	11	Debatt Kritisk	oberoende/förtroende
Härnan som skakar revisorsjätten	Jonas Malmborg	VA	11	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: HQ Bank
"Varje anmälan är ett nederlag"	XX	VA	11	Åsiktsdriven kritisk	anmälda revisorer till revisorsnäm.
HQ Banks revisorer granskas	Hans Strandberg	DI	10	Officiell kritisk	Skandal: HQ Bank
KPMG lägger locket på om HQ-granskning	Martin Rex	DI	10	Officiell kritisk	Skandal: HQ Bank
Skatteverket vilseleder företagen	Nordmark, Brännström	DI	10	Debatt Positiv	skatteverkets regler
Revisorsnämnden är garanterat ovärdig	Peter Strömberg	DI	10	Debatt Positiv	revisorsnämnden
Revisorn som försvann	Marcus Näslund	DI	10	Debatt Positiv	revisorns roll
Revisorn ska vara spännande	Dan Brännström	DI	10	Debatt Positiv	revisorns roll
Idag slopas revisionsplikten, Farligt! De flesta har vunnit på revisionen	Lindgren, Eriksson	DI	10	Debatt Positiv	Revisionsplikt
Bejaka nya bokslutsrapporten	Szabo, Ribbestam	DI	10	Debatt Positiv	lagändring
Ny pensionsredovisning oroar	Arnell, Wadman	DI	10	Debatt Positiv	lagändring
EU:s revisionsreformer får dramatiska konsekvenser	Bäckström, Brännström	DI	10	Debatt Positiv	lagändring
Revisorkrisen - mer än HQ	Peter Malmqvist	DI	10	Debatt Kritisk	Skandal: HQ Bank
Revisorn ska inte göra statens jobb	Sven-Olof Collin	DI	10	Debatt Kritisk	revisorns roll
För lite enkelhet	Gunilla Herlitz	DN	10	Branschnyhet	Revisionsplikt
Unga får sitta för drömjobb	J. Bursell, C. Neurath	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	Unga får sitta för drömjobb
En oren berättelse	Olle Zachrisson	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	Norman vill förändra rev.branschen
Ask slår ifrån sig all revisorskritik	Carolina Neurath	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende

Titel	Journalist/ Skribent	Tidning	År	Kategori	Sakinhåll
Revisorer på dubbla stolar	Bursell, Neurath	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	multipla verksamheter
Tung kritik mot revisorerens dubbelspel	Bursell, Neurath	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	multipla verksamheter
"Angelägen granskning"	Bursell, Neurath	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	läsarkommentarer
Slipper skatt för rea-aktierna	Jacob Bursell	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	ersättning
"Vet inte vad jag betalar för"	Jacob Bursell	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	ersättning
Revisorerernas löner höjs trots varningar	Bursell, Neurath	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	ersättning
Ramaskri på KPMG	Bursell, Neurath	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	ersättning
Revisorer drar in miljoner i arvoden	Bursell, Neurath	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	ersättning
"Bryt de storas makt"	Bursell, Neurath	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	Big Fours särställning
De tar extrajobb för mångmiljonbelopp	Bursell, Neurath	SVD	10	Åsiktsdriven kritisk	Antal uppdrag
Vd vägrar svara på kritiken	Jan Almgren	SVD	10	Officiell kritisk	Skandal: HQ Bank
Revisorererna måste göra läxan	Bursell, Neurath	SVD	10	Officiell kritisk	Norman vill förändra rev.branschen
Skatteverket: "Vi vill att de hör av sig"	Jacob Bursell	SVD	10	Officiell kritisk	ersättning
Sämlre jobb med fler uppdrag	Bursell, Neurath	SVD	10	Officiell kritisk	Antal uppdrag
"Hårt arbetande bransch"	XX	SVD	10	Försvrar	kommentarer från revisorer
Regeringen pressar revisionsjättarna	Bursell, Neurath	SVD	10	Branschnyhet	Norman vill förändra rev.branschen
Redo möta ministern	Bursell, Neurath	SVD	10	Branschnyhet	Norman vill förändra rev.branschen
Sveriges bästa konsulter	XX	VA	10	Positiv	multipla verksamheter
Röda korsets styrelse får kritik	Anna Åberg	SVD	9	Försvrar	Kritik mot röda korset från revisorer
Revisorsbasen ska skingra orosmolnen	Linda Vikström	AFF	8	Positiv	Helen Willberg ny VD på KPMG
Hej då, revisionsplikti	L. Vikström, E. Wahlén	AFF	8	Branschnyhet	Revisionsplikt
Öhrlings toppar revisorerernas syndarregister	Linda Vikström	AFF	8	Branschnyhet	anmälda revisorer till revisorsnäm.
Är det bra att ta bort regler som gynnar tillväxt	A-C. Ekenstam	SVD	8	Debat Positiv	Revisionsplikt
Avskaffad plikt gynnar tillväxten	Carl-Gustaf Burén	SVD	8	Debat Kritisk	Revisionsplikt
Hur blir ni miljövänliga?	Björn Suneson	SVD	8	Branschnyhet	Porträtt av enskild revisor
Revisorererna ger sig själva GULD-uppdrag	Emanuel Sidea	VA	8	Branschnyhet	ersättning
"Det ser mycket ljust ut"	Philipp Nordenström	AFF	7	Positiv	marknadsprognos
Fly Mes styrelse slår tillbaka	Mats Hård	SVD	7	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Fly Me
Handeln måste bli enklare att följa	Nils-Olof Ollewik	SVD	7	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Carnegie
Styrelsen fick igenom sitt förslag	Jan Almgren	SVD	7	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Carnegie
Carnegies revisor granskas	Sokolov, Almgren	SVD	7	Officiell kritisk	Skandal: Carnegie

Titel	Journalist/Skribent	Tidning	År	Kategori	Sakinhåll
Carnegierevisorer läggs under lupp	Sunesson, Cervenka	SVD	7	Officiell kritisk	Skandal: Carnegie
Betyg kan skapa tuffare revision	Björn Sunesson	SVD	7	Branschnyhet	Skandal: Carnegie
Byråerna har inget emot siffror	Karin Lundabäck	SVD	7	Branschnyhet	revisorns roll
Akelius rasar: "Revisorererna går LRF:s ärenden"	Anders Olsson	DI	6	Åsiktsdriven kritisk	Akelius ger kritik mot revisorer
"Jag hade stort förtroende för Lars-Eric Petersson"	Juan Flores	DN	6	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Skandia
Skandiarevisorer antog att styrelsen kände till taklyft	Dan Lucas	DN	6	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Skandia
Bonusarkitekten räknade inte med tak	Karin Thurffjell	DN	6	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Skandia
Skrämmande inblick i svenskt näringsliv	Dan Lucas	DN	6	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Skandia
"Jag försökte aldrig mörka bonusarna"	Juan Flores	DN	6	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Skandia
Petersson kovänder om avtalen	Juan Flores	DN	6	Positiv	Skandal: Skandia
Klämd mellan sköldarna	Cecilia Jacobsson	DN	6	Positiv	Skandal: Skandia
Mintet sviker Lars Ramqvist	Juan Flores	DN	6	Positiv	Skandal: Skandia
Slopa revision för små företag	Lidström, Littoris	SVD	6	Debat kritisk	Revisionsplikt
Skandalerna ger rusch	XX	VA	6	Branschnyhet	skandal: allmänt
Hjälte eller bara besvärlig? Nu kommer SUPERREVISORN	Nachemson-Ekwall	AFF	5	Branschnyhet	lagändring
Revisorn avgör själv vad klienten ska köpa	Margareta Levander	DI	5	Åsiktsdriven kritisk	multipla verksamheter
Revisioenen måste få kosta mer, tycker FAR:s generalsekreterare	Margareta Levander	DI	5	Positiv	ersättning
Svenskt Näringsliv vill slopa revisionsplikt i de minsta bolagen	Margareta Levander	DI	5	Officiell kritisk	Revisionsplikt
Rätt använd är revisorn inte för dyr	Mats Olsson	DI	5	Debat Positiv	lagändring
Dömd i HD för slarvig bokföring	Margareta Levander	DI	5	Branschnyhet	redovisningsmetoder
Revisorererna får granska sig själva	Anders Olsson	DN	5	Åsiktsdriven kritisk	revisorsnämnden
En onödig börda på de små företagen	Perrilla Ström	DN	5	Åsiktsdriven kritisk	Revisionsplikt
Rasks förmåner granskas - av egna revisionsbyråer	Juan Flores	DN	5	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
Revisorn fick Rover på fall	Knut Kainz	DN	5	Positiv	Skandal: rover
Rönnebergas styrelse får skarp revisorskritik	Gunnar Sörbring	DN	5	Positiv	Rönneberga får kritik av revisor
Snart för sent stämna Skandias revisorer	Bengt Carlsson	DN	5	Officiell kritisk	Skandal: Skandia
Skandia hotar stämna sin revisorer	Bengt Carlsson	DN	5	Officiell kritisk	Skandal: Skandia

Titel	Journalist/Skribent	Tidning	År	Kategori	Sakinhåll
"Svårare för bolag utan revisorer"	Biörn Suneson	SVD	5	Positiv	Revisionsplikt
Snart kan Skandias revisorer andas ut	Erik Wahlin	SVD	5	Officiell kritisk	Skandal: Skandia
Ny USA-lag kostar dryg miljard för de svenska storbolagen	Erik Bergin	SVD	5	Branschnyhet	lagändring
Nu vill studenterna bli revisorer igen	XX	VA	5	Positiv	rekrytering
Vinnarna på skandalerna	Calle Froste	AFF	4	Åsiktsdriven kritisk	skandal: allmänt
Gubbranschen framför andra	Jonas Bengtsson	AFF	4	Åsiktsdriven kritisk	Jämfällt i branschen
Sveriges meste revisor	Jonas Bengtsson	AFF	4	Åsiktsdriven kritisk	Antal uppdrag
Förtroendet ökar igen	Isaac Pineus	AFF	4	Positiv	oberoende/förtroende
Fem år - sedan åker ni ut	Calle Froste	AFF	4	Officiell kritisk	lagändring
Vägen till gulduppslaget	Calle Froste	AFF	4	Branschnyhet	Revisorskommittén
Han utmanar jättarna	Calle Froste	AFF	4	Branschnyhet	Nytablering byrå
Ett bra regelverk räcker	Levander	DI	4	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
De små får betala för de storas skandaler	Dan Brännström	DI	4	Åsiktsdriven kritisk	lagändring
Revisorerna tjänar på Åsbrinks regler	Margareta Levander	DI	4	Åsiktsdriven kritisk	lagändring
Studenter längtar efter revision	Susanne Bark	DI	4	Positiv	rekrytering
Revisionsbyråer anställer för fullt	Margareta Levander	DI	4	Positiv	rekrytering
Revisionsnämnden synar storbyråerna	Levander	DI	4	Officiell kritisk	oberoende/förtroende
Revisorn borde granska alla kvartalsrapporter	Malmeby, Brännström	DI	4	Debat Positiv	revisorns roll
Visst vill revisorn göra bokföringen enklare	Brännström, Johansson	DI	4	Debat Positiv	lagändring
Revisorn vill inte göra bokföringen enklare	Anna-Mari Sand	DI	4	Debat Kritisk	lagändring
Ensam i Gällivare	Margareta Levander	DI	4	Branschnyhet	Porträtt av enskild revisor
Elin får stämmorna att klinga	Margareta Levander	DI	4	Branschnyhet	Porträtt av enskild revisor
tysk jättebyrå växer i Sverige	Margareta Levander	DI	4	Branschnyhet	Nytablering byrå
Internationella regler ger ännu mer jobb	Margareta Levander	DI	4	Branschnyhet	lagändring
Revisorer teg om stiftelsens tricksande	Knut Kainz	DN	4	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: LO-stiftelsen
"Orimligt att en revisor granskar över 200 bolag"	Juan Flores	DN	4	Åsiktsdriven kritisk	Antal uppdrag
Teliapartner brottmisstänkt	Bengt Carlsson	DN	4	Positiv	Skandal: Telia
Skandias revisorer frias från ansvar	Dan Lucas	DN	4	Positiv	Skandal: Skandia
Känd revisor utesluts efter misstänkt fiffel av klienter	Juan Flores	DN	4	Officiell kritisk	Stefan Lendenius

Titel	Journalist/Skribent	Tidning	År	Kategori	Sakinhåll
Skandiabråket med revisorerna växer	Anders Olsson	DN	4	Officiell kritisk	Skandal: Skandia
Fullt revisorskrig i Skandiahärvan	Björn Suneson	SVD	4	Officiell kritisk	Skandal: Skandia
Rea på revision	Ulf Skarin	VA	4	Branschnyhet	ersättning
Favoriterna vill ta mer betalt	Isaac Pineus	AFF	3	Branschnyhet	ersättning
Handelsbanken stoppar skatteråd från revisorer	Margareta Levander	DI	3	Åsiktsdriven kritisk	multipla verksamheter
Ny redovisning stressar bolagen	Viktor Munkhammar	DI	3	Expertutlåtande	lagändring
Finansinspektionen gav Skandiarevisor dubbelroll	Anders Olsson	DN	3	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
Revisorer granskar revisorer	Pea Nilsson	DN	3	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
Revisorer avslöjar svensk spionaffär	Lasse Wierup	DN	3	Positiv	Revisorer avslöjar spionaffär
Revisorer dömer ut SJ	Juan Flores	DN	3	Positiv	Kritik mot SJ från revisorer
Full storm i Mandamus	Anders Olsson	DN	3	Positiv	Kritik mot Mandamus från revisorer
Revisorer slår larm - ABB:s framtid i gungning	Bengt Carlsson	DN	3	Positiv	Kritik mot ABB från revisorer
Revisorer pekars ut	Bengt Carlsson	DN	3	Officiell kritisk	Skandal: Skandia
Revisorsnämnden granskar varför stiftelser inte lämnar in redovisning	Olof Sandström	DN	3	Officiell kritisk	Granskning av stiftelsers revisorer
Revisorer varnade regeringen för SJ:s kris	Zainz, Flores	DN	3	Expertutlåtande	Kritik mot SJ från revisorer
Skandiaupdraget var komplext och ovanligt	Maria Sundén	SVD	3	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Skandia
"Det finns mer att utreda"	Ulrika Beck-Friis	SVD	3	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Skandia
Alla som kunnat sko sig verkar ha gjort det	Nils-Olof Ollevik	SVD	3	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Skandia
Revisorer kostar 39 miljoner	Jan Almgren	SVD	3	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Intrum Justitia
Mer fel kan det knappast bli	Erik Bergin	SVD	3	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Intrum Justitia
Revisorsnämnden ska granska Skandiarevisorer	Maria Sundén	SVD	3	Officiell kritisk	Skandal: Skandia
Skandiarevisorer till granskning	Maria Sundén	SVD	3	Officiell kritisk	Skandal: Skandia
Sargat Skandia hårdgranskas av tunga rättsinstanser	Jan Almgren	SVD	3	Officiell kritisk	Skandal: Skandia
Petersson anklagas för gränslös bonus	Sundén, Wahlberg	SVD	3	Officiell kritisk	Skandal: Skandia
"Kunskapen om revisorns roll är helt otillräcklig"	Ulrika Beck-Friis	SVD	3	Försvaret	Revisorns roll
Kan man lita på revisorer?	Brandinger, Linghede	SVD	3	Debatteer	oberoende/förtroende
Revisorer sätter i storägarnas knä	Anders Billing	VA	3	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
Enronkraschen skakar Amerika	Göran Jonsson	DI	2	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Enron
Revisorer sätter alltid kvar	Stefan Lundell	DI	2	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Allmänt

Titel	Journalist/Skribent	Tidning	År	Kategori	Sakinhåll
Byt ut revisorer som lyder VD	Peter Benson	DI	2	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
Ryska "utrensningar" gynnar investeringar	Stefan Hedlund	DI	2	Officiell kritisk	Skandal: Hermitage
Kan vi få ett svenskt Enron	Per-Olof Andersson	DI	2	Debat Positiv	Skandal: Enron
Hotet mot advokaternas yrkesroll måste avväjras	Svernlöv, Blomberg	DI	2	Debat Positiv	lagändring
Går USA för långt i sin iver att höja etiken	Åkerman, Dahlberg	DI	2	Debat Kritisk	multipla verksamheter
Även advokatens etik behöver en översyn	Åkerman, Dahlberg	DI	2	Debat Kritisk	multipla verksamheter
Andersen går upp i Deloitte & Touche	Margareta Levander	DI	2	Branschnyhet	Sammanslagning revisionsbolag
Kompiskapitalism på amerikanskt vis	Joseph Stiglitz	DN	2	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
Bolagen betalar sina granskare	Knut Kainz	DN	2	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
Dags för demokrati i företagen	Knut Kainz	DN	2	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
Rättsfall hotar Enronutredning	Lennart Pehrson	DN	2	Officiell kritisk	Skandal: Enron
Slutet för anrik revisorsjätte	Lennart Pehrson	DN	2	Officiell kritisk	Skandal: Enron
Revisorer fällda i Enronhärvä	Pia Gripenberg	DN	2	Officiell kritisk	Skandal: Enron
Revisorer får klä skott för fel	Björn Markland	DN	2	Försvaret	Revisorns roll
Fiffel också i Xerox bokföring	Karin Henriksson	SVD	2	Åsiktsdriven kritisk	Skandal: Xerox
Många metoder att skömmåla - helt lagligt	Cecilia Aronsson	SVD	2	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
KPMG-ordförande efterlyser globala regler för revision	Lars-Georg Bergkvist	SVD	2	Positiv	redovisningsmetoder
Revisorn är ingen övervakare	Per-Olof Andersson	SVD	2	Debat Positiv	Revisorns roll
Kritikerstorm mot de edsvurna	Johan Hallenius	VA	2	Åsiktsdriven kritisk	oberoende/förtroende
Revisoreernas ökända miljardklipp	Åsa Ekelund	VA	2	Åsiktsdriven kritisk	ersättning
Granska eller granskas	Johan Hallenius	VA	2	Branschnyhet	Skandal: Enron
Varning vanligaste straffet	XX	AFF	1	Branschnyhet	Revisorns roll
Vad gjorde revisorerna	XX	AFF	1	Branschnyhet	Revisorns roll
Attraktiv igen	XX	AFF	1	Branschnyhet	rekrytering
I samma säng	XX	AFF	1	Branschnyhet	oberoende/förtroende
Självransakan modellen i ny lag	XX	AFF	1	Branschnyhet	oberoende/förtroende
Från morot till piskar	XX	AFF	1	Branschnyhet	NY SEC-ledare
Konkurs? Godis för revisorn	XX	AFF	1	Branschnyhet	förändrade arbetsuppgifter
De fem storas jakt	XX	AFF	1	Branschnyhet	Big fours särställning
"Farligt låta VD pruta på revisionen"	Hans-Jnge Olsson	DI	1	Branschnyhet	förändrade arbetsuppgifter
Revisorsjobb kräver råg i ryggen	Sanna Björling	DN	1	Åsiktsdriven kritisk	Revisorns roll

Titel	Journalist/Skribent	Tidning	År	Kategori	Sakinnehåll
Revisorer på tur efter Leeson	Håkan Forsberg	SVD	1	Officiell kritisk	Skandal: Barings Bank
Fjärran från tunga ryssar	Camilla Lindholm	VA	1	Positiv	förändrade arbetsuppgifter
Stökigt revisionsår	XX	AFF	0	Branschnyhet	oberoende/förtroende
Skilda vägar	XX	AFF	0	Branschnyhet	oberoende/förtroende
Därför fick SEC ge med sig	XX	AFF	0	Branschnyhet	multipla verksamheter
FAR går vidare på egen hand	XX	AFF	0	Branschnyhet	FAR
Rea på revisorer	XX	AFF	0	Branschnyhet	ersättning
Revisionen friar Almi	Joel Dahlberg	DN	0	Positiv	Almi företag
Rätt redovisning ger + i den nya ekonomin	Lars-Georg Bergkvist	SVD	0	Expertutlåtande	redovisningsmetoder

Figur 13 - Komplet list över artiklarna som utgör uppsatsens empiriska data. Beskrivning av år, kategori och sakinhåll på respektive artikel.

Artikel

Medias rapportering av revisorsprofessionen: medielogik eller mobbning?

FAR har i en av sina senaste rapporter¹¹ utmålat media som ett av de större hoten mot revisorsprofessionens anseende. Det talas om systematisk svartmålning och journalister som inte har förstått, eller aktivt väljer att inte förmedla, hela bilden. Två studenter vid Lunds Universitet har försökt bringa klarhet i situationen.

Svensk massmedias rapportering av revisorsbranschen har under de senaste 14 åren satts under lupp och kategoriserats i en studie gjord av två studenter vid Lunds universitets Ekonomihögskola. 212 artiklar som berör revision, från fem av Sveriges ledande affärstidningar¹², har

granskats och det konstateras att från och med 2000-talets lina fram till slutet av 2013 uppgick antalet kritiska artiklar till 99 stycken vilket motsvarar andelen 47 %. Artiklar utan ställningstaganden eller där värdet av revision eller branschen på annat sätt lyfts fram uppgår till 64, alltså 30 % av materialet.

Synnerligen anmärkningsvärt fann forskarna vidare i den genomförda studien en ansevärd variation i frekvensen av mängden artiklar under respektive år. Vissa år omskrevs den omnämnda professionen nästan på veckobasis medan den andra år endast gavs medialt utrymme färre

än en handfull gånger per år.

– Detta fynd ledde oss fram till att ett tydligt samband kunde identifieras. År då rapporteringsfrekvensen var hög sammanföll med år då redovisningsskandaler ägt rum, säger Johan Ehrner som är en av forskarna bakom studien.

Noterbart var även att dessa års rapportering inte enbart bestod av återberättande av de skandaler som inträffat per se, utan att även en mer generell, oftast kritisk, rapportering av revisorsbranschen följde den initiala rapporteringen.

Mot bakgrund av detta kan man med övertygelse hävda att skandaler är en tung pjäs med intensifierande verkan för ökad granskning av – samt produktion av artiklar rörande revisorsprofessionen.

Detta kanske kan synas vara av naturliga skäl då

¹¹ FAR "Revisionsberättelsen: startskottet för ett angeläget lärande", 2013

¹² Dagens industri, Dagens nyheter, Svenska dagbladet,

Affärsvärlden och Veckans affärer.

skandaler och liknande incidenter besitter ett högt nyhetsvärde och då verkar som orsak till journalisters förhöjda vilja att skriva om professionen.

”Detta fynd ledde oss fram till att ett tydligt mönster kunde identifieras mellan år då rapporteringsfrekvensen var hög och år då skandaler ägt rum.”

Johan Ehrner, forskare till studien.

Läggs därtill att massmedia har intresse av att ”smida medan järnet är varmt” så är det förståeligt att en katalysatoreffekt har tendens att uppstå.

Som studien visar skapas en acceleration i granskning och rapportering av professionen då händelser med högt nyhetsvärde inträffar. Revisorerna hamnar inte sällan i skottlinjen och utpekas till

syndabockar som brustit i att ha upptäckt fel då de har en så nära kontakt med företaget de reviderar och dess bokföring.

Med lätthet kan det till exempel tolkas att en revisor som misslyckas upptäcka vad som blir orsaker till skandaler kan ha haft en för nära relation med sin klient. Vilket innebär ett inte långt steg av journalisten att ifrågasätta revisorns, samt även branschens, oberoende i övrigt.
– Vi har under studiens

genomförande sett exempel på revisorer som anmälts till granskning av Revisorsnämnden vilket givits stort medialt utrymme och inneburit vidare, mer generell

granskning och kritik för branschen. Men där senare revisorn har gått fri då det påvisats att denne hade fullgjort sina lagliga plikter, säger Alexander Franzén, den andra av studiens två forskare.

Så huruvida revisorsprofessionen får utstå ökad kritik mot bakgrund av inträffade skandaler är svaret ja då dessa incidenter spelar en avgörande roll för hur rapporteringen av branschen ser ut. Hur detta tas emot av läsarkretsen och vilken påverkan det får på yrket har inte mätts i undersökningen. Men visst kan man spekulera i att en övervägande del negativ publicitet i media kan ha sina effekter på revisorernas förtroende. Och vad är en revisor för världen om den inte åtnjuter allmänhetens förtroende? •

Balans #6/2014

